

Kako da idemo, što da jedemo i što da pijemo u planinama

Dr. Radivoj Simonović (Sombor)

(Nastavak)

9. U dužinu, za jedan dan, ne treba ići dalje od 15—20 kilometara, ako ima uspona 1000 m i više. Ako nema mnogo uspona pa se ide čas uz brdo čas po ravnom, i 30 km. Može se ići i više, ali ne valja, jer srce i pluća treba štediti i čuvati za starost. Najbolje je ako u društvu ima geolog, koji pregledava stijene i razbijaju kamenje pa traži petrefakte, ili botaničar, koji traži biljke ili fotograf, koji traži motive, pa cijelo društvo svaki čas zastajkiva i ne juri.

U podne treba redovno stati pa počinuti, sjesti pa jesti i opružiti se po travi pa proležati i spavati bar jedan sat, makar i na najžešćem suncu. Putovanje treba tako udešiti da još rano za vida dođete na ono mjesto, gdje ćete prenoći, jer je putovanje po mraku u kršu velika kubura. Najbolje je prenoći tamo, gdje ima ljudi, kod stanova ili kuća.

Mi smo 1907. iz Grabovice izišli na Čvrsnicu iznad Kulidžanovog stana kasno već sasvim u mrak, pa u Spasinom stanu nismo mogli ostati ni dobiti biljaca, pa kad smo pošli dalje niz brdo preko stijena i kamenja po mraku, malo da nismo polomili noge i mi i konji. Onda smo stali pak smo se iz svega grla derali, dok nije čula Kulidžanuša pa poslala čobane sa zapaljenim lučevima, da nas provedu do koliba.

10. Kad hodaš po planini, a ti idi pažljivo i oprezno, nemoj renomirati ni rekordirati! Kad se penješ na vrh, nemoj ići onuda, gdje je najteže i najopasnije, preko vratoloma i strmoglavnica nego onuda, gdje je najlakše! Nemoj da se penješ na vrlo strme i okomite stijene, jer se može odvaliti kamen od stijene ondje gdje rukom uhvatiš, ili ondje gdje nogom staneš. Ne idi ni sasvim blizu okomitih stijena, sa kojih se kamen kruni i ruši! Na Biokovu je tako 1923 kamen ubio djevojku, a 1929 vidio sam na Bioču jednu kožu tako ubijenu.

Ako si gdje na vrhu nad kakvom provaljom, pazi da po travi ne oklizneš i ne survaš se u provaliju. Ja sam tako botanizirao na

Lebršniku, pa zlo, da nisam imao jak štap sa šiljastim gvožđem dolje, pa ga brzo zabo u travu i zaustavio se. Kad je »nevrijeme«, osobito kad je jugovina, ne idi na vrhove i bježi dolje sa vrhova, jer možeš stradati od groma. Ja sam doživio na Čemernom u Hercegovini, kako je grom ubio čovjeka i konja pod njim. Sa Strmenice sam bježao u duboku vododerinu, a sa Velibita na Liscu smo morali brže bolje otići u jednu duboku rupu u šumi.

Kad je plaha kiša, možeš i pod šatorom ležati u vodi, koja curi niz brdo. Tako smo mi stradali 1929 kod Trnovačkog Jezera pa smo pobjegli u jednu polusipiju pod nadnetom stijenom, gdje je kiša prebacivala. Moraš misliti i na otrovne zmije, pa ne smiješ golim

Foto: Dr. R. Simonović

Uz janje na ražnju

nogama gaziti ni rukama čupati gustu veliku travu! Na Dinarske planine najbolje je putovati između 15. VII i 15. VIII, jer si onda najsigurniji da će biti lijepo vrijeme!

II. Što da jedemo na planini

Mi moderni (a i stari nisu bili bolji) intelektualci uvijek se bojimo da ćemo ostati gladni, pa redovno jedemo više nego što treba. Slovenačke planinarske kuće su tako gospodski obskrbljene da svaka može 10 gurmana ugostiti, dobro nahraniti i fino napojiti, pa svakom dati meku postelju sa madracima, da se dobro ispava. A kuće su blizu jedna do druge, pa ne moraš ništa nositi.

Kad smo ja i moj dobri saputnik Ilija Šarinić 1909 bili na Triglavu, samo smo se častili. Prvi dan u hotel Kozorog na Bohinjskom Jezeru, gdje smo pogodili tri mlada vođe i nosača. Ponijeli smo samo ogrtače i dva fotoaparata sa pločama. U kući kod Jezera

častila nas je mlada Slovenka sa konservama i pivom. Sutra dan smo došli u Vodnikovu kuću na Velom Polju: tu je bilo još i fina bijela vina meranskoga. A kravari i sirari slovenački, kad su čuli da je došao »jen brat Srbin i jen brat Hrvat«, došli su gore da nas pozdrave i držali pravi koncert pjevajući iz nota! Četvrti dan smo doručkovali kod Vodnika, gablovali kod Marije Terezije, objedovali na Kredarici, a večerali kod Dežmana. Tu smo jeli svježe teletine i bufstek, a pili dobra vina i pive, kao da smo usred Ljubljane! Sreća što se hotel Dežmanova kuća u 10 sati u veče zatvara, pa svaki mora ići u svoju sobu da spava, jer bi se inače možda još i opili.

Naše hrvatske planinarske kuće su razdaleko jedna od druge, nisu obskrbljene, pa budi veselo, ako dobiješ ključ da noćiš pod krovom. Osim toga su kuće podignute na nezgodnom mjestu u pustinji, daleko od ljudi i stanova, pa ni mlijeka nema!

Prva je nezgoda sa kruhom!

Ako poneseš pekarskog kruha, taj se za dan i noć tako osuši, da ga već sjutra ne možeš jesti, osim ako ćeš ga drobiti u mlijeko. Na našim dinarskim planinama, od Velebita do Durmitora, nema drugog kruha osim ječmenog. Ječam je krupno samljeven, zrno i ljska zajedno, pa se ne mjesi sa kvascem i ne kisne, nego se samo neprosijano brašno zamijesi sa vodom i načini tri prsta debela pogacha, pa se metne na usijanu vrelu kamenu ploču i pokrije pekom (od crijepe ili gvožđa), a ozgo se nagrne žeravica. Za sat je sve gotovo.

Foto: Dr. R. Simonović

Noći koncerat oko janjeta na ražnju u Prenju 1909. g.

Sa takim smo se kruhom mi mnogo puta nasladivali, a kad god smo i sami morali mljeti ječam na ručnom mlinu. Ali je nevolja, kad ni toga nema! 1929 na Trnovačkom Jezera ispekli smo janje na ražnju, a nema kruha! Jedva smo naprosili za skupe novce svakom komad kruha kao pola šake, i to su nam dali iz sažaljenja. Sami nemaju dosta, pa ako potroše, moraju ići daleko po ječam i tamo preći dva puta 1500 m uz brdo i toliko niz brdo! Zato tko može, treba da ponese keksa, tarane, riže ili makarona.

Druga je nezgoda sa mesom!

Na planini se svuda može dobiti svježeg mesa, ali samo ako kupiš cijelo janje ili jare. Ja uvijek idem u većem društvu, pa pošto i domaćine ponudimo, janje u podne pečeno u veče je već pojedeno! Ali ni ja ni moji saputnici ne volimo svaki dan jesti janjetine, jer brzo dotuži. Sasvim je dosta svaki treći dan peći janje. Na Prenju smo jedared kasno noću pekli janje na ražnju, dok su nam stanari držali koncert. Janje je bilo u 11 sati noću pečeno, a do ponoći pojedeno.

Zato ja obično ponesem salame, Dr. Bošnjak šunke, a Dr. Poljak konzerve. Osobito su dobre one, u kojima ima kisela kupusa! Prije rata je bilo janje 1 for., pa biraj, a 1929 platili smo za janje 120 dinara, sad je 50 din. Ribe kad planinar dobije, to je pravo veselje. Na Velebitu nema, ali kad siđeš u Primorje, imaš dobre morske ribe. Pastrve iz Neretve jeli smo u Glavatičevu i u Borču, iz Crnog Jezera na Durmitoru, a iz Biogradskega Jezera kod Kolašina.

Jeо sam ja na Velebitu i pečenog puha! 1914 izidemo iz Jablanca gore na Stošića Pode rano po podne, pa ćemo tu i noćiti. Moј saputnik Ilija Šarinić nagovori djecu da uhvate puha da pečemo! A kad su djeca donijela dva puha, Ilija ispeče jednog oderanog, a drugog neoderanog sa kožom i dlakom zajedno. Obadva su bila vrlo dobra, a čini mi se da je onaj u koži pečen bio bolji. Ako planinar-lovac ponese pušku, može uloviti zeca ili patku.

Treća je nezgoda, što nema povrća na planini. Na Velebitu se može skoro svuda dobiti dobra krumpira, koji je krupan, a pečen na žaru prava delikatesa. Ali što dalje prema istoku sve manje ima krumpira. Mi smo 1933 u Foči kupili 5 kg krumpira i ponijeli na Durmitor. Za naknadu dobro je ponijeti konserve od zelenog graška, a ja sam kad god ponio i riže ili zrela bijela pasulja.

Mnogo smeta, što nema baš nikakva voća na našim planinama. Samo u šumi možeš naći po malo jagoda, malina ili borovnice.

Jagoda ima rijetko toliko da svaki može nabratni punu šaku. Malina smo jedared u srednjem Velebitu oko Stolca toliko našli,

da smo čitav sat tu ostali pa brali i jeli. U jednoj dulibi ispod Lisca u Velebitu bilo je toliko borovnice, da smo se baš najeli. Na Žabljaku su nas častili u hotelu sa durmitorskim jagodama i borovnicom.

Ja sam 1906 iz Jablanice u Hercegovini ponio na Prenj pun sepet zrela grožđa, a to je gore tako dobro bilo, da nikad neću zaboraviti! Obično svake godine ponesem na planinu ukuhane višnje, jer kiselina ljeti na planini dobro dode.

(Svršit će se)

Prvenstveni uspon kroz jugoistočnu stijenu Kleka

Marijan Dragman (Zagreb)

5. rujna 1935. pošli smo Marijanka i ja po najvećoj kiši iz Zagreba u Ogulin, kamo smo stigli u tri sata ujutro po lijepom vremenu. Išli smo prašnom cestom, koja se u mraku bijelila, a hladan sjeverozapadnjak lagano je popuhavao. Na horizontu oštrosno se ocrtavala silhueta Kleka.

Puni čežnje za nečim novim i udajući svježi noćni zrak, pomicali smo se lagano naprijed markacijom, koja nas je vodila preko strmih pašnjaka zavitih u velo prozirne magle. Redovitim putem išli smo do oko 50 m prije špilje (skloništa), gdje počima s desne strane puta žuto-modra markacija, pa po ovoj preko sedla na hrbat jednog klekovog obronka, koji se kratko proteže prema istoku. Ovdje smo se smjestili i motrili okomitu i prevjesnu stijenu Kleka, odozdo od sipine i visokog grmlja do jutarnjim suncem obasjanog vrha.

Opremio sam se i u 9 sati pošao nekoliko koraka natrag pa desno preko niske stijene gore i njenim hrptom, zatim lagatom strminom dolje do sipina. Sa sipine sam krenuo lijevo gore do početka HPD-ovog smjera, pa u stijenu oko 20 m dalje do ulaza u sam novi smjer. Početak zapravo nije bio nov. Strmom, otvorenom, no dobro rasčlanjenom stijenom stigao sam do udubine (I)*, koja izdaleka liči križu. U njoj sam označio slova ASHPD, koja je jednom prilikom drug Čubelić M. uklesao čekićem. Iz te udubine podem dalje i to oko tri metra desno, pa opet мало prevjesno gore uz dobre oprimke i još od zadnji puta preostale klinove (dne 23. VI. smo dva moja druga iz AS i ja pokušali preći ovim smjerom, ali smo se radi lošeg vremena povratili). Uspeo sam se do zadnjeg klina, koji je ostao po prilici 25—30 m visoko od samog ulaza u ovaj smjer. Odavde počinje sada moj novi smjer. Bio sam željan, da vidim što priroda ovdje sakriva i da predem sada po lijepom, što nama zadnji puta nije uspjelo po lošem vremenu. Penjao sam se doduše po plitkoj i okomitoj pukotini, ali sa dosta oprimaka. Skrenem malo desno i napravim prvu markaciju. Vratim se ponovno u smjer i za kratko vrijeme, evo me na prostranoj, vodoravnoj polici (V). Za čas je bila i druga markacija gotova. Marijanka mi odozdo dovikne da vidi markaciju. S njom sam naime bio stalno u vezi. Poslije nekoliko minuta odmora krenem dva tri metra desno te ugledam pravilnu udubinu

* Oznake pojedinih mesta odgovaraju oznakama na slici, koju smo donijeli u »Hrvatskom planinaru« br. 6., 1936. (Napomena urednika).

u stijeni. Primaknem se da zavirim u tu tajnu i ugledam jedan metar visoku, tri metra široku i jedan metar duboku udubinu, posutu sitnim šljunkom. Svod udubine je prevjesan, pa je ta udubina nepromočiva i kao stvorena za bivakiranje. Zato smo tu udubinu poslije i prozvali »bivak« (b). Od nje lijevo u nastavku ovog smjera došao sam do zagonetke, za koju sam znao, da ne će biti lako riješiva. Odmotao sam uže, priredio klin i karabiner, uzeo čekić i započeo posao. Pošto sam se upro desnim ramenom o jedan kamen, zabijem klin u kratku pukotinu, u glatkoj i prevjesnoj stijeni i tako se osiguram. Nakon kratkog, ali čvrstog rada spustio sam se neobavljeni posla dva metra niže.

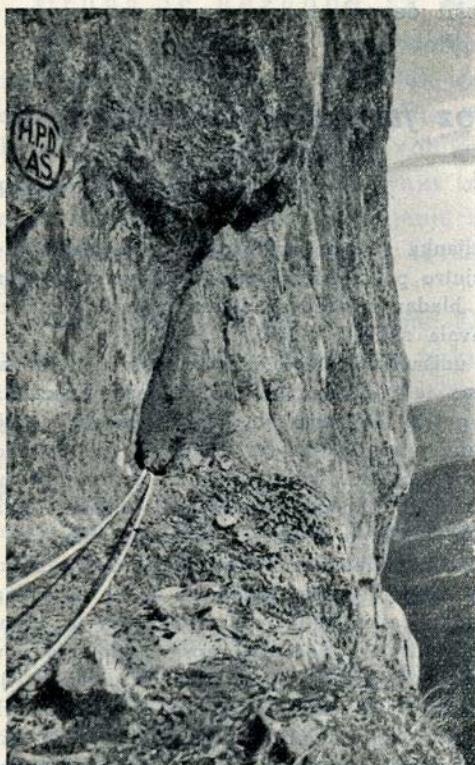

Foto: M. Dragman

Polica u Dragmanovom smjeru,
s koje se odvaja istupna vari-
janta Brezovečki-Dragman

Malо promatranja; pokušam još jednom. I ovaj puta s istim rezultatom. Ali kako je to bio jedini izlaz iz tog položaja pokušam i po treći puta prema onoj: »Treći puta Bog pomaže!« Sada mi je konačno uspjelo, da se u skoku prebacim lijevo na potpuno otvoren ali raspucan greben ove prevjese. Tako je bila i ova zapreka svladana, te proslijedim sada u jedan kamin. U kamenu sam napredovao brzo, no tražeći izbočine za noge, morao sam mjestimice skidati debelu mahovinu, koja čini kamin tamnim. Na lijevoj strani kamena napravio sam treću markaciju, kojom sam označio 1935. g., te produžim po kamenu penjanjem ispod napadanog, zaglavljenog kamenja, koje čini svodove male ploštine, na samo sedlo. Pošto sam htio izaći direktno na desni vrh, to se jedno 30 metara vratim po ovom kamenu dolje, izađem iz kamina lijevo na razbacano kamenje i po laganom terenu stignem oko 13 sati, t. j. nakon 2 i tri četvrt sata penjanja, na prvi desni vrh glavnog vrha Kleka.

Ovdje me je dočekao jak vjetar, koji je po modrom nebu tjerao bijele oblačiće. Odozdo se čulo kreštanje uznemirenih jastrebova i sitan šum napola suhe bujne trave, koja pokriva glavu junaka Kraljevića Marka u spavanju. Uz vesele povike i izmjenično dovikivanje s Marijankom, dok mi je vjetar posuošio kaplje znoja po čelu, smotao sam uže i našao u travi mek i udoban ležaj. Oći su mi pasle po okruglim brežuljcima pokrivenim grmljem i sočnim pašnjacima. Bio sam nagrađen!

Uspon kroz jugoistočnu stijenu Kleka

Vjekoslav Čubelić (Zagreb)

(Dovršenje HPD-ovog smjera. Prvenstveni uspon)

Kada smo dne 1. lipnja 1935. nas petorica HPD-aša, članovi Alpinističke sekcijske, pokušali prepenjati novi smjer u jugoistočnoj stijeni Kleka, morali smo za gornju polovicu stijene, na izlazu iz velikog kamina (k), odustati od naše namjere, jer je vrijeme bilo odmaklo. Tom prilikom smo dobro pregledali stijenu na onom mjestu, gdje nas je za drugiput čekao najteži posao. Usput, dok smo žurili na vlak, stvorismo odluku da što prije ponovimo pokušaj. To sam učinio u rujnu u društvu sa Ernom, no bez uspjeha, jer je kiša omela naše nastojanje. Učinili smo jedino toliko, da smo se spustili po »Cepinaškom smjeru« do velikog kamina (k) i tu iz blizine ogledavali stijenu, koja je nad kaminom nekoliko metara sasvim glatka. Ovo nam se mjesto činilo neprohodno, no ipak nismo napustili svaku nadu.

Ljeto je prošlo, nadolazili su hladniji jesenji dani, a time i vrijeme, da ostvarimo naš zasnovani prvenstveni uspon preko jugoistočne stijene.

Stajao sam iznad velikog kamina (k), odakle je trebalo nastaviti HPD-ov smjer. Erno je bio u zadnji čas sprijěčen, te nije mogao poći, ali pošto sam bio odlučio izvršiti uspon nije bilo više odlaganja. Mjesto izgleda zaista neprohodno. Imade samo 6—7 metara do široke police, koja vodi u desno i koja, koliko se dalo prosuditi, omogućuje uspon na sam vrh. Ali kako doći na tu policu? Stijena je sasvim glatka, mjestimice i previsna (o). Uzalud tražim oprimke ili pukotine, u koje bih mogao zabititi klinove. Nekoliko metara lijevo je mali žlijeb, koji skoro završava ispod velikih krušljivih previsa. Tim žlijebom je jedini mogući uspon. Tri puta se moram vratiti iz žlijeba, dok mi konačno uspije pomoći klinova domaći se samog previsa i u njemu odozdo prema gore zabititi bijeli specijalni klin, koji u ovakovom teškom položaju opravdava sve nade, koje polažem u njega. Dok bi drugi klin iz ovakove pukotine neminovno izletio kod malo jačeg opterećenja, ovaj, iz specijalne kovine izrađeni klin, drži sjajno. Poznavanje tzv. Modec-Režekovog načina podizanja samog sebe na užetu, daje mi mogućnost da syladam ovo vanredno teško mjesto. Lijevom se rukom držim na užetu i pomoći dvaju sasvim neznačnih opora otisnem se nogama u desno i onda zadnjom snagom odskočim desno gore i — eto me na polici. Ostajem malo ležeći, da dodem do daha, jer sam se dobro umorio. Prvi puta je što penjem sam bez druga, pa vidim, kolike su poteškoće za ovakov način penjanja. Tek što sam nešto napredovaō, moram se vraćati po klin, pa ako njega i ne mogu da izvadim, karabiner ipak ne ostavljam tako lako. Veliki bijeli (specijalni) klin ispod previsa moram ostaviti, pa mi se čini, da ovaj ne će tako skoro napustiti svoje mjesto, jer će svakom penjaču, koji će doći iza mene, dobro poslužiti. Polica je na ovom mjestu široka oko dva metra,

te vodi desno koso gore suzujući se sve više, dok se na najjačoj izbočini velike prevjesne stijene skoro sasvim ne izgubi. Stijena je potpuno ispostavljena i previsna tako, da prečenje (u desno) zahtijeva najveći oprez i potpunu ravnotežu. Oprimci su vrlo rijetki, pa katkada i krušljivi, a opore za noge sasma neznatne. Gdje nema oprimaka služim se klinovima. Moram žrtvovati i jedan karabiner, jer se ne mogu vratiti do njega. Pritisnem se sasvim uz stijenu, te raširenih ruku i nogu prečim pedalj za pedalj na desno. Ovo je najljepše i najinteresantnije mjesto cijelog smjera. Nakon kakovih 20 metara prečenja domognem se opet male police, gdje se na kratak čas odmorim i razgledam nastavak smjera. Postoji samo mogućnost da nastavim prečenje u desno prema velikoj izbočini, iza koje je zasada meni još nevidljiv svijet. Predmijevam manju kotlinu pod samim vrhom, samo ne znam, kakav je prelaz do nje. Ipak

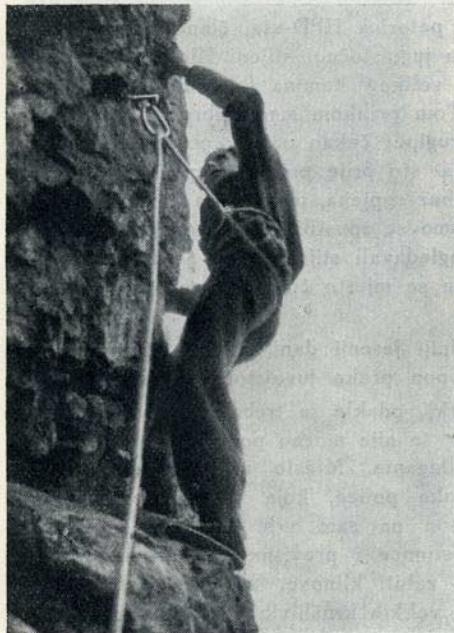

Foto: D. Brahm

U HPD-ovom smjeru na jugoistočnoj
stijeni Kleka

vjerujem, da sam u svom pothvatu uspio i veselim vriskom dajem sebi oduška, a ostalim drugovima, koji se nalaze u drugom dijelu stijene, znak, da dobro napredujem. Ovijem uže oko prsiju i nastavim prečenje, najprije po lakšoj stijeni, zatim opet potpuno ispostavljeno sa malim, ali čvrstim oprimcima. Brzo se domognem ruba izbočine i uvjerim se, da je moje predmijevanje bilo točno. Još dva raskoračaja i stojim u maloj kotlini (s) kakovih 20 metara pod vrhom. Iz kotline uspnem se nekoliko metara po položitijem žlijebu i zatim ravno gore po strmoj, dobro raščlanjenoj stijeni sa povećim prevjesnim blokovima. Nekoliko metara desno od stupa na vrhu Kleka pomolim glavu preko ruba stijene. Mojim glasnim »Zdravo« uplašim dvojicu, koji se zabavljaju time, da klešu svoje inicijale u kamen na vrhu Kleka. Začuđeno me pitaju, sa koje sam strane došao. Hoću da im pokažem smjer u stijeni, ali uzalud, jer se ne daju nagovoriti da pruže glavu preko ponora. Naprotiv, gledaju me sa nekim čudnim izražajem u licu, pa mi nije teško pogoditi što misle o meni. Kažu mi kako je

za njih označeni put već jako opasan i težak, a preko ovakove stijene ni vrag ih nebi natjerao. Vjerujem im, nisu vični planinariti, već se slučajno uspeli na vrh Kleka, a pogled u dubinu im je neugodan.

Pogledam na sat. Trebao sam 2 i po sata za uspon, koji je mjestimice vanredno težak i absolutno ispostavljen. Trebao sam 11 klinova, od kojih sam 5 ostavio u stijeni.

Veselim vriskom dojavim svoj uspjeh drugovima u stijeni i legnem u travu, da se odmorim. Godi mi toplo jesenje sunce. Rastežem umorno tijelo i promatram iznad glave veliko jato letečih mravi, koje se sve više i više rijedi. Mrav za mravom pada na zemlju. Dovršen je zauvijek njihov ljet. Mogao bih ne znati kako dugo ovako ležati, da ne osjećam jaku žđ i glad. Naprtnjaču sa vodom i jelom ostavio sam odmah ispod vrha, no prije nego što podem do nje, dočekati ću Slavka i Marijana. Skoro ih opažam u maloj kotlini, kroz koju sam po sata prije i ja prošao, samo što oni dolaze sa protivne strane. Doskora su i oni na vrhu. I oni su dovršili prvenstveni uspon, zapravo istupnu varijantu iz »Dragmanovog smjera« na vrh Kleka. Srdačno stežemo jedan drugome ruku i polazimo do moje naprtnjače.

Prepričavajući pojedinosti sa izvršenih uspona vraćamo se kući sretni i zadovoljni. Sunce na zalazu svojim zadnjim tracima obasjava Klekovu stijenu, čije smo mnoge tajne danas razbistriili, i kazuju nam, gdje trebamo drugi put nastaviti.

Novi istup iz „Dragmanovog smjera“ na sam vrh Kleka

Slavko Brezovečki (Zagreb)

(Prvenstveni uspon)

Dne 22. IX. 1935. podemo članovi AS na izlet na Klek. Pod Klekovom stijenom razdijelimo se u tri grupe i tako podemo u stijenu. Dragman i ja odlučismo pronaći direktan izlaz iz »Dragmanovog smjera«, kojeg je on nedavno kao prvi prošao, ravno na vrh Kleka. Penjali smo se po »Dragmanovom smjeru« do velike police (V) pod prevjesom. Odavde vodi dalje »Dragmanov smjer« desno, a mi pokušamo naći izlaz na sam vrh.

Lijeo od police predemo preko tri metra visokog stupa, pa onda četiri metra lijevo, preko glatke i ispostavljene stijene, pomažući se pri tome uskom pukotinom, u koju se može metnuti samo ruka i koljeno. Odavde zademo u uski žljeb, koji se prema gore sve više raširio, i dalje koso lijevo po lagatom terenu do mjesta (s), gdje se presjeca HPD-ov smjer. U ovom žlijebu izraslo je malo grmlje, koje mnogo smeta pri prolazu. Sada smo bili već pod zadnjim dijelom, pod samim vrhom. Stijenu sijeće širok, crn kamin. Po bolje prolaznoj desnoj strani toga kamina, prešavši jedno teško mjesto, uz upotrebu klina, izašli smo na sam vrh Kleka.

Vrijeme je bilo lijepo, pa smo do police u »Dragmanovom smjeru« trebali jedan sat. Odatle smo nakon jednog sata odmora za daljnji jedan sat došli na vrh.

Vodena pećina kod Sinja

Zvonko Lopota (Sinj)

Izlet je zakazan za 7. lipnja rano u jutro. Opremljeni dobrim konopcima za sruštanje i uspon te lampama polazimo točno u određeno vrijeme.

Sunce izlazi i probija se kroz maglovite vrhove okolnih planina izazivajući krasne prizore u bojama po poljima i biljkama, koje su pokriveni jutarnjom rosom. Sve izgleda kao da je posuto nepreglednim morem dragulja, koji odsijevaju u svim bojama.

Prolazeći selom Čitluk, koje se budi, uživamo u onom seoskom miru i svetačkom raspoloženju nedjelje, koje se najbolje može osjetiti u selu. Producujući put okružen šumom i poljima dolazimo uz pjev ptičica te mukanje krava i blejanje ovaca, koje čobanice tjeraju na pašu, na rijeku Cetinu, koja dostojanstveno teče, probijajući se šumovitim krajem.

Staneš. Gledaš. A ne možeš svemu dosta da se nadiviš. Začarava ova raznolikost, koja moguće postoji jedino kod nas u Dalmaciji.

Ž Iz plodnog polja i iz šuma prelazi se naglo u kameniti teren bez zelenila, da se opet kratko vrijeme iza toga pređe na plodnu zemlju.

Prolazimo kroz selo Bojagić te krševitim predjelom do seoca Šimbresa, poviše kojega se na blagoj uzbrdici a na pločastom kamenu nalazi »Vodena Pećina«, koju je teško pronaći, jer se u nju ulazi jednim jako uskim pročepom, što se svršava nadsvodenim predvorjem.

Okrijepismo se i presvukosmo u stara odijela, jer je pećina mjestimično muljevita od vode, koja otječe u njezinu unutrašnjost. Ulaz se proteže smjerom prema zapadu zavijajući prema sjeveru.

Sam ulaz zapanjuje svodom, ispod kojega se nalazi voda u obliku malog jezera. Temperatura vode je 2° C, puna je mineralnih sastojina, te je seljani smatraju ljekovitom.

Napredujemo dalje povezani konopćem i sa lampama između ogromnih gromada kamenja, koje se pod utjecajem svjetla prelijevaju u raznim nijansama crvene boje. Idući dalje dolazimo u predio, gdje ima dosta naplavljene zemlje. Dobijamo osjećaj, kao da hodamo po mekanom sagu. Teren je tu ravan i zato lagan. Prolaz se zatim naglo suzuje te se svodi na jako visok ali uzak pročep, koji se završava sa okruglim otvorom, što se nalazi na stropu dvorane, koja je ispod nas. Puštamo se na užetu pojedinačno u dubinu od 6 metara. Ovaj je dio spilja opet različit od onog prvog: obiluje gromadama kamenja u pravilnom obliku ploča, kugla i piramida te gdjekojim stalaktitom. Svaki kamen je druge boje, što se sve doima tako, kao da se je svaki pojedini obojadisao drugom bojom. Svjetlo lampe čini te kontraste još većima.

Mali odmor u podzemlju bio nam je potreban nakon stalnog sruštanja, pri čemu su se naši mišići izmorili.

Od ovog mjesta špilja prelazi u uzak tunel, jedva širine čovječjeg tijela. Pužajući potruške po blatu i napredujući kako polagano i sa velikim trudom, pomičemo se centimetar po centimetar (duljina iznosi oko 100 m). Najteža je to kušnja, koju smo ipak svladali. K tome ne znamo, hoćemo li naći na daljnji prostor. Povratak bi bio težak, jer se ne možemo okrenuti. Ali trud nam je bio obilno naplaćen: došli smo u jednu ogromnu dvoranu, veću od svih ostalih, koja istom obiluje raznim oblicima. Stalaktita i stalagmita, koji su na dosta mesta i sastavljeni, ima bezbroj. Upada naročito u oči tvorevina, koja je tako pravilno izvajana u obliku »krstionice«, da se čovjek i nehotice pita, zar je moguće, da je priroda sa malim kapima vode bila u stanju da bez ljudske ruke ovo stvori. S lijeve

i s desne strane nalaze se zastori, u pravilnim borama obješene tkanine, koje su isprugane fantastičnim oblicima i crtama i u bojama, tako da svaki kvadratni centimetar pruža atrakciju svoje vrste. Ostalih oblika, koje je nemoguće sve navesti radi raznolikosti i broja, ima jako mnogo. Uopće špilja je tako bogata prirodnim krasotama, da se s uspjehom natječe sa svim okolnim špiljama ove vrste. Špilja se završava bezdanom, u koji bačen kamen pada na dno za 6 sekunda. Spust u provaliju je nemoguć zbog velike dubine. Jeka glasova je velika, tonovi jeke u svim mogućim intonacijama dugo se odbijaju. Revolverski hitac ispaljen u provaliju izgleda kao jedna nemoguća detonacija najjačeg eksploziva.

Zadivljeni vraćamo se sa žaljenjem, što još duže ne možemo ostati u ovoj riznici krasota. Pri izlasku ustanovljujeme da smo u špilji bili 5 sati. Time se je i završila naša odisejada u podzemlju vječne tišine i tmine.

Prvi put na Kredarici

Zora Pul (Zagreb)

Uskrs u Alpama

Od Mojsiane krenuli smo u krasnoj vedroj noći kroz Donju Krmu. Svjetiljke nismo palili. Mjesec nas je pratio gotovo do zore. Odmorivši se u kući na Zaspkoj planini krenusmo dalje. Sada je već meko tlo proljetnih pašnjaka zamijenio snijeg. I bregovi, što s obje strane prate Krmu, pokriveni su snijegom. Čini se, da je noć postala još jasnija. Potpuna tišina. Ni vjetrića, da zahuji kroz crnogoricu, kraj koje prolazimo. Gazimo zamrznuti snijeg, prelazimo preko urušenih lavina. Jedino zvuk naših koraka i škripanje snijega narušava noćnu tišinu.

Napokon nas ostavlja mjesec. Prisiljeni smo da zapalimo svjetla, ali ne zadugo. Polagano, gotovo nevidljivo gasnu i nestaju zvjezde na svodu. Kad dodosmo ispod Bohinjskih vrata, na istoku se je budio dan i u onim prvim svjetlosivim bojama, koje su se pomaljale na horizontu, mogli smo već razabirati pojedine obrise bregova utorulih do vrhova u bjeličasto more magle.

Konačno evo nas do »bajte«, omiljene skijaške stанице. Mala drvenjara s ležajem na slami i s otvorenim ognjištem pruža nam potrebnii odmor. Na ognjištu već plamsa vatrica i čeka nas topli čaj, što su ga priredili drugovi, koji su ranije stigli.

Prospavavši nekoliko sati krenusmo dalje. No dan više nije bio lijep. Oblaci su pokrili cijelo nebo, a oštri vjetar je duhnuo. Što smo se više penjali, vjetar je postajao jači i žešći, dizao je s površine čitave oblake sitnog snijega, kovitlao njime po zraku i taložio ga na drugo mjesto. Smirivši se časak započeo bi iznova, samo još snažnije, još divljije. Premda nam je uspon bio time znatno otešan, nismo se tužili, a pogotovo ne mi, koji smo po prvi put dolazili u visoke Alpe. Ta mi smo želili, da upoznamo svu raznolikost njihove naravi i da doživimo ne samo sve ljepote nego da i sami iskusimo sve tegobe i nepogode.

U visini otprilike nešto preko 2000 metara, kad nas je i posljednje grmlje ostavilo i kad nam je pogled, kud god bi segnuo, dohvatio samo snijeg i kamen, doživismo ugodan susret. Kad smo iza jednog snažnog zamaha vjetra otvorili oči, pred nama je stajao i plaho nas gledao — lijep kao uskrsni dar — veliki bijeli zec. Taj zec i alpska vrsta gavrana, koji svojim osebujnim lijetom okružuje Kredaricu, bila su jedina bića, koje smo iznad 2000 metara sreli. Simpatične hitronoge divokoze nismo mogli ovaj puta nigrdje zapaziti.

I ako je čitav put bio zanimljiv, ipak smo bili veseli, kad se je pred nama pomolio slikoviti planinarski dom Kredarica. Na ulazu su već bile naslagane

skije, a unutra nas je pozdravila prostrana, svjetla, velika soba sa širokom peći, toliko dragom svim skijašima, oko koje su se sušile mokre rukavice i čarape. Na stolu se je pušio vrući čaj i čitava prostorija je odisala onom toplinom i intimnošću, koja je svojstvena samo planinarskim domovima.

Zatim su letjeli dani i mijenjali se prizori. Nad Triglavom se dimi. Mali bijeli oblačci, posve prozirni, dižu se neprekidno u visinu. Jedan drugi oblak, žučkasti, juri iza sjeverne stijene prema istoku. Pružamo ruke da ga dohvati, ali to nije ni potrebno. On nas i bez toga uzima u svoj vlažni naručaj, ali samo za par časaka, jer nas opet napušta, da malo dalje zagrlji koju stijenu i odjuri opet dalje, bog zna za kojim ciljem. Da li će se združiti s kojim velikim oblakom i putovati dalje preko bregova i nizina ili će se rasplinuti u suncu — tko to zna. Često su ujutro oblaci ležali nad dolinama i bregovima, bili su tmasti i gusti i nalikovali su uzburkanom moru, iz kojeg je tu i tamo virio poput ostrva, koji, suncem obasjani, vrh.

Doskora eto i nas u posvemašnjem zagrljaju vjetrova i oblaka. Obavili su kuću i ne daju nam van. Ipak pokušavamo da se makar na nekoliko časaka probijemo kroz tu gustu maglu i ledeni vjetar, ali nam to polazi teško za rukom. Vidimo jedva pola metra pred sobom, a tek što se okrenemo, vjetar je već zameo naš trag i udara nam u lice cijele oblake sitnih snježnih kristalića, oštih poput iglica. Vraćamo se zato u našu dragu kuću, koja je u takovim časovima vrlo bučna. Igramo šah, karte, razne igre, a izdajemo i »Triglavski vjesnik«, u kojem svi sarađujemo. Žamor, pjesma i smijeh odjekuju sa svih strana, a čini se kao da bezbrižnost i zadovoljstvo lebde i u samom zraku.

A kad se u kući sve smiri i pogase svjetla, bjelasaju se jedino mali prozori. Prisluškujemo još dugo u noć kako vjetar fijuče, stenje i zavija oko kuće, trese prozorima i drma stijenama, kao da hoće isčupati cijelu kuću iz temelja. To Alpe pjevaju svoju oporu pjesmu.

Slijedeći dani su sunčani i vedri. Bježimo tada svom učitelju iz tečaja, penjemo se na vrh Kredarice ili na koji drugi obližnji vrh, odakle nam pogled bludi po nepreglednom moru golih i snježnih klisura. Dokle ti oko seže, dižu se kameni gorostasi s najčudnovatijim oblicima. Eto tu pred nama su Jalovec, Škrlnatica, Špik, Razor, Mangart, tamo dalje Grossglockner, Niske i Visoke Ture, tu Karavanke, a ovdje najbliži, na dohvati ruke, naš Triglav. Snijeg i vjetar poigravali su se njime i u svojoj obijesnoj igri dali njegovu vrhu izgled čovječje glave. Jasno se razabiru dva tamna, duboka oka, pa usta, nos i brada, a čitava glava naliči licu rasrđenog diva. Sve se to ljeska u punom sjaju proljetnog sunca, a posvemašnji mir prekida svaki čas grmljavina lavina, koje se ruše.

Odmah ispod nas bijele livade i uvale između Kredarice i susjedne Staničeve kuće posute su malim crnim točkicama. Ove točkice polako gmižu uz brije, lete u divljoj jurnjavi niz strmine ili marljivo usavršuju na kojem obronku svoje tehničke vještine. U toj mirnoj pustosi, pod milovanjem visinskog sunca, na krasnom gorskom zraku, svaki njihov pokret je jedna manifestacija mladosti, snage i zdravlja.

Sunce tone za planine. Žarke boje na zapadu prelaze u modro zelene nianse. U njih se upliće još po koji ružičasti ton; drhće dan na izmaku. Vraćamo se domu. Pada već i mrak. Večernjica kao prvi vjesnik noći još je sama na tamnom nebu i sentimentalno titra u hladnu alpsku noć.

A kad mjesec prospe svoj nježni sjaj po bregovima i uvalama i snijeg zabliješti novim sjajem, oštare ukočene stijene bacaju čudne sjene. Nešto neizrecivo snažno vuče nas tada opet van i mi prikapčamo netom odložene skije, da jurnemo po poznatim putevima u blistavu noć. Sva usnula romantika, potisnuta

tempom modernog gradskog života, budi se u nama iznova. Davno zaboravljene starodrevne bajke o zlatorogu, alpskim vilama i vilenjacima oživljuju u našim dušama, a po njima oživi i sva ova titrava pustoš nebrojenim fantomima.

Prohujalo je deset dana i došao dan povratka. Sunčan i vedar. Veselimo se lijepom spustu. Vjetar koji je oko Kredarice gotovo uvijek puhao, ostavlja nas, čim se spustimo nekoliko stotina metara niže. Napokon nas evo do grmlja i drveća. No prije nego što bi se i nadali, miluje nas po obrazima blagi proljetni vjetar, a oko nas ispod drveća, gdje je već okopnio snijeg, smiješe nam se prvi kukurijek i erika; stigli smo u dolinu.

O zbogom ti Triglav sa svojim oporim licem i vi sunčani dani u triglavskim uvalama i vi oblaci što ste nam zamatali bregove i risali ponajlepše slike i ti sunce na zalazu i ti prvi sutone sa svojim mekim bojama — zbogom.

Zbogom i vi oštiri vjetrovi, što ste nam šibali obuze i vi guste magle, što ste nam zatvarali vidike i vi snježne stijene i livade, vi bezbrižni časovi u visokim planinama i vi hladne alpske noći sa svojim čudesnim sjajem. Zbogom.

Osvrćemo se još često na snježne vrhove, kao da hoćemo u svoje duše upiti njihovu sliku i ponijeti je sa sobom. I iz vlaka, koji nas vozi natrag, upiremo još dugo u njih oči, motreći kako se sve više i više gube u daljinu i u sumraku, dok nam na koncu ne nestanu posve iz vida.

Uspomena na sveslavenski turistički kongres u Sofiji god. 1910.

Prigodom 25-godišnjice

Na slavenskom kongresu u Pragu god. 1908. bude zaključeno, da se god. 1910. održi prigodom II. sveslavenskog kongresa i sveslavenski turistički kongres. Stvorena je ruska, jugoslavenska i poljska sekcija, a praškoj je sekciјi stavljeno u dužnost, da obavi sve pripravne radnje za taj kongres. Praška sekcija pozvala je najprije za 8. kolovoza zastupnike sviju slavenskih planinarskih društava na sastanak u Ljubljani, gdje se je imao stvoriti zajednički program budućeg rada i zajednička pravila. Na taj sastanak bila su pozvana ova društva: 1. Klub čeških turista u Pragu; 2. Češka sekcija slavenskog planinarskog društva u Pragu; 3. Turističko društvo u Brnu; 4. Društvo čeških turista u Beču; 5. Planinarsko društvo Radhošt u Fréštatu u Moravskoj; 6. Slovensko planinsko društvo u Ljubljani; 7. Primorsko Hrvatsko planinarsko društvo na Rijeci; 8. Planinarsko turističko društvo »Liburnija« u Zadru; 9. Hrvatsko planinarsko društvo u Zagrebu; 10. Tawaržistvo tarzanske u Krapovu; 11. Blgarsko turističko društvo u Sofiji; 12. Rusko obšćestvo za turiste u Petrogradu; 13. Krimski planinski klub u Odesi; 13. Kavkaski planinarski klub u Pjatigorskiju; 14. Kavkaski planinarski klub u Soči; 16. Ruski planinarski klub u Moskvi; 17. Društvo za izučavanje kubanske oblasti u Ekaterinogradu; 18. Društvo za izučavanje černomorske gubernije u Novorosijskom; 19. Jednota lyžaru kraljevine Češke; 20. Česki Ski-klub u Pragu; 21. Klub čeških automobilista u Pragu; 22. Društvo »Riviera« u Opatiji.

Na sastanak u Ljubljani poslali su svoje delegate ova društva: Jednota lyžaru, Češka sekcija slavenskih turista u Pragu, Društvo čeških turista u Beču, Rusko turističko društvo u Petrogradu, Slovensko planinarsko društvo u Ljubljani. Kao gosti su sudjelovali nekoji ruski i poljski delegati za svesla-

venski kongres u Sofiji. Ispričali su se: Češki klub automobilista u Pragu, Društvo »Liburnija« u Zadru, Turističko društvo »Riviera« u Opatiji.

Na ljubljanskom sastanku primljena je rezolucija, da se imade osnovati Savez sveslavenskih turističkih organizacija. Centrala te organizacije neka bude u Pragu, a predsjednikom bi izabran Dr. Vratislav Černy, koji bi imao urediti posebnu kancelariju s jednim tajnikom. God. 1909. imao se je sazvati opet sastanak u Pragu, na kojemu bi se pretresao dosadanji proučeni materijal. Klub čeških turista dao je u to ime svoje prostorije na dispoziciju, no radi tadanje političke situacije nije došlo do zajedničkog sastanka u Pragu, te je sve odloženo na II. sveslavenski kongres u Sofiji za g. 1910.

Referat o dosadanju radu pripravnog odbora u Pragu iznio je tadanji predsjednik toga odbora Dr. V. Černy. Na kongresu u Sofiji predsjedao je turističkoj sekциji Jirži Polivka, profesor iz Praga, Andrej Gaberšček iz Ljubljane i akademik Vladimir Mihajlović-Behetjerev iz Petrograda. Kao tajnik fungirao je prof. B. Conev iz Sofije.

Na kongresu u Sofiji, dne 26. VII. 1910., bio je glavni referent za turistiku arhitekt Kozarov iz Trnova. Nakon njegovog referata, koji je u svom historijskom dijelu prikazivao početak turistike u Bugarskoj (od g. 1899.), prihvaćene su ove rezolucije:

1. Da sva slavenska planinarska društva uznaštoje oko toga, da se osnuje sveslavenski turistički savez, za koji su već u Pragu sve pripremne predrađnje učinjene.

2. Da se priređuju zajednički izleti između sviju slavenskih planinarskih organizacija i to u slavenske krajeve u Alpama, Karpatima, Krasu, Kawaku, Uralu, od Praga do Vladivostoka i od Arhangelska do Sotona.

U to ime treba osnovati zajedničke kancelarije za reklamu i propagandu u svim glavnim gradovima slavenskih zemalja, kako to čine i Švedi, Norvežani te Švicari po čitavoj Evropi.

Dalje treba nastojati kod sviju vlada slavenskih država, da se u ime turistike postignu snižene tarife na željeznicama i parobrodima kroz sve slavenske države.

Osim toga treba nastojati da se kod sviju slavenskih planinarskih društava osnuju besplatne spavaonice za slavenske turiste.

U koliko su slavenska planinarska društva bila na tom kongresu zastupana i tko ih je zastupao, nije spomenuto u spomenici na II. sveslavenski kongres u Sofiji, iz kojega sam ove podatke crpio.*)

Za nas je naročito zanimljiv popis planinarskih društava iz naših krajeva, od kojih neka društva više ne postoje.

Sve rezolucije primljene su jednoglasno.

Rezultati ovog kongresa nisu bili osobiti, jer je doskora buknuo balkanski rat (god. 1912.), a nešto kasnije i svjetski veliki rat (god. 1914.) te se sve te navedene rezolucije nisu mogle provesti. Istom sada iza općenitog evropskog preokreta i među novim slavenskim državama došlo je do ostvarenja slavenskog planinarskog saveza pod naslovom Asocijacija Slavenskih turističkih društava.

Dr. Fr. Bučar

*) Slavjanski Sbor v Sofija, 1910., p. 132.

Od Dubrovnika morem do pećine Šipun u Cavtatu

M. Kasijanović (Dubrovnik)

U podne kasnog pramaljeća tiki majistral (zapadni vjetar) rashlađuje dubrovačko more. Lade i motorni čamci vode kupače, kojima je teško 200 m suhoputine do kupališta, da se još većma rashlade nego bi na lahoru. Parobrod Dubrovačke obalne plovidbe »Cavtat« zakurio, spravan na odlazak, a nas troje planinara članova HPD »Orjen« po dogovoru sa karbidnim lampama čekamo da se ukrcamo.

Iz gradske luke prolazimo mimo zaštitni nasip (kaše), koji je napravio u 15. vijeku Dubrovčanin Paše Mihaljević, da brani luku od valova sa juga. U noćno doba jake gvozdene verige sa kaša do tvrdave sv. Ivana branile su ulaz u luku.

Parobrod se okreće kod Lazareta, gdje je za vrijeme republike karavanska trgovina pravila karantenu. Za ovim je kupalište zvano »Ispod Buića«, kasnije vojničko i općinsko. I danas je podijeljeno u dvoje: u jednoj strani plati — u drugoj ne plati (općinsko). Odmah do kupališta je do nedavna bila potpećina (spilja), u kojoj je neki siromah imao svoje skrovište. Skinuo jamačno sa belvedera napuštene kuće drven prozor, namjestio ga u svoj stan, ogradio ulaz i tu prebivao. U ljetnoj sparini taj eremita u dugoj sijedoj bradi, okrenuvši okrpljeni tur moru, spavao je na rđavoj prostirki slade nego da je na perinama »Ekscelsiora« ili »Imperiala«. Umro siromašak, stan opustio a bogat gazda porušio pećinu, da se podzida cesta pred njegovom palatom.

Nižu se hoteli i palače na Pločama, predgradu Dubrovnika, na sunčanom predjelu, zaštićenom od vjetrova i studeni, gdje u dardinama tropsko bilje pravi posjetniku i stanovniku ugodnu hladovinu. More, nemiran elemenat, potkapa obalu i kuću, u kojoj je stanovao glasoviti istraživač dubrovačkih starina Evans. Malo dalje je spilja Betina, poznata stoga, što je u njoj znameniti dubrovački matematičar i fizičar Getaldić pravio eksperimente sa zrcalima i lećama. Predaja veli da je sa svojim aparatima upalio lađu punu slame čak daleko pod Lokrumom, otokom ispred grada.

Redaju se provalije do crkve sv. Jakova i negdašnjeg manastira Benediktinaca, a danas općinskog lazareta. Manastir, stan učenih dubrovačkih Benediktinaca, pročeljem gleda grad, a svojom lastavicom otok Lokrum, najbujnije obrasli prirodni dubrovački park. Sa brijege Žarkovice gorska kosa silazi u more dosta strmo pod imenom Orsule, u kojoj škip-jama krije u sebi more. Čim more pobijesni, u jami huči, buči, ori. Iza ove se je negda bacalo smeće, ali je sada uklonjeno radi blizine grada. Otprije bi ptice grabljivice oblijetale taj položaj, da ulove miša ili pticu, koje na smetlištu ištu hrane. Što nije more i voda raznosila, vatrom se je uništilo. Česti dim dao je dubrovačkom puku poslovicu »upalilo se smetlište«, da se označi prezir, kad se profanum vulgus riječka i preganja. Dalje je pod zavijutkom kolnoga puta igalo za kupače zaljubljene u samoću, gdje se lađom dovoze. Ožedne li, u kamenju je jedva primjetljiv vrutak hladne vode, dostatan da žedu ugasi.

Crkva »Gospe od Dupca« pred klancem, koji vodi u dubrovačku Župu, kazivala je nekada putniku pješaku i jahaču da je ona utjeha dolazniku u grad, a uzdanje odlazniku iz grada. Borova šuma zaštićuje krševitu obalu sve do rta Pelegrina. To je predjel u blizini grada, na istoku, najbolje pošumljen, ali ni do danas otvoren turizmu. Pri padu republike ruski je admiral Senjavin na Pelegrinu iskrcao zavojevačke čete baš zato, što je iskrčavanje i kretanje vojske bilo šumom

zaštićeno. Iza rta na čistini u vrhu brijege nalazi se pećina — jama Šamborica, duboka 35 m, ali tako vertikalna, da se za pretraživanje moralo spuštati na kopopu. Od nje se podiže brdašce sv. Petar, radi istoimene crkve, a pri moru je okrugla jama, napunjena morem. Ljudi kažu, da ju je grom izvrtio u stancu kamenu. I zbilja izgleda majstorski izdubena, potpuno okrugla, u dijimetru 4 m, dok je kamenita kruna visoka od mora skoro isto 4 m. Kolikogod je more čisto i bistro, ipak se, ami dna ne vidi. Nekoliko koraka daje su vrulje, izvori vir-vode pod razinom morskom. Takovih vrulja nekoliko je u okolici Dubrovnika. Najjače je u primorju kod Slanoga kao odvirk Trebišnjice i one u stijenama konavoskim kao odušak jazova, koji vodu ponornice Ljute provode u more pod konavoske stijene — Kadneove zubove. Da slika bude raznoličnija, pojavljuje se oku vrlo ugodan pogled na Kupare. Kupari od 15. vijeka do nedavna bili su tvornica crepova (talijanski: i coppi), dubrovačkim dijalektom »kupe«, od čega je nastalo ime mjesta. Što može da učini um i poduzetan duh, ovdje se najbolje vidi. Sada je tu podignuto divno svjetsko kupalište, snabdjeveno prvakasnim konforom, a uređeno po svim zahjevima kupača, te je uistinu jedno od najboljih kupališta uopće na Jadranu. Vrlo kratkim rtom odijeljeno je od svoga blizanca kupališta Srebrno. Nešto dalje od ovih nalazi se mjesto Mlini, nazvano po mlinima na vodu još od epohe, kada su dubrovački brodovi donosili žito iz Levanta i Sicilije. Vrelo nad mjestom u zimi daje krasan slap.

Opet se nižu plaže i gajevi maslinjaka. Niska je obala prekinuta ruševinama starih ljetnikovaca dubrovačkih plemića i gospode te obnovljenim dvorima do uvale duboke Ljute, vrela na samoj morskoj razini. Stara zapuštena vodenica još je samo pod krovom, a nad provaljom diže se brdo Stražiste. Zaobilazeći kratke rtove i prosjeline eto nas na granici, do koje se je prostirao grad Epidaur. Plaža vrlo prostrana, velikih dimenzija, pruža se skoro do Cavtata. Tu je sanatorij Dra Novakovića i vila »Tiha« dubrovačkog učenjaka Dra Bogišića. Sveukupno, ovo su položaji najzgodniji za čitave kolonije kupača.

Napokon stižemo u Cavtat, krasnu primorsku varoš dubrovačkog teritorija. Smješten je na poluotoku, koji sa rtom Sustjepan grli kao u njedrima divnu uvalu. U davnini pred Cavtatom bilo je pomjeranja zemljista te od krute obale utonuše čitavi kompleksi, pa se sada samo vide, kako iz mora strše razbacani otoci Supetar, Superka, Mrkan i Bobara. Ova su dva potonja bila poveća ljetovališta biskupa trebinjskih. I danas su razvaline zgrada, dok je zemljiste zgodno za pašu blaga.

(Svršit će se.)

Planinarenje nije sport

U članku »Wollen wir eine Rangliste im Bergsteigen?« u »Die Alpen«, No 9, 1935, str. 177—178 konstatira S. Plietz, kako se danas sa svih strana nastoji, da se planinarstvu dadne izrazito sportsko značenje. Postoji i namjera da se u izvjesnim krajevima prieđe u vezi s planinarstvom i prava sportska djelovanja. Govori se opet o planinarskom sportu (»Bergsport«). Tako se tvrdi da je i alpinizam sport. No mi svi znamo da je sport natjecanje, borba čovjeka protiv čovjeka, on je odmjerenog djelovanje, obuhvaća rangove i dijeljenje nagrada. S time alpinizam nema ništa zajedničko. Istina je da i planinarenje treba da ima svoju pripremu, ali to plansko i tehničko pripremanje nema nikakove veze sa sportskim vježbanjem. Pravi planinar teži na svojim usponima samo za doživljajem planine (Bergerlebnis), kod toga ne igraju nikakovu ulogu sportski motivi.

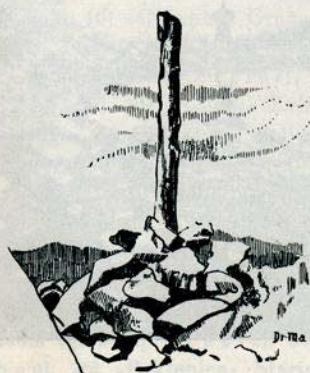
Ako to ne stoji, ako planinar ide samo za uspjesima, kojima će moći da se ponosi i razmeće, tada neka rađe ide na igralište ili na trkalište. Po riječima Plietza — planine se ne smiju degradirati na stadione.

Kao što se odbacuje »planinski sport«, tako treba da odbacimo i klasifikaciju planina (za uspon lakše i teže — skala 1—6). Welzenbach donosi takovu klasifikaciju za zapadne Alpe (Schwierigkeitsgrad). To je nemoguće provesti, jer za lakši ili teži uspon ne odlučuje samo vrst planine nego i brojni vanjski faktori, tako na pr. uslijed rđavog vremena mogu i najlakši usponi da zadaju najveće potешkoće.

Ima dosta primjera, gdje se mlada generacija odvraća od planinarenja. Pokušava ih se privući pomoću sporta. No to nije pravi put. Time se zovu u planine oni, za koje bi bilo bolje da ostanu u dolini — veli Plietz.

No da ni mlađarija nije sva za »planinski sport«, uvjerava nas g. Fiechter u »Die Alpen«, No 10, 1935, str. 215, kada odgovara na gore spomenuti članak te među ostalim veli: »...ima ih među mlađima, koji se s pravom mogu nazvati »Gipfelstürmer«, ali na sreću, ima ih i takovih, koji misle i rade drukčije u planinama.

Zašto tražimo te tihe visine? Zar da upišemo jedan vrh više u svoju zbirku ili možda zato, što smo taj vrh »pojeli« u tako kratkom vremenu! Za izvjesnu je skupinu tako, za idealiste nije tako! Ono što hoćemo i što tražimo tamo gore jeste mogućnost uživanja u čarobnoj prirodi, koju je stvorila tajanstvena sila i u čije tajanstvo ne treba da prodiremo. Tu hoćemo ponovo da budemo sami sa sobom pred licem te neizmjerne sile, pred kojom se čovjek vraća u sebe; gdje se razgoličuje duša i pokazuje onakova, kakova je bila, a ne kakova je kasnije postala.«

Prezident dr. Ante Črničić otvara slampitku u 20 sati 10 min. te konstatira da je slampitka dobro odvjeti, jer je prijevremeno doveljen broj članova. Stoga pretazi odmahnute posne teme danasnoga sastava.

Prezident dr. Ante Črničić otvara slampitku u 20 sati 10 min. te konstatira da je slampitka dobro odvjeti, jer je prijevremeno doveljen broj članova. Stoga pretazi odmahnute posne teme danasnoga sastava.

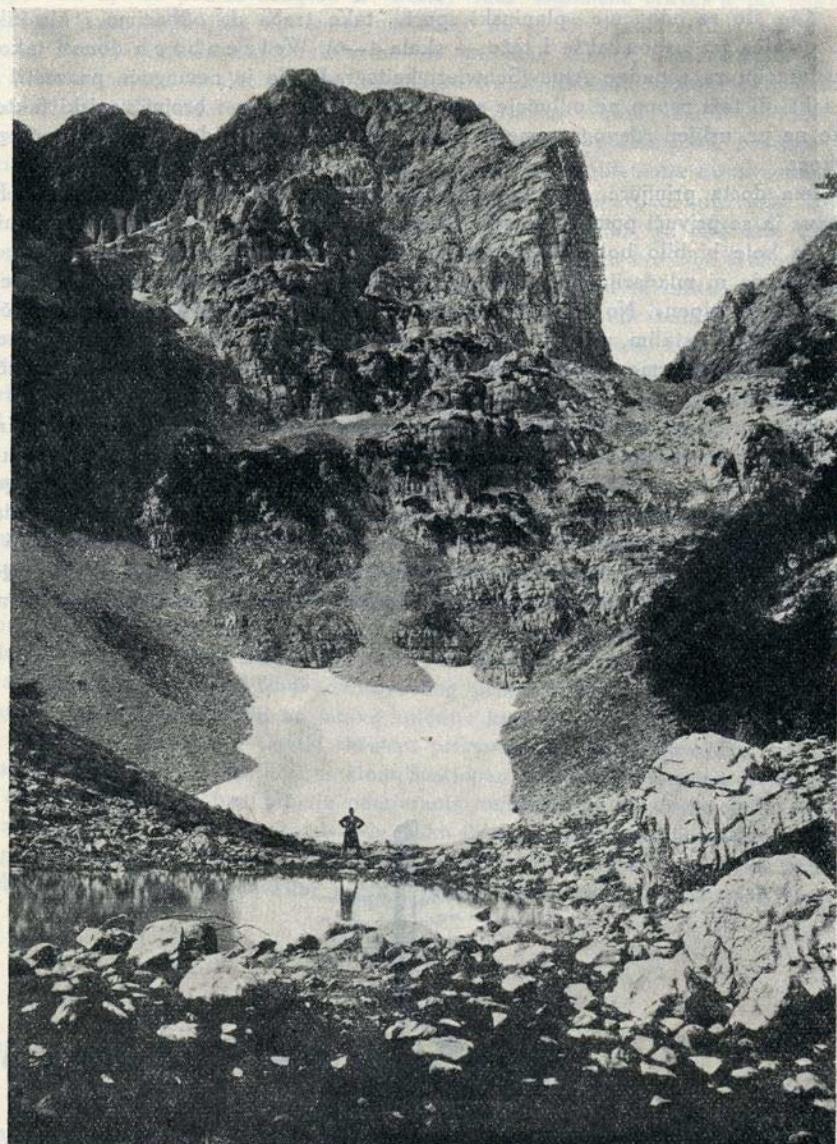

Foto : Dr. R. Simonović

Veličina i težina velikog snježnika je učinila da se ovo mjesto nazove "Veliki snježnik". Na vrhu snježnika je postavljena ploča s natpisom: "Veliki snježnik - najveći snježnik na svijetu". Snježnik je dobio ovaj naziv jer je bio prekriven snijegom i ledom, a danas je već gotovo potpuno otkriven. Snježnik je jedan od najvećih snježnika na svijetu, ali i jedan od najvećih ledenjaka. Uz snježnik, u istom području, postoji još nekoliko manjih snježnika, među kojima je najpoznatiji "Mali snježnik".

GODIŠNJA SKUPŠTINA HPD-A U ZAGREBU

O toku 62. redovite glavne godišnje skupštine Hrvatskog planinarskog društva donosimo zapisnik u njegovoj cijelosti.

Zapisnik

62. redovite glavne godišnje skupštine Hrvatskog planinarskog društva u Zagrebu, održane dne 28. svibnja 1936. u dvorani Društva Sv. Jeronima, Trg Kralja Tomislava br. 21, sa slijedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika;
2. izvještaj tajnika;
3. izvještaj blagajnika;
4. izvještaj radnog odbora o gradnji »Tomislavovog Doma»;
5. izvještaj nadzornog odbora;
6. podijelenje odrješnice upravnom i nadzornom odboru;
7. odobrenje godišnjeg proračuna;
8. prijedlozi upravnog odbora, podružnica i pojedinih članova;
9. izbor članova upravnog odbora (nadopuna po par. 7. pravila) i izbor nadzornog odbora;
10. Eventualija.

Na skupštini je prisutno 168 članova matice i podružnica H. P. D-a.

Punomoćima je zastupano na skupštini 30 podružnica, i to: 1) podružnica »Bilogora« Bjelovar sa 9 glasova (g. Stanko Antolić), 2) »Spivnik« Blato na Korčuli sa 2 glasa (g. Dr. Cividin), 3) »Škamnica« Brinje sa 2 glasa (isti), 4) »Diljgora« Slav. Brod sa 12 glasova (g. Josip Mautner), 5) »Željezna Gora« Čakovec sa 3 glasa (g. Slavko Hitzthaler), 6) »Vrani Kamen« Daruvar sa 7 glasova (g. Ćiro Brionić), 7) »Risnjak« Delnice sa 4 glasa (g. Mirko Čubelić), 8) »Jelenc« Gerovo sa 2 glasa (g. Rudolf Drvar), 9) »Visočica« Gospic sa 28 glasova (g. Dr. Ante Cividin), 10) »Crnopac« Gračac sa 1 glasom (g. Dr. Gjuro Janečović), 11) »Ivančica« Ivanec sa 4 glasa (g. Antun Glad), 12) »Martinšak« Karlovac sa 9 glasova (g. Ing. Zlatko Satler), 13) »Strahinjšćica« Krapina sa 4 glasa (g. Dr. Ante Cividin), 14) »Kalinik« Križevci sa 6 glasova (g. Josip Heršak), 15) »Strmac« Nova Gradiška sa 3 glasa (g. Dragutin Gurić), 16) »Klek« Ogulin sa 4 glasa (g. Franjo Steka), 17) »Jankovac« Osijek sa 24 glasova (g. Dr. Fran Kušan), 18) »Mali Rajinac« Otočac sa 2 glasa (g. Večeslav Zrnc), 19) »Psunj« Pakrac sa 8 glasova (g. Dr. Ante Cividin), 20) »Zrin« Petrinja sa 3 glasa (g. prof. Vladimir Stahuljak), 21) »Sokolovac« Slav. Požega sa 10 glasova (g. Tomislav Mrnjavčić), 22) »Japetić« Samobor sa 22 glasa (g. Franjo Flasari), 23) »Bjelašnica« Sarajevo sa 21 glas (g. Josip Plaček), 24) »Svilaja« Sinj sa 1 glasom (g. Josip Bračić), 25) »Mosor« Split sa 28 glasova (g. Dr. Zlatko Prebeg), 26) »Paklenica« Starigrad sa 2 glasa (don Ante Adžija), 27) »Velebit« Sušak sa 34 glasa (g. Dr. Hinko Emili), 28) »Ravna Gora« Varaždin sa 16 glasova (g. Dr. Ante Cividin), 29) »Papuk« Virovitica sa 7 glasova (g. Božidar Plevnik), 30) »Oštrelj« Zlatar sa 2 glasa (g. Dr. Ante Cividin).

Predsjednik dr. Ante Cividin otvara skupštinu u 20 sati 40 min. te konstatira, da se skupština može održati, jer je prisutan dovoljan broj članova. Stoga prelazi odmah na prvu točku dnevnoga reda:

1. POZDRAV PREDSJEDNIKA

Pozdravljajući veliki broj prisutnih članova i članica spominje predsjednik, da je ovo treća skupština, pred koju izlazi ovaj upravni odbor, koji ima pred sobom ne samo jasni i određeni program u smislu pravila društva nego i program za rad u smislu širenja, uveličavanja i gojenja ideje planinarstva te ljubavi i osjećaja za čitav hrvatski narod. Nije jedina zadača članova društva, da posjećuju naše planine te da gledaju prirodne ljepote naše domovine i uživaju u njima. Članovi treba da budu na čistu, jesu li osim toga sposobni i dostojni izvršavati cnu dublju i zamašniju misiju upoznavanja i proučavanja svih pojedinih krajeva hrvatske domovine, a naročito misiju upoznavanja naroda, koji u tim krajevima živi, i hrvatske narodne duše. Znanost očekuje od planinara rezultate u poznavanju prirode, no domovina traži od njih da budu ličnosti, koje će prednjačiti u poznavanju hrvatskog naroda, njegove duše i njegova života. Izgrađujući ovakovu svoju ličnost, planinar treba da žrtvuje sebe za dobrobit drugog većeg i zamašnjeg faktora našega naroda. Čovjekoljublje i bratsvo danas su u krizi. Ovu krizu treba prebroditi. To žele danas svi narodi, no više nego itko želimo to mi Hrvati. Pregaziti ovu krizu osjećaja za bližnjega i ljubavi za svoga brata može svaki, ali tek onda, kad će biti svijestan, da mu je jedino i najviše geslo: s v e z a d r u g o g a , z a s e b e n i š t a . Da stvore iz sebe ličnosti, koje će doista svoj životni put upravljati ovakovim geslom, moraju se planinari povesti za čistim idealizmom. Jedino planinar, koji će imati toliko idealizma, da u gordoj našoj planini uvidi, da je baš ona simbol ne samo fizičke, nego i duhovne snage i veličine našega naroda, jedino takav planinar moći će se povesti za toliko potrebnim geslom čovjekoljublja i bratstva. Planinari Hrvatskog planinarskog društva moraju se zbog toga kao pojedinci dovinuti ove lične snage i spoznaje, no jednaku takvu snagu moraju nositi i kolektivno svi zajedno. Zbog toga ne smiju zaboraviti, da će tu snagu moći crpsti jedino iz hrvatskog naroda samoga, da onda u svakom, pa i najodlučnijem času bude naše društvo skup ljudi, koji će pomoći narodu i raditi za njega, odužujući se time za svu onu moralnu snagu, koju su od njega primili upoznavši prije toga narod tamo, gdje on živi, u prirodi i u planini.

Zahvaljujući ponovno svima prisutnima na brojnom posjetu, pozdravlja predsjednik naročito delegate podružnica, koji su ovogodišnju skupštinu posjetili u daleko većem broju nego obično, te brojne vrijedne planinarke, koje su također prisutne. Nadalje pozdravlja izaslanika policije g. savjetnika Oberinskog a te završava bratskim i planinarskim: Zdravo!

Prije prelaza na sljedeći točku dnevnog reda predlaže predsjednik za zapisnici na skupštini društvenog pomoćnog tajnika g. B. Vrtara, za ovjerovitelje zapisnika članove gg. J. Vukovića i Gj. Tonkresa te za skrutatore članove gg. Dra Benešića i M. Somogy - a. Skupština prima ovaj prijedlog.

2. IZVJEŠTAJ TAJNIKA

Slavna glavna skupštino! Braćo i sestre!

Nesebičnim radom i velikom voljom postignuta je glavna zadača društva. Na ugled i ponos Hrvatskog planinarskog društva diže se danas na Sljemenu naš najveći planinarski dom, novi Tomislavov dom, koji veže bijeli Zagreb s Hrvatskim Zagorjem.

Bila je glavna briga svih odbornika, da se taj dom, doličan prošlosti društvene, što prije dovrši. Pa kako za započeto djelo nije dostajalo dovoljno gotovine i raspoloživog materijala, to su provedene mnoge akcije sa svrhom da se

namaknu potrebna sredstva. No ni to nije završeno s potpunim uspjehom, pa će procī još dosta vremena, dok će dom biti u svome punom pogonu na korist cijelokupnog članstva.

Kako je ovu zadaću u glavnom vršio radni odbor, nije se na drugoj strani radilo umanjenom intenzivnošću na podizanju i širenju planinarske ideje, na pri-redivanju raznih predavanja kao i na produženju građevne djelatnosti, koja pokazuje naročiti razvitak kod samih podružnica. Uz to se je i broj izleta zlatno povećao, što se opaža i po broju izletnika. Posjet kuća u naglom je porastu. Sve je to u vezi sa postavljanjem mnogih novih i obnavljanjem starih markacija.

Sve su sekcije radile u svom određenom pravcu. Naročito je vidan napredak zapažen u radu Alpinističke sekcije, koja je, tako rekuć od osnutka društva prva svoje vrste, i u ovoj godini prešla mnoge smjerove budeći interes za ovu granu planinarskog djelovanja.

Ove godine uvrstili smo izvještaje podružnica zajedno sa izvještajem maticе, jer je to bila jednodušna želja naših podružnica. Ovime smo dobili daleko pre-gledniji rad cijelog društva. Da pregled bude još potpuniji, učinjene su dvije skrižaljke, iz kojih se dobiva cjelokupna slika prošlogodišnjega stanja kuća i članova.

A) MATICA

Upravni i nadzorni odbor

Na sjednici upravnoga odbora od 3. srpnja 1935. konstituiran je odbor ovako:

Predsjednik: Dr. Ante Cividini.

I. Potpredsjednik: Dr. Zlatko Prebeg.

II. Potpredsjednik: Dr. Fran Kušan, urednik »Hrvatskog planinara«.

Tajnik: Josip Plaček, pročelnik Putne blagajne.

Zamjenik tajnika: Boris Vrtar, referent za špiljarstvo i čuvanje geografskih karata.

Blagajnik: Antun Glad.

Zamjenik blagajnika: Viktor Mlinarić.

Ekonom: Ing. Lujo Šengergji, referent gradjevne sekcije.

Zamjenik ekonoma: Slavko Hitzthaler, čuvan diapositiva i klišaja.

Knjižničar: Ciro Bronić.

Odbornici: Dr. Vlastimir Vimpusel, referent za pravne poslove; Slavko Šagovac, referent za markacije i izlete; Mirko Čubelić, referent za zimski sport; arh. Aleksander Freudenreich, referent građevinske sekcije; Vladimir Veiler, referent građevinske sekcije; dr. Gjuro Janečković, pročelnik sabirne akcije; Viktor Šetina, Josip Levak i Viktor Skendrović.

Nadzorni odbor: Ivka Crnetić, pročelnik, Milivoj Benković i Rudolf Stefan.

Tokom godine u odboru nije nastalo promjena. Održane su u svemu 24 redovite sjednice. Poslovница je vršila najpripravnije sve dužnosti u davanju raznih uputa i razjašnjenja, pa radi toga nije sa strane članstva bilo nikakvih pritužaba. U prošloj godini vršen je živ pismeni saobraćaj, pa je primljeno i odaslano 3.392 dopisa, osim raznih okružnica, poziva i inih obavještenja.

Članstvo

U naše društvo bilo je tokom 1935. godine začlanjeno ukupno 7.391 član. Od toga kod maticе: 1 začasni predsjednik, 34 začasna člana, 113 utemeljitelja i 3.938 redovitih — ukupno 4.486; 48 podružnica broje 3.305 članova.

PREGLED MATICE I

Broj	Podružnica	Mjesto	Stanje članstva				Ukupno
			zatvorenih Učenih telja	redovitih	daka		
1.	Matica	Zagreb	35	113	3.938	3	4.086
2.	Bilogora	Bjelovar		95			98
3.	Spivnik	Blato		10			10
4.	Škamnica	Brinje		22	2		24
5.	Hajdova Hiša	Brod n/Kupi					
6.	Diljgora	Brod n/Savi		115	10		125
7.	Stožer	Bugojno		11			11
8.	Rudnik	Čabar		50			50
9.	Železna gora	Čakovac	3	33			36
10.	Vrani Kamen	Daruvar	3	66	3		72
11.	Risnjak	Delnice		35	1		36
12.	Medvednica	Dol. Stubica					
13.	Orjen	Dubrovnik			96		96
14.	Vinica	Dugaresa			65	4	69
15.	Viševica	Fužine					
16.	Jelenc	Gerovo					
17.	Visočica	Gospic	217	67			284
18.	Crnopac	Gračac					
19.	Ivančica	Ivanec	8	27	1		36
20.	Plešivica	Jastrebarsko		42	3		45
21.	Martinščak	Karlovac		96	3		99
22.	Bilo	Koprivnica	1	34	6		41
23.	Strahinjčica	Krapina	4	37	1		42
24.	Kalnik	Križevci		55			55
25.	Runolist	Lokve					
26.	Biokovo	Makarska		50			50
27.	Prenj	Mostar					
28.	Gorštak	Mrzla Vodica					
29.	Strmac	Nova Gradiška		37			37
30.	Klek	Ogulin		45			45
31.	Jankovac	Osijak		239	6		245
32.	Mali Rajinac	Otočac		23			23
33.	Psunj	Pakrac		80			80
34.	Zrin	Petrinja		46	2		48
35.	Sokolovac	Požega		105			105
36.	Kamenjak	Rab					
37.	Bjelolasica	Ravna gora		19	4		23
38.	Japetić	Samobor	1	198	52		251
39.	Bjelašnica	Sarajevo	4	201	10		215
40.	Senjsko Bilo	Senj					
41.	Svilaja	Sinj					
42.	Gvozd	Sisak		50	11		61
43.	Skradski Vrh	Skrad		21			21
44.	Mosor	Split		262	20		282
45.	Paklenica	Starigrad		14			14
46.	Velebit	Sušak	51	217	49		317
47.	Ravnagora	Varaždin		167			167
48.	Papuk	Virovitica	1	69	1		71
49.	Oštrc	Zlatar		21			21
50.	Učka	Kastav					
51.	Gromovača	Starigrad					
52.	Zavižan	Sv. Juraj					

Ukupno | 35 | 406 | 6.758 | 192 | - | 7.391

PODROUŽNICA ZA GOD. 1935.

Građana	Sekcije					Izleti		Objekti			Puteva markirano		Priredbe			Napomena	
	Ski	Alpin.	Foto	Kajak	Špilja	broj	učesnika	kuće	skloništa	piramide	obnovljeno	novo	predavača	sastanci	prelaze i zaveti		
135	34	24				33	92 12	965 142	4	1	27	14	3	3	1	osnov. 28. X. 1935	
							4	18							1		
40							53	392	1		4			•	1	nema izvještaja	
11							12	70					1		2	osnov. 19. X. 1935	
10							41	613	1	1	2	4	2	2	2		
37							9	67					2		1		
32	5	3				29	29 8	399 57	1					..	..	nema izvještaja	
28																nema izvještaja	
5	7	3				33	415	1	2				1	...		nema izvještaja	
4							5	171	1		1	2	1		1		
							7	67						...			
							33	226						1			
							7	64									
							17	95									
							5	463	1		5	1	1	1	2	2	
								12	147	1		1	1			nema izvještaja	
																nema izvještaja	
																nema izvještaja	
12	6	25					3	43					2		2		
80							1	7					1	1	1		
							12	112	1						4		
							3	42									
							30	346							6	1	
							6	366							2		
22	3						5	125		1	1	2		9	6	1	
																nema izvještaja	
20							13	64			1	1	1				
84							87	528	1		3	3	1	•	4		
41							72	1 403	1	1	1	2	1	4	3	nema izvještaja	
																nema izvještaja	
30							27	249		1	1				1		
20							2	25				4					
60							47	1.200	4		4		9	...	4		
													12	*			
26	21						16	141	2		1				1		
6	20	10					14	255	1				2	11	3		
							5	496	1								
							11	101			2		6				
33	695	34	76	25	6	33	733	9.874	17	6	5	32	19	48	—	41	likvid. 3. IV. 1935
																	likvid. 16. IX. 1935
																	likvid. 17. IV. 1935

* svaki četvrtak; ** svake srijede; *** svakih 15 dana.

Prema prošloj godini članstvo je kod matice u opadanju za 66 članova, na protiv ustanovljen je porast kod podružnica za 307 članova. Opadanje članova kod matice dovodi se najviše u vezu sa izdavanjem weekend-karata za nedjelju i blagdane. Mnogima, koji su htjeli slobodno vrijeme provesti izvan Zagreba, nije bilo potrebno vezati se na grupe, jer su weekend-karte vrijedile za pojedinca. Povišenjem tarife na weekend-karte i ukidanjem povlastice za blagdane u ovoj godini daje nade, da će članstvo opet porasti.

U društvenim prostorijama bio je usredotočen čitav rad društva, napose naših sekacija, pa je hvalevrijedno istaknuti uređenje članske sobe po skijaškoj i alpinističkoj sekciji, sve dobrovoljnim prilozima članova, a zauzimanjem i zaslužom njihovog pročelnika g. Miroslava Čubelića.

Ubiranje članarine i ostalih prihoda vršeno je u najboljem redu po inkasatoru, a djelomično i po samim članovima.

Društveni rad

Svi društveni poslovi odvijali su se u poslovniči, gdje je bilo vrlo živo, naročito pod večer, kada su održavani razni dogовори, predavanja, prikazivanje filmova, tečajevi i razne priredbe, koje su zasjecale u društveni rad.

U jeseni održani su i širi sastanci u prostorijama Josipa Baršića, gdje je članstvo upoznato sa društvenim radom. Na sastanku 12. XII. pr. god. proslavljena je 100-godišnjica hrvatske himne. Tada je predsjednik Dr. Cividini održao uz prikazivanje mnogobrojnih diapositiva prigodno slovo. Posjet ovih sastanaka nije bio naročit, jer se članovi nisu rado odazivali. Moguće je i uzrok, da same prostorije nisu bile najpodesnije. Sav ovaj život prenesen je u novi dom, nakon što je iza božićnih praznika bio u stanju primati prve goste, u svojoj maloj još neizgrađenoj blagovaonici.

Naše prostorije ustupljene su besplatno Zagrebačkom zimsko-sportskom podsavezu, gdje su održavane sjednice i gdje se nalazi tajništvo.

Matica je želila, da na poticaj Saveza provede organizaciju Omladinske sekcije putem Ferijalnog saveza. No to se pitanje nalazi još uvijek u svom začetku. Uspjehom u tome dale bi se dacima sve pogodnosti, koje uživaju i redoviti članovi. Dacima zabranjuje zakon upisivanje u planinarska i hrvatska društva, osim izuzetno u ona, koja osniva Ministarstvo. Usprkos tome susrećemo mladež u velikom broju u planinama kao neorganizirane članove, dok bi im naprotiv, da nema bojazni od školskih vlasti, uz minimalnu godišnju članarinu bilo omogućeno da se izjednače s ostalim članovima.

Sva obavlještenja vršila je zagrebačka štampa zdušno i besplatno, pa joj moramo i sa ovog mjesta najtoplje zahvaliti.

Sa svim ostalim planinarskim društvima, začlanjenima u Savezu, odnosi su bili prijateljski. Potpomođnuti izmjenom misli postignut je u izvjesnim stvarima vidan napredak.

Kod uvađanja novih voznih redova zastupao nas je uvijek jedan delegat u anketi. S naše je strane bilo predloženo (Dr. Prebeg), da se od izletničkog vlaka za Sušak odvoji jedna kompozicija za Plitvička Jezera. Prijedlog nije bio uvažen.

Pri raznim svečanostima bili smo sudionici. Kod otkrivanja spomenika velikom hrvatskom arheologu don Frani Buliću uz brojno članstvo sudjelovali su kao delegati odbornici gg. Veiler i Plaček. Sudjelovali smo kod proslave 100-godišnjice Ilirskog pokreta na 7. i 8. XII. pr. god., što su organizirala zajednički sva hrvatska društva.

Priredivanje izleta u daljnju okolicu bilo je skopčano sa posuđivanjem društvenih karata. Zato je i izrađen pravilnik za posuđivanje karata. Posuđivanje se je vršilo uz malu odštetu, što je upotrebljeno za kaširanje novih karata. O vlastitom trošku dao je g. Šagovac tvrdo uvezati osam komada specijalnih karata novog izdanja, pa mu i sa ovog mesta izričemo našu zahvalnost.

Ove godine mora odbor nastojati da sakupi što više novih članova, kako bi se poboljšala materijalna strana društva, čije su režije još uvijek velike.

Kulturno prosvjetni rad

Dvorana Kemijskog laboratorija (Pučko sveučilište) ustupljeno je dobrotom rektorata sveučilišta dva puta mjesечно za priredu planinarskih predavanja, koja se zbog pomanjkanja predavača i zbog slabog odaziva članstva (u Zagrebu, gdje se svaki čas priređuju razna predavanja) nisu redovito održavala.

Osim ovih predavanja u Zagrebu održana su mnoga predavanja kod naših podružnica. Predsjednik Dr. Cividini održao je takova predavanja u Novoj Gradiški, Požegi, Križevcima, Čabru, dok je pročelnik Foto-sekcije g. Griesbach održao 45 predavanja u raznim mjestima. Dva puta su mjesечно održavana i predavanja u radio stanicu. Tako je održano 11 predavanja iz ideologije i povijesti planinarstva i o nekim našim planinama. Ministarstvo prosvjete izdalo je uvjerenje, da su naša predavanja prosvjetno-naučnog karaktera, te da se radi toga po odredbama Zakonika oprštaju od plaćanja takse.

Hrvatsko prirodoslovno društvo osnovalo je odbor za čuvanje prirodnih objekata, pa je naše društvo u taj odbor delegiralo dra. Kušana.

Jubilarni album »Hrvatske planine«

Vidan uspjeh postiglo je društvo izdavanjem jubilarnog albuma »Hrvatske planine«. Tko zna, kako je teško u našim prilikama doći do uspješnih snimaka hrvatskih planina, taj će znati da ocijeni ovaj pothvat. U 36 slika uredništvo je nastojalo da prikaže najznačajnije dijelove hrvatskih planina. U koliko nisu sve planine u jednakoj mjeri zastupane, nije krivica uredništva, koje je na sve moguće načine i kroz duže vremena tražilo i molilo sve naše podružnice i fotoamatere, da nam pošalju snimke. Moram istaći, da je odaziv za slike bio slab. Album je naišao na opće priznanje čitave javnosti. Sve su se kritike izjasnile o njemu najpovoljnije. Najviše je prodano u Zagrebu i u nekim manjim podružnicama. Potpuno su zatajile u tome naše najjače podružnice u većim mjestima. Od ukupne naklade od 1000 primjeraka ostalo je još nerasprodano oko 300 komada.

Zbog opće štednje nije se moglo početi s nikakovim drugim izdanjima (karte, pregledni i kratki vodiči), kako je to inače bilo u programu kulturno-prosvjetnog rada. Čitav se taj rad ima odložiti na kasnije, do potpune izgradnje doma. U programu je i izдавanje razglednica planinskog bilja, kako su to već učinila druga planinarska društva.

Planinarski muzej

Usprkos tome što društvo ne raspolaže s prostorijama za svoj muzej, akcija se za sabiranje predmeta nastavlja i dalje. Tako su nabavljene dvije velike kutije naših leptira i kukaca, koje su poklonili Dr. Lorković i kapetan Weingärtner; veliku zbirku bilja poklonio g. Dušan Jakšić, zbirku lišaja na kamenu i drveću g. Dr. Kušan. Osim toga vrše se sabiranja za mineralnu i botaničku zbirku (Dr. Marić, Dr. Barać, Dr. Kušan). Pored drugih predmeta,

koji se već nalaze kod matice, nekoje podružnice marljivo sabiru građu i zadržavaju je kod sebe, dok se ne dovrše prostorije. Predviđena je i izgradnja planinskog botaničkog vrta, za koji su se rad spremno odazvali naši botanički stručnjaci.

Glasilo »Hrvatski planinar«

Uredništvo kao i administracija časopisa uložila je sve napore, da se list što više podigne i usavrši. Naročita je pažnja posvećena sadržaju lista, kod čega su sudjelovali brojni naši planinarski i stručni suradnici. Poboljšanje sadržaja našeg glasila, zaslugom našeg urednika Dr. Kušana, našlo je odaziva i u povećanju broja preplatnika. U minuloj godini bilo je preplaćeno: 774 preplatnika u Zagrebu i 128 kod podružnica, besplatno je razaslan 18 i u zamjenu dato 36, što čini ukupno 956 primjeraka, te je prema preprošoj godini naklada porasla za 320 primjeraka.

Veliki materijalni gubitak snosi naše glasilo radi toga, što nemamo u pojedinim brojevima dovoljno reklamnih oglasa. Ovo ističemo zato, jer je dužnost svakog člana u i izvan Zagreba, gdjegod naši članovi vrše kakove nabavke, da zatraže od prodavača, da oglašuje u našem glasilu.

U god. 1934. bilo je ubrano na:

preplatama	Din 30.204.25
oglasima	4.715.25
Tisak, honorari, troškovi	Din 61.723.20
gubitak	26.803.70
	Din 61.723.20 61.723.20

U god. 1935. ubrano je na:

preplatama	Din 45.373.50
oglasima	6.920.—
Tisak	Din 53.224.—
honorari	12.803.—
razni troškovi	1.419.50
Gubitak	Din 15.153.—
	Din 67.446.50 67.446.50

Uspoređujući ove dvije godine vidi se, da je u prošloj godini uspjelo smanjiti gubitak za Din 11.650,70. Ovaj će se teret stalnim nastojanjem u sljedećoj godini još više smanjiti.

Nije zanemarena ni oprema lista. Tako se u vezi s albumom »Hrvatske planine« pristupilo izdavanju posebnih umjetničkih priloga.

Knjižnica

Naša knjižnica, koja je ove godine obogaćena sa nekoliko novih knjiga planinarskog sadržaja, pružila je svim članovima ono, što joj društvo kao takovo može iz planinarske literature pružiti. Naša literatura veoma je oskudna, pa su zato uz naše kupovane i njemačke knjige, koje služe za sticanje planinarskog znanja u našem mladom planinarskom pokretu. Knjižnica ima danas 645 knjiga, od toga 284 planinarskih i 361 beletrističkih, pa se je broj kod planinarskih povećao za 67, a kod beletrističkih za 33 komada.

Odšteta, koja se plaća za posudivanje, upotrebljena je u glavnom za uvez knjiga. Kroz poslovnu godinu posuđeno je 168 knjiga, a izdavano je tri puta tjedno. Zasluga za uzorno vođenje knjižnice pripada našoj vrijednoj članici Anđelki Kovacić.

Strani časopisi primani su u zamjenu. Njihov je broj ostao isti kao i prošle godine.

Kuće i skloništa

Da prikažemo pregled sviju kuća i nekretnina, pokušao sam tabelarno prikazati stanje vlastitih i u zakup uzetih kuća kao i njihovo posjećivanje. Nastojanjem podružnica, da do kuća provedu što više markacija, a i obzirom na to, što su sagrađene nove kuće, posjet je u stalnom porastu (prema prošloj godini za 4.206 posjetnika).

Da održimo kuće u što boljem redu, uzeti su: za čuvara kuće na Bijelim Stijenama Simo Kosanović, a za opskrbnike: na Krajačevoj kući Ivan Modrić i za Šloserov Dom na Risnjaku Josip Malnar.

Skradska skakaonica, sagrađena djelomično na privatnom zemljištu, prisilila je društvo na otkup zemljišta: otkupljene su 2 parcele, i to jedna od 456 č. hv., druga od 121 č. hv., dok su neke čestice ustupljene na trajno uživanje.

Kuće pod upravom maticе osigurane su kod osiguravajuće zadruge »Croatia«, a kuće pod upravom podružnica osigurane su kod raznih osiguravajućih društava.

Osim kuća i skloništa društvo posjeduje i nekoliko piramida, i to željezne na Sljemenu, Plješivici i Ivančici, a drvene na Cepelišu kod Petrinje, Tepcu kod Samobora i Petrovom Vruhu kod Daruvara. Drvenu piramidu na Kapelšćaku morali smo porušiti radi truleža, jer je prijetila opasnost, da se ne dogodi kakova nezgoda.

Društvo je primilo u prošloj poslovnoj godini prinos od Din 119.100 od Kr. Banske uprave za gradnju vodovoda na Sljemenu.

Proslave i građevna djelatnost

Većina proslava u minuloj godini bila je skopčana s otvaranjem novih domova i skloništa.

25. VIII. 1935. slavila je naša podružnica »Bjelašnica« u Sarajevu otvorene skloništa na Kasov Dolu pod Bjelašnicom planinom. Sklonište je sagradila njenja agilna Ski-sekcija. U njemu može naći skloništa 20 osoba. Sklonište je vrlo ugodno, a opskrbljeno je sa svim namještajem i pokrivačima. Kao izaslanik društva prisustvovao je otvorenju tajnik g. Plaček.

Ista podružnica obavila je 6. X. 1935. otvorenje svoga prvog doma na Bukoviku kod Sarajeva. Dom je sagrađen troškom od Din 80.000.—, a nalazi se na najlepšem položaju sa vidicima na mnoge bosansko-hercegovačke planine. U domu imade mjesta za 40 osoba. Kao delegat prisustvovao je otvorenju g. Dr. Prebeg.

24. VIII. 1935. proslavljen je otvorenje »Lipovačkog Zdenca« kod »Šoićeve kuće« pod Japetićem. Sagradila ga je naša podružnica »Japetić« u Samoboru. Osim mnogobrojnog članstva maticе sa g. Dr. Vimpuskom na čelu prisustvovalo je otvorenju i brojno članstvo podružnice i okolno stanovništvo.

Privremenom otvorenju kuće na Platku pod Snježnikom dne 15. XII. 1935. prisustvovao je u ime maticе kap. g. Panay. Kuća će se ove godine dovršiti uz velike materijalne žrtve podružnice »Velebit« na Sušaku.

Skromno, bez ikakve veće proslave, otvoreno je na Strugama, na sedlu između Badnja i Vaganjskog Vrha u Južnom Velebitu, zaslugom podružnice »Visočice« iz Gospića sklonište za 10 osoba, sagrađeno iz bukovih oblica.

Dosta kasno proslavljen je otvorenje iznajmljene kuće na Vagnju, i to 22. XII. 1935. u prisustvu velikog broja članova iz Splita i Sinja. Maticu je zastupao g. prof. Girometta.

29. IX. 1935. proslavljen je u novom »Tomislavovom Domu« na Sljemenu »gliha«, kojoj je od gradske općine u odsutstvu gradonačelnika prisustvovao g. I. Fišer uz ostale delegate. Prisutne je pozdravio predsjednik g. Dr. Cividini ističući žrtve, s kojima je podignut velebni dom na Zagrebačkoj gori, pa pošto je prvi dio rada izvršen, izražava želju, da članstvo i nadalje podupre rad društva na dovršenju doma, koji iziskava još mnogo materijalnih izdataka.

Zauzimanjem naše podružnice »Mosor« u Splitu, a darivanjem zemljišta općine Bol na otoku Braču, izrađen je načrt novog planinarskog skloništa na Vidovoj Gori, koje se imade ove godine dovršiti.

Ličnom zaslugom i uz pripomoć Klimatskog povjerenstva iz Lokava predsjednik podružnice »Gorštak« iz Mrzle Vodice dovršio je visinsku stazu od Medvedih Vrata do »Šlosarovog doma« na Risnjaku u duljini od 2 km. Matica je u znak priznanja prozvala taj put po predsjedniku podružnice — »Zdanovskovom stazom«.

20. IX. 1935. slavilo je Hrvatsko društvo planinara »Runolist« svoju 10-godišnjicu opstanka u novom domu na Sljemenu, pa je svečara pozdravio delegat matice g. Dr. Janečović.

Kućama, koje su pod upravom matice, posvećena je dostačna pažnja, pa je građevni referent g. Ing. Senderdi u nastojanju da učini, što je najbolje moguće, izveo neke radnje na sveopće zadovoljstvo. Na ovom hvalevrijednom radu dužni smo mu našu zahvalnost.

Stanje kuća je slijedeće:

1) Šlosarov dom na Risnjaku.

Matica HPD-a je odlučila u prošloj radnoj godini da popravi i iznutra pregradi Šlosarov dom na Risnjaku. Tokom trogodišnjeg opstanka tog doma pokazali su se slijedeći nedostaci: Kuhinja je bila premalena i služila je zapravo kao ulaz u zgradu. Propuh i loši raspored vratiju onemogućavali su rad u njoj. Soba opskrbnika kraj kuhinje nije bila uporabiva zbog vlage, koja je iz kuhinje u nju prodirala. Podrum nije postojao. Maleni a visoko smješteni prozori u blagovaonici i čitavom prizemlju stvarali su dojam tamnice, a ne vesele planinarske kuće. Krov je bio pokriven šindrama sa premalenim nagibom, pa je na sve strane propuštao kišu. Kroz kamene zidove sa nedovoljno ispunjenim reškama ulazila je voda kod svake kiše. U čitavoj kući nije bilo nikakove ventilacije, što se je osobito opažalo u zahodu. Glavna cijev nije imala oduška do iznad krova, pa je čitava kuća osim što je bila skroz vlažna još i zaudarala. Drveni dijelovi na mnogim mjestima su zatrulnuli. Na gredama su rasle gljive, dok su prozori, koji nisu nikada bili ličeni, na svim spojevima stradali od vlage.

Sve je to ponukalo upravni odbor, da započne sa popravkom i pregradnjom te kuće. Popravak je započet u kolovozu, a privremeno završen u listopadu 1935. Prilikom adaptacije iskrsle su nenadano mnoge potpuno neočekivane poteškoće. Uslijed suše ponestalo je vode u cisterni, pa kada je zadnji ostatak bio potrošen, opaženo je, da je cisterna napukla, pa se je morala popraviti. Kod otvaranja zida zgrade opazilo se je, da je nedovoljno vezano sa mortom; reške su izvana bile prevučene tek tankim slojem cementa na vapnenom mortu. Sve se je to moralo izgrebsti, pa su se morale vanjske strane duboko ispuniti cementnim mortom, da se sprijeći prodiranje kiše u zid. Još uvijek to nije potpuno uspjelo, jer je kamen za zidanje bio uziman sa površine. Popravak kuće izvršen je na slijedeći način: Na postojeći krov nabijen je još jedan sa dvostruko položenim krovnim daščicama.

Taj novi krov izdržao je cijelu zimu sve jesenske i proljetne kiše, a da nije propustio niti kapi vode. Reške kamenog zida očišćene su izvana i iznutra, ispunjene cementnim mortom. Kuhinja se je proširila na račun izbe i onog nepotrebnog kutića blagovaonice, pa je time dobila sunce sa zapada i poprečno zračenje. Kuhinjska izlazna vrata premještena su u hodnik, koji je stvoren od polovice bivše sobe opskrbnika. Vrata između kuhinje i velike blagovaonice premještena su na zid između glavnog ulaza i tog novog hodnika. Od druge polovice sobe opskrbnika stvorena je velika izba, a ispod čitave izbe iskopan podrum za spremanje hrane i vina. Blagovaonica je dobila velike prozore, isto i kuhinja. Provedena je ventilacija u blagovaonici, kuhinji i u zahodu. Na sve dimnjake stavljeni su limeni kokotи, a peći su preložene i popravljene. Blagovaonica i kuhinja obložene su iznutra beraklit pločama zbog bolje toplinske izolacije, jer je prije boravak u tim prostorijama zbog ishlađenih kamenih zidova bio vrlo neugodan. Izvedeno je još mnogo sitnih popravaka i preinaka. Za čitavu pregradnju utrošeno je okruglo 52.000 dinara. Naglašujemo, da će pitanje vlage u Šloserovom domu biti definitivno riješeno tek onda, kada se čitava kuća izvana oplatiti dašćicama, a prozori specijalnim metodama zaštite od kiše, jer kada vjetar na Risnjaku po nekoliko dana nosi kišu vodoravno na kuću, mora svaka obična konstrukcija zakazati. Opskrbniku je dodijeljena u prvom katu jedna soba za stanovanje. Nameće se pitanje izgradnje staje, budući da bez gospodarske zgrade ovakav dom ne može postojati. Prozori i vrata u sobama I. kata tako su smješteni, da sobe prema svojoj veličini mogu preuzeti tek neznatan broj kreveta. Sve ove nedostatke treba ukloniti, što će se i učiniti, kad budemo materijalno bolje stajali.

2) »Hirčeva kuća« na Bijelim Stijenama.

Kuća je popravljena u lipnju 1935. iz sredstava, koja su namaknuta od učesnika jednog skupnog izleta na Bijele Stijene. Članovi su sami popravili žljebove i cisternu, pod i dimnjak, dali očistiti put od Jasenka do kuće od porušenih stabala i oslobođili okolicu kuće od prebujnog raslinstva.

Kuća je zidana iz kamena, sa drvenim, dašćicama pokrivenim krovom, koji se je dobro održao. Dosta je vlažna, jer je postavljena zapravo na dnu vrtače, a nema horizontalne izolacije protiv prodiranja vlage. Da je barem uzdignuta na jedan metar visoki nasip kamena, bilo bi bolje. Prozori su maleni i svojim smještajem slabo zrače kuću i kad su otvoreni. Postoje svega dvije prostorije, kuhinja i spavaonica sa drvenim ležajima. Kuća bi imala biti stalno zatvorena, ključ u poslovnicu ili kod nekog lugara odnosno seljaka. Taj je sistem pogrešan, jer u praksi je kuća uvijek otvorena, a u koliko nije, vrata se stalno provaljuju. U budućnosti se kuće, izrađene na taj način, moraju pregraditi, a nove tako osnovati, da jedna prostorija bude stalno pristupačna. Ulagana vrata smiju imati samo zasun, a ne ključ. U prvoj prostoriji neka bude ognjište i barem 4 primitivna ležaja, dok druga prostorija mora biti solidnim i po mogućnosti željeznim limom okovanim vratima zatvorena, sa jakom sigurnom bravom. U toj sobi može biti veći komfor, vrijednija društvena imovina i namještaj. Time će se vjerojatno smanjiti, ako ne posve odstraniti na silno otvaranje kuće po ljudima, koje nevrijeme zateče u blizini bez ključa.

3) »Krajačeva kuća« na Zavižanu.

Kuća je istoga tipa i veličine kao i ona na Bijelim Stijenama, te za nju vrijedi sve ono, što je naprijed rečeno. Prednost joj je jedino u tome, što se nalazi na suhoj kamenitoj kosi, ne trpi toliko od vlage odozdo. Pogrešno je prislanjanje stražnjeg dijela kuće na zemlju. To će se morati otkopati, da kuća bude opkoljena

strujom zraka. Inače se nalazi razmijerno u dobrom stanju, jedino će se krov morati naskoro izmijeniti, jer su dašćice već na pola trule. Hladni kameni zidovi rose kod najmanje jugovine kapljicama kondenzirane vode. Tome se može izbjegić jedino gradnjom drvenih kuća, a kod postojećih tako, da se što više zrače. Kod odlaska iz neopskrbljenih kuća uvijek treba uz zatvorene drvene kapke otvoriti nutarnje staklene prozore, isto tako i otvor ulaza na tavan i sva vrata iznutra, da zrak struji kroz čitavu kuću. Inače nam sve propada od vlage, a boravak u pljescnjivoj kući nije ugodan i odbija posjetioce.

4) »Rosijeva kuća« na Rožanskim Kukovima.

Vlažna je s razloga, koji sam i prije naveo. I ona bi trebala prigradnju nezaključanog skloništa, jer se je dogodilo, da su sami odbornici, gonjeni kišom i vjetrom, morali provaliti vrata, kada im je čuvar ključeva dao krivi ključ u ruke.

Cisterne u tim kućama treba zatvoriti prikladnim poklopcem i na njih staviti jednostavne male pumpe, od kojih je dohvatljiva i vidljiva samo ručka i nos izlijevne cjevi, inače se voda previše lako može zagaditi, a nije nas volja stradati uslijed tude nemarnosti ili zlobe.

Sva ta pitanja lako će se riješiti, kad se dovrši »Tomislavov Dom«, jer je zasada sav novac potreban za njegovu izgradnju. Kasnije će se iz dohodata, koje će on odbacivati, moći izvršavati te potrebne pregradnje. Upravni odbor uklonio je najveće nedostatke u koliko je bilo zato novčanih sredstava.

Izleti i markacije

Članovi našeg društva poduzimali su u manjim i većim grupama vrlo mnogo izleta, koji međutim nisu matici prijavljeni i kao takovi niti smatrani izletima matice. Radi što tješnjeg dodira sa podružnicama priredila je uprava matice niz izleta, koji su okružnicom objavljeni i koji su održani. Osim tih izleta priredivale su pojedine sekcije, kao Fotosekcija, Alpinistička i Skisekcija te Putna blagajna, također niz izleta, kako se to vidi iz pojedinih izvještaja tih sekcija. Sveukupno je prijavljeno 92 izleta, na kojima je sudjelovalo 965 izletnika. Taj je broj ustavljjen na temelju izdanih uvjerenja za pogodovnu vožnju, prema popisu prijava za autobuse i po popisu izleta pojedinih sekcija. Izleti u bližnju okolicu Zagreba, kao na Medvednicu i Samoborsko gorje, nisu registrirani, jer su naši članovi već od početka gradnje doma, a napose pak od proslave »glihe« redovito posjećivali dom. Samoborsko gorje posjećivali su koristeći se iskaznicom za pogodovnu vožnju.

Od izleta, koje je priredila matica, osobito je spomena vrijedan izlet na Bijele Stijene, dne 29.—30. VI. pr. god., kojom su prilikom članovi, koji su na tom izletu sudjelovali, proveli i mali popravak kuće. Za taj je izlet unajmljen osim jednog autobusa i teretni automobil građevne tvrtke D. Šab, kojim je jedna grupa prevežena do Jasenka. Kako je tvrtka D. Šab stavila društvu automobil uz režijske troškove, ostao je stanoviti višak od prevoznine. Time je nabavljen jedan dio najnužnijeg inventara za Hirčevu kuću, dok je preostatkom stvoren mali fond za nabavku inventara naših kuća.

U vezi s izletima potrebno je osvrnuti se i na markacije. Članovi su matice provadali markacije u glavnom na Medvednici, na kojoj su sada markirani svi važniji putevi, tako da se naša Medvednica može sigurno i ugodno proći počam od Kapetolske Lugarnice do Kamenih Svatova.

Osim popravaka i nadopuna markacija na Kleku, Bijelim Stijenama i Risnjaku provedeno je označivanje puteva u sjevernom Velebitu. To je po načinu provedbe i broju markiranih puteva jedan od najjačih pothvata na tom polju. Referent za

markacije proveo je na tom poslu oko 3 nedjelje, u kojem je vremenu 16 radnih dana markirano 27 puteva, od toga 7 prilaza s morske, 3 prilaza s kopnene strane, 15 vrhova, 2 duljinska puta i nekoliko spojeva među tim putevima. Na taj je način provedena gusta mreža puteva i potpuno osigurana mogućnost laganog i sigurnog putovanja Velebitom.

Kako se je već davno pokazala potreba, da se osnuje i izradi »Popis markiranih puteva« i »Atlas markiranih puteva«, u kojem bi bili ucertani markirani putevi radnog područja našeg društva, povedena je akcija za izradbu tog popisa i atlasa. U vezi s tom akcijom zamoljene su sve podružnice, da potreban materijal stave središnjici na raspolaganje. Na taj će u naškoj vrijeme uđovoljiti jednoj davnoj potrebi i doći u mogućnost, da svakovremeno možemo svakome dati potrebne informacije u pogledu markiranih puteva, da imamo tekuću evidenciju markacija i konačno pravu sliku našeg rada na tom polju. Nesumnjivo je, da naše društvo sistematski provodi i uzdržava markirane puteve, pa je ta evidencija u popisu (ili bolje kratkom opisu) i atlasu neophodno potrebna i apsolutno korisna.

Od projektiranih markacija provest će se tokom ove godine označivanje puteva u srednjem i južnom Velebitu, tako da bi koncem ove sezone bio naš Velebit potpuno označen markacijama i pločama sa označenim smjerovima puta.

Pogodnosti, koje su članovi uživali u prošloj godini bilo na željeznicama ili autobusima ostale su iste.

Slavonski planinarski dan, koji se drži svake godine u drugom mjestu Slavonije, održan je prošle godine na Vražjem Vršcu. Organizirala ga je naša podružnica »Papuk« u Virovitici. Maticu je zastupao Dr. P r e b e g sa 11 članova. Ove godine će se održati 12. srpnja na Strmcu kraj Nove Gradiške.

Za upoznavanje bosansko-hercegovačkog gorja izradila su zajednički planinarska društva u Sarajevu »Vodič kroz planine Bosne i Hercegovine«, na kojem su sarađivali i članovi naše podružnice »Bjelašnice« gg. Dr. Josip Flegier i Dr. Franjo Ra g u z.

Sabirna akcija

Nakon požara starog doma pristupilo se je sakupljanju dobrovoljnih priloga, kako bi se namaknulo što više sredstava za gradnju novog Tomislavovog doma. Razne molbe na nadleštva, društva i pojedince imale su utjecaja, jer su svi stajali pod dojmom onog strašnog događaja. Sa strane društva izdani su letaci i pozivi, djelujući na ljude dobra srca, da svojim i najmanjim prilogom pridonesu podizanju sada već postojećeg novog Tomislavovog doma.

Akcija sabiranja, zamišljena u većem opsegu, nije uspjela, jer su mnogi članovi preuzimajući dužnosti potpuno zakazali. — Akciju možemo dijeliti u dvije etape i to od 2. ožujka 1934. do 11. listopada 1935. i od 12. listopada do danas.

Prvu akciju sabiranja vodio je nakon požara sam odbor, kojemu je uspjelo sakupiti za današnje prilike dosta malenu svotu, dok je druga akcija, organizirana po odboru sa g. Dr. Janečkovićem na čelu donijela nešto više. Kod druge akcije zamišljeno je, da će se od 4.000 članova javiti bar 1.000 članova sa udjelom od Din 500,—, što bi za dovršenje doma bilo od potrebe. Predviđeno je i javno sabiranje sa sabirnim arcima, ali se ni tu nisu članovi odazvali u onom broju, kako bi to trebalo. Nešto malo materijala, sakupljeno po odborniku g. Veileru, utrošeno je kod gradnje doma. Sabiranje je bilo oglašeno putem posebnih poziva (plakata) po cijelom gradu, a osim toga izloženi su bili na 10 najprometnijih mjeseta veliki kartoni sa najnovijim snimcima novog doma. Sabiranje arcima produljeno je do konca godine.

Zamišljena je i sabirna akcija sa žarama, ali radi slabog odaziva članova nije se mogla održati, nego je odgođena za jesen.

Donosimo prikaz sakupljenih priloga:

I. Od 2. III. 1934. do 11. X. 1935.	Din 28.711.—
Prihod predstave »Čovjeka«	» 16.109.25
	<hr/>
	Din 44.820.25
II. Od 20. XI. 1935. do danas	
41 uplata à Din 500.—	Din 20.500.—
od dalnjih 24 obvezanika uplaćeno	» 5.855.—
12 uplata à Din 1.000.—	» 12.000.—
1 uplata à Din 5.000.—	» 5.000.—
razni manji prinosi	» 13.703.50
	Din 57.058.50

Ukupno Din 101.871.75

Dužnost mi nalaže, da svima darovateljima, čija će imena biti posebno objavljena, izrazim najveću zahvalnost. Ujedno pozivam sve one, koji do danas nisu pridonijeli svoj obol upisivanjem u »Ligu 1.000«, da to učine sami i da na to potaknu svoje prijatelje, jer je to dužnost svakog prijatelja prirode i Hrvatskog planinarskog društva.

I državne i samoupravne jedinice potpomogle su društvo materijalno, pa je do sada primljeno svega Din 387.913.— za gradnju doma.

Društvene sekcije

1. Alpinistička sekcija

Prva godina opstanka i rada AS-HPD-a najbolji je dokaz, kako je već bilo potrebno, da se u krilu matice HPD-a osnuje i ta sekcija. Početkom 1935. dogovorila se nekolicina članova - omladinaca HPD-a o osnutku AS, pa su zainteresirajući i širi krug, dne 3. IV. 1935. sazvali osnivajući glavni sastanak. Ideja o novoj sekciji našla je već u prvom početku novih pristaša: na tom se već sastanku našlo 14 članova HPD-a, koji su se svi začlanili u novu sekciju. Broj nevelik, ali dovoljan, da se je moglo otpočeti ozbilnjim radom. A radno polje bilo je veliko. Trebalo je organizirati i urediti novu sekciju, što je bilo tim teže, jer nismo imali dovoljno potrebnog iskustva, a niti smo imali na dohvatu koga, koji bi nam pomogao. Deviza novo osnovane sekcije, kao i njenog prvog odbora, bila je već od prvog početka, da se u sekciju začlane samo članovi, koji imadu volje za rad, i to ozbiljan rad. To se je pokazalo i ispravnim, jer su članovi upregli sve sile, da se što prije AS uredi i dade na daljnji posao.

Na tom prvom sastanku prihvaćen je pravilnik AS, po kojemu je odmah izabran i odbor sa Čubelić Miroslavom kao pročelnikom; tajnik I. Vidak M., tajnik II. Laszowsky E., blagajnik Spevan I., oružar Fukař D., tehnički referent Brezovečki S. i odbornik Kmetić H. U nadzorni odbor izabrani su Levak J. i Witte W.

Kratko vrijeme nakon osnutka sekcije bile su nabavljene i sve potrebne stvari i inventar, te je sekcija mogla raditi.

O Dušovima prireduje HPD izlet na Velebit, kojemu se priključuje i AS te tom prilikom daje izraditi limenu kutiju sa upisnom knjigom i štampiljom, koju članovi AS nose na najviši vrh u sjevernom Velebitu, na Mali Rajinac, i tamo je postavljaju. Time je AS najavila svoj opstanak i rad i u širem krugu. Nastupajućim ljetom članovi odilaze češće u Alpe, gdje penju poznate penjačke smjerove na sjevernoj stijeni Triglava (Slovenski, Slovenski »Turnc«, Njemački, Bavarski), na Mojstrovki i Jalovcu. U tom svom radu članovi ne zaboravljaju ni na svoje bliže vrhove, pa Klek, odnosno Klekova jugoistočna stijena postaje česti

cilj izleta članova AS. U Klekovoj stijeni ubiru članovi AS i svoje najveće uspjehe, prelazeći u prvenstvenim usponima u tri smjera još nesavladanu stijenu. To su: HPD-ov smjer (izveo član Čubelić Vjekoslav), Dragmanov smjer (član Dragman Marijan) i istupna varijanta Brezovečki-Dragman (izveli članovi Brezovečki Slavo i Dragman M.). O svim izletima i usponima članovi podnose pismene izvještaje, koji se odlazu u knjigu izleta.

Prema toj knjizi izvršeno je što ljetnih što zimskih uspona 154, od čega 91 kvalifikacioni, 43 penjačka sa 9 prvenstvenih.

Dolaskom zime ukazala se potreba, da se u društvenim prostorijama uredi podesna soba, u kojoj bi se članstvo moglo dnevno sastajati i tako biti u stalnom saobraćaju jedni sa drugim. Ta ideja našla je živog odjeka među članovima, pa se odmah prešlo na uredenje članske sobe. Da se namakne potreban novac, povela se akcija među svim članovima HPD-a, koji češće zalaze u društvene prostorije. I ako rezultat te sabirne akcije nije mogao pokriti potrebne izdatke za uredenje članske sobe, ipak su članovi AS i SS — za koje je u glavnom i dolazila ta članska soba u obzir — sabrali lijepu svotu. Manjak je pokriven dogovorno iz blagajne AS i SS. Mora se tom zgodom napomenuti, da su članovi i sami mnogo toga napravili i namakli iz vlastitih sredstava, jer se inače ne bi bilo moglo sobu urediti onako, kako se željelo. Stoga se i ovom prilikom najljepše zahvaljujemo svima, koji su bilo kojim načinom pomogli, da se članska soba uređi, a napose članovima AS, koji su svake večeri dolazili i sami radili na uredenju članske sobe. Ovdje se moramo napose zahvaliti članici AS E c k h e l Mimi, koja je izradila i poklonila prekrasan sekcijski znak Alpinističke sekcije, izrađen u gobelinu.

Na temelju iskustva, do kojeg se došlo radom u prvoj godini opstanka AS, došli smo do spoznaje, da se za odgoj članstva, a napose podmlatka mora uvesti u život i jedna alpinistička škola. Po uzoru planinarskih društava u inozemstvu pokreće AS kao prva u našim krajevima takovu Alpinističku školu, za koju je uspjelo angažirati naše najbolje stručnjake-planinare, i to gg. Dr. Poljak J., Dr. Kušan F., Dr. Baric Lj., Dr Gušić B., Milković, Rapp K. i Kovačević M. Osim toga predavali su u alpinističkoj školi i naši članovi: Brezovečki S., Čubelić M., Čubelić V., Dragman M. i Preverdar S. Škola je našla velikog odaziva i svih 50 slušača te škole mogu tek danas zaključiti, od kolike je vaznosti i potrebe bilo, da se ovakova škola ostvari, i ovom prilikom smatram svojom dužnošću, da se najljepše zahvalim svoj gg. predavačima u alpinističkoj školi, koji su se rado odazvali našoj molbi i najpripravnije pristali, da nas u našem nastojanju potpomognu.

Malen broj članova — 14 prilikom osnivanja — ubrzo se podvostručio. Nekoji članovi, koji nisu mogli ili htjeli shvatiti svu ozbiljnost rada u AS, istupili su svojevoljno. Tako je od 49 upisanih članova tokom ovog radnog perioda 15 njih prestalo biti članovima, te sekcija broji danas 34 člana.

Nabava inventara, alpinističkog pribora, kao užeta, klinova, karabinera, pa i potrebnih diapozitiva za alpinističku školu, pa konačno i uredenje članske sobe zahtjevali su velike materijalne žrtve.

Članovi su svojim prinosima omogućili, da se to sve u roku od jedne godine dana nabavi, pa moramo istaći i na ovom mjestu, da su članovi svojim novčanim dužnostima prema AS redovito i udovoljavali. Međutim redoviti članski prihodi, uvezvi u obzir razmjerno maleni broj članova, ne bi bili dovoljni da se nabavi sve što je nabavljeno, pa su članovi dobrovoljnijim prinosima pomogli, da se postigne tako lijep konačan financijski efekat. Dovoljno je spomenuti, da su od ukupnog prihoda blagajne u prošlom radnom periodu u iznosu od Din 5.642.— sami članovi pridonijeli Din 4.145.—. Ostatak prihoda ubran je što prodajom značaka, što

upisnim za alpinističku školu, a jedan dio otpada na prinos matice, koja je u dva navrata pomogla i dala ukupno Din 967.50 pripomoći, čime je bilo sekciji omogućeno, da pribavi najpotrebniji penjački pribor, kao i inventar potreban za alpinističku školu.

Članstvo AS sastajalo se osim na izletima također gotovo dnevno i u društvenim prostorijama, u kojima su se za ljetne sezone redovito svake srijede održavali članski sastanci. Na tim sastancima davali su se referati o izvršenim usponima, slagali programi za nove izlete, te održavala predavanja alpinističkog sadržaja. Drug Brezovečki Slavko održao je nekoliko predavanja o alpinističkoj opremi, o tehniци penjanja, o svojstvima alpiniste itd., a drug Čubelić Miroslav o Grossglockneru, te jedno predavanje o prvenstvenom usponu na Grandes Jorasses. — Za vrijeme zimske sezone održavali su se članski sastanci dva puta mjesечно. Takovih članskih sastanaka održano je 28. Osim toga proslavljenja je i godišnjica opstanka AS u restauraciji »Novi Zagreb«, na kojem su osim članova bili kao gosti i članovi alpinističke škole.

Dne 6. IV. 1936. održao je kao gost HPD-a g. M. Meier iz Münchena predavanje o svom prvenstvenom usponu preko sjeverne stijene Grandes Jorasses, a provedba i organizacija oko toga predavanja bila je povjerena AS.

Da AS dade vidnog znaka svog velikog zanimanja oko gradnje novog »Tomislavovog Doma« na Sljemuenu, tog ponosa našeg, upisala je zaključkom članskog sastanka od 3. XII. 1935. jedan udio za »Akciju 1.000« u iznosu od Din 500.—. Ova svota sabrana je također od članova izvanrednim prinosima.

Odbor AS održao je tokom prošlog radnog perioda 20 redovitih odborskih sjednica, te jedan izvanredni glavni sastanak, povodom demisije nadzornog odbora gg. Wittea i Levaka. Na tom sastanku birani su u novi nadzorni odbor članovi: Plaček Josip i Dragman Marijan. Na istom sastanku nadopunjeno je i djelomično izmijenjen sekcijski pravilnik. Dalje su tokom ovog radnog perioda istupili iz odbora radi odlaska iz Zagreba, radi vojske ili istupa iz sekcije: Kmetić H., Fučkar D., Krömler E., Vidak M., Čubelić V. Na njihova mjesta kooptirani su u odbor: Hajash E., Prewendar S., dok je tajništvo I. vodio zadnje vrijeme tajnik II. Laszowski E., a blagajnu pročelnik Čubelić M.

Glasom zaključka osnivajućeg glavnog sastanka zaključeno je, da za kvalifikaciju za izvršujućeg člana AS za radni period 1935/1936, predviđenu sekcijskim pravilnikom, dolaze u obzir dva ljetna uspona preko 2200 m te jedan zimski preko 2000 m. Ovom zahtjevu udovoljilo je 9 članova.

2. Skijaška sekcija

Minula zimska sezona 1935/36. započela je rano, pa smo svi očekivali lijepu i dobru zimu. Medutim zima, kako god je rano došla, tako je isto brzo i nestala, te se o kakovoj zimi, a naročito sa stanovišta skijaša gotovo ne može ni govoriti. O Božiću je već nestalo snijega, da ga više skoro nije ni bilo. Razumljivo je stoga, da se bez snijega nije mogao ni razviti rad naše Ski-sekcije. Izostali su rezultati, koje smo s pravom očekivali.

* Zbog takovih vremenskih prilika bio je rad u SS otežan — gotovo podvoden — jer smo sve naše priređbe, koje su bile predviđene u programu, morali više puta pripremati i organizirati, da onda na koncu opet sve padne u vodu radi loših snježnih prilika. U tom znaku prošla je cijela minula zimska perioda.

Odmah iza glavnog godišnjeg sastanka SS, koji je održan 23. X. 1935., započeo je i život među našim članovima, a naročito članovima odbora. Održavaju se redovito svake srijede članski sastanci, na kojima se priređuju predavanja sa zanimljivim sadržajem za skijaše. Tu moramo spomenuti, da se od velikog broja članova SS nije nitko prijavio, da održi koje predavanje, već je i ovaj posao pao

isključivo na članove upravnog odbora sekcije, i to opet samo na nekolicinu. Tako su drugovi Bedenko T., Čubelić V. i Grubanović J. održali šest predavanja. Osim tih predavanja bilo je na četiri članska sastanka prikazivanje filmova skijaškog sadržaja, koje smo posredstvom ZZSP dobili od Švicarskog konzulata i Austrijskog prometnog ureda. Ta filmska prikazivanja naišla su na velik odaziv članstva, a prisustvovalo je tim predavanjima i mnogo nečlanova. Svi članski sastanci, kao i spomenuta filmska prikazivanja održana su u članskoj sobi u društvenim prostorijama.

Članski su izleti ove sezone posve podbacili te da nije bilo 7-dnevnog božićnog izleta na Vlašić-planinu i u Skrad, ostali bi bez ijednog članskog skijaškog izleta u minuloj sezoni. Oba ova izleta bila su dobro posjećena. Izlet na Vlašić planinu je i bolje uspio, jer su snježne prilike bile bolje na toj lijepoj bosanskoj planini. Osim toga posjetili su na dulje ili kraće vrijeme pojedinci ili skupine članova Jahorinu u Bosni, Gorski Kotar i Juliske Alpe.

Prilikom božićnog izleta u Skrad održan je i tečaj u skokovima, koji je nakon tri dana bio prenešen na zagrebačku skakaonicu na Sljemenu. Međutim uslijed naglog pogoršanja vremena nije se mogao taj tečaj završiti prema predviđenom rasporedu. Tečaj je izведен u zajednici sa Ski-sekcijom naše podružnice u Skradu, a vodio ga je g. Albin Jakopic. — U mjesecu travnju organizirala je SS-HDP-a drugi tečaj za terensku vožnju, koji je održan na Korošici u Kamničkim Alpama. Tečaj je trajao 7 dana i imao je 11 učesnika. Vodstvo tečaja je imao skijaški učitelj, član SS-HPD-a Bedenko Tomislav. Uspjeh tečaja je bio dobar.

Kako je već gore spomenuto, nije SS održala ove sezone niti jedne svoje priredbe, pa tako ni natjecanje za sekciju prvenstvo ni za »Prvenstvo Medvednica«, koju priredbu već kroz dvije prošle sezone nismo mogli održati uslijed nestasice snijega. Takove loše sreće bili su i ostali klubovi i društva, pa se tako naši članovi nisu imali prilike ove zimske sezone niti natjecati. Na jednoj priredbi, koja je održana na području ZZSP-a, u »Stafetnom natjecanju«, u priredbi HDP »Runolist« na Sljemenu, dali smo svoju momčad u postavi: Čubelić V., Gutschy-Sprem T., Vedrina F., Dragman M. i Fučkar D. Ovi su se plasirali na šesto mjesto. Pobjedu i drugo mjesto odnijeli su članovi Ski-sekcije naše podružnice »Risnjak« u Delnicama, koja je ove zimske sezone prionula na rad narocitim marom i agilnošću.

Tokom ove sezone definitivno je dovršena Skradska skaonica, pa smo i mi s naše strane priskočili našoj podružnici u Skradu u pomoć sa zajmom od Din 2.000.—, kako bi se ta skakaonica mogla dovršiti. — Uvidajući potrebu, da i mi u našoj najbližoj okolini trebamo jednu malu skakaonicu za vježbanje naših članova skakača, Ski-sekcija HPD-a je uspjela u Kraljevcu, a na zemljisu i uz financijalnu pomoć našeg člana Majora F., sagraditi jednu malu skakaonicu od 20 metara. Nacrt je izradio pročelnik SS Čubelić M., a članovi su i sami — kulukom — radili i pomogli, da se skakaonica što prije dovrši. Međutim skakao-nica, koja je u roku od nepunih mjesec dana izgrađena, nije ove sezone niti otvorena, niti je na njoj izvršen prvi skok. Smatramo svojom dužnošću da i ovim putem najljepše zahvalimo našem članu Majoru F. na njegovom velikom razumijevanju za razvitak naše Ski-sekcije, kao i za razvitak skijaškog sporta, te na njegovoj izdašnoj potpori prilikom gradnje te »Kraljevačke skakaonice«. Isto hvala i svima članovima, koji su lično radili pri samoj izgradnji i time pridonijeli svoj udio za stvar cijele sekcije.

Odbor Ski-sekcije, izabran na glavnom godišnjem sastanku, konstituirao se je kako slijedi: pročelnik Čubelić M., zamjenik pročelnika Bedenko T., tajnik I. Čubelić V., tajnik II. Spevan I., blagajnik Peterkoč S., knjižničar Vidak M., oružar Witte W. te odbornici: Grubanović J. i Prikril Z.

U nadzorni odbor birani su Dragman M., Radiković J. i Lahonšek V. Tokom sezone prestali su biti odbornicima Witte W. i Prikril Z. Agende oružara preuzeo je knjižničar Vidak M., jer je sezona i tako bila već pri kraju. Upravni odbor SS održao je tokom sezone 12 redovitih odborskih sjednica. Dopisivanje sekcijske bilo je naročito živo sa Ski-sekcijama naših podružnica, kojih je svake godine sve više, te koje iz godine u godinu razvijaju sve veći i jači propagandni rad na skijaškom polju među svojim članovima.

U ZZSP-u nas je zastupao naš delegat Bedenko Tom, a kasnije nakon njegovog odstupa naš član Grubanović Josip.

Posljedice loše zime ispoljile su se i u broju članova, jer je manjkao potreban doticaj članova i Ski-sekcije, pa mnogi nisu tako udovoljili svojim članskim dužnostima prema sekcijski. Tako broji danas Ski-sekcija HPD-a 135 članova i 2 člana utemeljitelja: gg. Kovačića Josipa i Šepetanca Miju.

3. Putna blagajna

Putna blagajna održala je glavni godišnji sastanak 21. II. o. g., na kojem je izabran slijedeći upravni odbor: pročelnik Josip Plaček, zamjenik pročelnika Miroslav Čubelić, tajnik Josip Levak, blagajnik Čiril Brnić, odbornici: Ivan Spevan, Viktor Lahonšek i Marijan Dragman te nadzorni odbor: Geza Salamon, Friedrich Nagy i Ljudevit Griesbach.

U minuloj radnoj godini priredila je Putnu blagajnu bilo sama, bilo u zajednici sa Ski-sekcijom 18 izleta. U više navrata bila su priređena u jednom danu po dva izleta, pa ako i to uzmemu u obzir kao pojedinačne izlete onda je bilo svega 21 izlet. Popriječno je učestvovalo 15 članova sa troškom od Din 707.— po izletu ili ukupnim troškom od Din 14.841.—.

Prigodom zaključivanja izleta pazilo se je da izlete održavamo uvijek u različite krajeve naše domovine, kao u Gorski Kotar, Velebit, Hrvatsko Zagorje, bosanske planine, Hrvatsko Primorje i Dalmatinsko gorje. Od većih izleta napomenuo bili Biokovo, Risnjak—Obruč, Sjeverni Velebit, Bijele Stijene te Julijiske i Kamničke Alpe, Visočicu i Vlašić.

Prigodom otkrića spomenika tvorcu hrvatske himne A. pl. Mihanoviću bio je priređen izlet na Cesar grad kod Klanjca. Osim navedenih održano je i niz manjih izleta, i to na: Kum, Liscu, Planicu, Strahinjscu, Ravnu Goru, Cepeliš, Skradski Vrh, Bitoraj, Viševicu, Tuhobić, Ozalj, Klek, Plješivicu, Modruš i Cesar-grad. Putna blagajna broji 33 člana, te je prema prošloj godini u opadanju za 21 član. Razlog ovome je nehaj u plaćanju, čiji se zaostatak nije mogao naknadno utjerati. Međutim stanje se je popravilo, pa izgleda da će broj porasti. Potrebno je, da se članovi što više organiziraju u Putnoj blagajni, koja u zajednici olakšava izlete i u udaljenije krajeve.

4. Foto-sekcija

Najbolje pomaže upoznavanju naših krajeva propaganda putem fotografije. Tu zadaču vršila je sekcija svakom prilikom, pa je tako priređena sekcijska izložba u društvenim prostorijama od 12. do 21. listopada pr. god. Izlagano je 40 komada slika.

Izvan Zagreba izlagano je u Osijeku, što je organizirala naša podružnica »Jankovac«, sa 30 slika, od 13. do 19. rujna pr. god.

Foto-sekcija Srpskog planinskog društva u Beogradu priredila je izložbu pod naslovom »I. Izložba jugoslavenskih foto-amatera«, na kojoj je bilo zastupano 9 članova sa 93 slike.

U turističkom odjelku Zagrebačkog Proljetnog Zbora od 2.—10. svibnja o. g. izložilo je 13 izlagača sa 80 slika.

Propaganda je vršena i time, što je u oči svakog izleta sekcija u društvenim ormarićima izlagala slike planina u vezi sa izletom.

Sekcija broji 33 člana. Administrativni rad obavila je sekcija u 11 sjednica i na 4 izvanredna sastanka. Na godišnjem sastanku 15. IV. o. g. izabran je slijedeći odbor: pročelnik Ljudevit Griesbach, zamjenik pročelnika S. Hitzthaler, tajnik M. Wickerhäuser, blagajnik Č. Bronić, ekonom B. Tomac, čuvar tamne izbe B. Steiner, odbornici Dr. B. Koščica i V. Novak.

U vezi sa foto-tehničkim predavanjima, koja su bila održana u društvenim prostorijama, priredila je sekcija i jedan izlet na Okić grad.

Putem Foto-sekcije matica je prodala oko 3000 komada razglednica. Sekcija raspolaže gotovinom od Din 3.008.83.

Savez planinarskih društava

Na kongresu Saveza, koji je pr. god. održan na 1. i 2. rujna u Dubrovniku, izabrana je nova uprava, u koju je kao I. potpredsjednik izabran Dr. Zlatko Prebeg. Kongresu je prisustvovao dosta velik broj članova, jer su učesnici uživali 75% popusta.

Jedno od najvitalnijih pitanja, koje se pokreće već više godina i koje je obnavljeno na kongresu u Skoplju, bio je zaključak saveznog kongresa, da se uputi predstavka Ministarstvu šuma i ruda, da se planinarskim društvima dadu za gradnju planinarskih kuća i skloništa u zakup od najmanje 50 godina i da po isteku toga roka kuće ne prelaze u vlasništvo države. Na ovu predstavku nije primljen nikakav pozitivan odgovor, dapače ni u novom Zakonu o turizmu ne nalazimo nigdje povlastice za gradnju kuća. Svakako se mora oštro osuditi, da kod mjerodavnih nema nikakova razumijevanja za jednu opću stvar, kojom se služi čitav narod. Stvar bi morala ići tako daleko, da se društvu, koje zatraži dozvolu za gradnju kuće, imade odnosno zemljiste pokloniti, što su u dobrom dijelu učinile općine, na čijem su teritoriju podignute planinarske kuće.

Radi toga odustaje se od gradnje većih i zdravih kuća: najviše se grade skloništa i ono što je najnužnije. Ugovori sa prelazom vlasništva kose se s našim pravilima, jer se radi o otuđivanju vlasništva, koje samo glavna skupština može odokriti. I sve dok mjerodavni ne uvide potrebu rješenja ovog nadasve ispravnog zahtjeva, dotle ne možemo i ne smijemo mirovati. Kada se mogu otuđiti zemljista za sokolske domove, koji se grade u selima i gradovima, onda bi se moglo otuđiti i ono malo neplodne i nikomu potrebne zemlje, gdje raste samo grmlje i korov.

Od velike je važnosti prijedlog Saveza o izdavanju ljetopisa, koji bi donašao veće i iscrpne alpinističke ili znanstvene članke iz jugoslavenskog i eventualno iz balkanskog gorja. Prošle godine nije se u tome radi poodmaklog vremena moglo ništa učiniti, pa će se to pokušati u ovoj godini provesti, u koliko se za to osiguraju sredstva tiskanja.

Pohvalne je nastojanje Saveza, da provede organizaciju hitne pomoći u nezgodama kod svih planinarskih društava, da izvrši osnivanje velikog alpinističkog muzeja i da provede zaštićivanje prirode u ugroženim predjelima i prouči, koji bi se predjeli mogli proglašiti narodnim parkovima.

Nastojanju Saveza, da isposluje povlasticu za grupe od 3 lica, nije Ministarstvo saobraćaja udovoljilo zato, što nije moglo steći uvjerenje, da se ne će ova pogodnost zlorabititi. Kada ovome nije udovoljeno, zatraženo je, da se uvedu bar zonske karte za pojedina mjesta. I na to je odgovoren, da se kod sadašnjeg stepena saobraćajne službe i raspoloživog administrativnog i saobraćajnog osoblja ne može provesti ta stvar u praksi.

Ustanovljeno je, da društva imadu plaćati saveznu članarinu po 1 dinar prema broju članova na 31. XII. prethodne godine. Prema broju članova glasuje se na kongresu. Jedna polovina iznosa plaća se u prvoj polovini godine, a druga polovina u drugoj polovini godine, ali najkasnije deset dana prije kongresa.

Po zaključku kongresa prepuštena je organizacija 10-dnevnih izleta duž Jadranske obale sa posjetom planinarskih dijelova našem društvu, koja je uz pripomoć našeg začasnog člana g. kapetana Panya stvorila u zajednici sa Dubrovačkom plovidbom utanačenje i vozni red. Prva partija kreće 31. svibnja, a u svemu će biti 10 izleta.

Savezna uprava zaključila je, da se ovogodišnji kongres Saveza održi u Sarajevu 6. rujna. Poslije kongresa priredit će se izleti u bosansko-hercegovačko gorje.

Izašla je uredba o unapređenju turizma. Prijedlozi Saveza nisu se uvažili. Nigdje nema odredaba o ekspropriaciji zemljišta za podizanje planinarskih kuća i servituta za puteve i staze do kuća i vrhova. Ministar trgovine i industrije postavlja u vrhovni turistički savjet među drugima i jednog pretstavnika Saveza planinarskih društava.

Asocijacija slavenskih planinarskih društava

Neće biti na odmet ako potpisemo da je Međunarodna unija planinarskih društava ustanovljeno god. 1932. u Chamonixu, koja je stvorila pravilnik i poprimila pravila god. 1933. u Cortini d'Anpezzo te da je imala svoj kongres prošle godine u Pontresini.

Ljetos su se na poziv Kluba Centre excursionista de Catalonia sastali delegati Unije na kongres 3., 4. i 5. srpnja u Barceloni, gdje je bilo zastupano 13 država sa 23 planinarske asocijacije. Najveće zasluge za osnivanje Unije imade Švicarska, kojoj je prepusteno, da za daljnje 3 godine zadrži upravu i vodstvo organizacije. Unija rješava mnoga zajednička pitanja, kao na pr. povlastice u svim kućama, izdavanje časopisa, spasavanje u planinama i t. d. Asocijaciјu je zastupao Dr. Goetel Valerijan (Poljska). Ovogodišnji kongres održat će se koncem kolovoza u Ženevi.

U Asocijaciјu slavenskih planinarskih društava začlanjena su ova društva:
Savez planinarskih društava Jugoslavije, Ljubljana,
Klub Československih turistu u Pragu,
Bulgarski turistički sjuz u Sofiji,
Polskie Towarzystwo Tatrzańskie u Krakovu.

Asocijacija je član Internacionale Alpinističke Unije. 14 i 15. IX. 1935. održan je kongres Asocijaciјe slavenskih planinarskih društava, koji je sazvao stalni sekretarijat Asocijaciјe slavenskih planinarskih društava iz Krakova. Na kongresu su od Saveza sudjelovali Dr. Josip Pretnar i Dr. Arnost Brilej. Poslove vodi stalni sekretarijat u Krakovu, u koji je ušao od S. P. D. K. J. Dr. Zl. Prebeg.

Stalnom sekretarijatu se šalju periodično podaci o važnijim akcijama. Radi toga društvo šalje svako tromjesečje izvještaj Savezu, kako bi Asocijacija bila upoznata sa radom svojih podorganizacija.

Umrli članovi

Smrtna kosa nije ni ove godine poštowała naše članove, pa hoću da se sjetimo svih naših članova, koji se za uvijek s nama oprostio:

Dr. Josip pl. Antolković, liječnik; Erna Cekuš, privatnica; Anica Čeranić, supruga financ. savjetnika; Dr. Avelin Čepulić, liječnik; Dragutin Gregorić, pri-

vatni činovnik; Dr. Mijo Hribar, odvjetnik; Stjepan Ivanković st., pekar; Ivo Juričić, ravnatelj »Croatie« osiguravajuće zadruge; Rudolf Lubynski, arhitekt; Ivana Mašeg, učiteljica; Milan Riedl, bankovni činovnik; Marija Sertić, supruga limara; Ankica Tropan, supruga privatnog činovnika.

Svima neka je pokoj vječni u miru božjem! Sućuti radí, molim Vas, da im odamo posljednju počast ustajanjem i poklikom: Slava im!

B. PODRUŽNICE

U god. 1935. bilo je začlanjeno 49 podružnica, od kojih su tri likvidirale, i to »Učka« u Kastvu, »Gromovača« u Starigradu i »Zavižan« u Sv. Jurju. Osnovane su nove podružnice pod imenom »Spivnik« u Blatu na Korčuli i »Stožer« u Bugojnu. Mnoge podružnice nisu nam poslale prošlogodišnjeg izvještaja osobito iz manjih mesta, gdje je nakon odlaska odbornika, a nešto i nehajem, zamro rad podružnice. U osnivanju su daljnje tri podružnice, i to u Našicama, Glini i Šibeniku. Obnovljen je rad podružnice u Čabru, Fužinama, Senju, te u Ogulinu, gdje je kao delegat matice prisustvovao Dr. Janeković. Podružnica »Čaklovac« iz Pakraca promijenila je odobrenjem Banske uprave ime u »Psunj«.

Slijedi pregled rada pojedinih podružnica:

»Bilogora« — Belovar.

Glavna godišnja skupština održana je 15. III. 1936. Podružnica broji 98 članova. Rad podružnice u god. 1935. nije bio mnogostran. Nastojalo se što više propagirati planinarsku ideju i podignuti slabo materijalno stanje podružnice. Tokom godine priređeno je 12 društvenih izleta, no odaziv članstva bio je samo kod nekih zadovoljavajući. Svega su na izletu sudjelovala 142 člana, a najbolje su bili posjećeni izleti na Šodericu i na Kalnik dok su oni u udaljene krajeve bili slabije posjećeni, vjerojatno zbog slabog finansijskog stanja članova. Dne 16. III. 1935. priređena je zabava s plesom koja je u svakom pogledu uspjela donijevši čistih 1.463 dinara, a jednako je uspjela i ovogodišnja zabava. Imovina podružnice iznosila je koncem 1935. Din 12.859.—. Predsjednik podružnice Stanko Antolić.

»Spivnik« — Blato na Korčuli.

Glavna godišnja skupština održana je 12. I. 1936. Ujedno je to bila konstituirajuća skupština. Podružnica broji 16 članova koji su se odmah na skupštini dogovorili o prvom skupnom izletu na brdo Spivnik.

»Škamnica« — Brinje.

Glavna godišnja skupština održana je 29. II. 1936. Podružnica broji 24 člana. U godini 1935. priređeno je više izleta, od kojih su naročito uspjeli na Zavid, na Gusić gradinu i na Konačišta, te po broju učesnika izlet na Bijele Stijene. Prilikom toga izleta malo da nije životom stradao agilni član podružnice g. Linarić, koji je prelomivši nogu morao 6 mjeseci odležati u ogulinskoj bolnici. Za istog planinara zauzimali su se spremno uz liječnike i njegovi drugovi iz podružnice i matice H. P. D-a. Bio bi priređen i veći broj izleta, no u članova nije se našlo dovoljno interesa. Održano je svega 6 odborskih sjedница. Dne 5. III. 1935. priređen je krabuljni ples, koji međutim nije donio čistog prihoda. Zbog skučenih finansijskih prilika nije još došlo do osnutka knjižnice, a niti pojedinih sekcija.

Broj	Kuće i skloništa	Apsolutna visina	Spada pod upravu	Prostorije	
				kuhinja i ostalo	soba
A. Vlastite:					
1.	Tomislavov Dom na Sljemenu	1012	Zagreb		
2.	Privremeno sklonište, Sljeme	950	"	1	4
3.	Hirčeva kuća, Bijele Stijene	1300	"	1	1
4.	Gojtanov dom na Visočici	1460	Gospic	2	4
5.	Pasarićeva kuća na Ivančici	1061	Ivanec	1	2
6.	Šlosarov dom na Risnjaku	1420	Zagreb	1	6
7.	Rosijeva kuća na Rožanskim Kukovima	1620	"		1
8.	Krajačeva kuća na Zavižanu	1580	"	1	1
9.	Dom Kraljice Marije na Mosoru	900	Split	1	7
10.	Planinarska kuća, Obruč	1118	Sušak	1	3
11.	Planinarska kuća, Crnopac	750	Zagreb	1	9
12.	Aleksandrov dom na Vošcu	1400	Makarska	1	3
13.	Planinarska kuća na Jankovcu	500	Osijek		5
14.	Šoićeva kuća pod Japetićem	364	Samobor	1	2
15.	Filićev dom na Ravnjoj gori	660	Varaždin	2	8
16.	Planinarska kuća na Vražjem Vršcu	240	Virovitica	1	3
17.	Paviljon-piramida, Sisak	127	Sisak		1
18.	Sklonište prof. Giromette na Kamešnici	1500	plit	1	2
19.	Torbarevo sklonište na Dilj gori	423	Sl. Brod	1	1
20.	Planinarska kuća na Bukoviku	1482	Sarajevo	2	3
21.	Planinarsko sklonište na Kasov Dolu	1275	"	1	1
22.	Planinarska kuća na Platku	1115	Sušak	1	3
23.	Planinarska kuća na Kalniku	560	Križevci	2	7
24.	Planinarsko sklonište na Strugama	1320	Gospic		1
25.	Planinarska kuća na G. Jelenju	882	Zagreb	1	3
26.	Planinarska kuća na Orjenskoj Lokvi	1594	Dubrovnik	1	1
27.	Planinarsko sklonište na Alanu	1250	Zagreb		1
28.	Planinarsko sklonište na Vidovoj Gori	778	Split		
B. U zakupu:					
1.	Lugarska kuća na Poganom Vrhу	639	Daruvar	2	2
2.	Lugarska kuća na Uzničkoj Kosi	940	Split	1	2
3.	Planinarsko sklonište Antunovac	361	Sl. Požega		1
4.	Planinarska kuća na Vašnju	1261	Split	1	4
Gradine (vlastite):					
1.	Cesar-grad kod Klanjca		Zagreb		
2.	Okić-grad kod Samobora		Samobor		
POSJEDI					
a) vlastiti:					
1.	Cerinski Vir kod Samobora		Samobor		
2.	Pašnjak Bedenička kod Samobora		"	Zagreb	456 č. hv.
3.	Zemljiste Divljake kod Skrada		"		121 č. hv.
4.	Zemljiste Divljake kod Skrada				
b) zakup:					
1.	Šuma Klokočevac kod Samobora		Samobor		
2.	Zemljiste Ilijaš na Treskavici		Sarajevo		

Ležaji		Opaska postelja	Zajednički	Opskrbljena	Posjetioci										Ukupno	Opaska		
					Jugoslaveni	Austrijanci	Talijani	Rusi	Englezi	Dalmatini	Poljaci	Rumunji	Bugari	Tehostovaci	Francuzi	Nijemci	Razni	
4	cijelu godinu	1.311	8								14	9	3	1.345				otvorena 31.XII.35.
24		110													110			
8	1. V. — 31. X.	232					3								2			237
24	1. V. - 31. X. stalno																	
6	1. X. - 1. V. ned. i blag.	1.025																1.025
20	cijelu godinu	733	2					1						2			738	
20		70													70			
4																		
12	* * *	110															110	
30	cijelu godinu	699	4									10	7	720				
2	"	286											1		287			
nema namještaja																		
18	preko ljeta	315	77			5					126	22	10	555				
4		541	4									2	1	548				
8		1.595													1.595			
14	cijelu godinu	1.102	9												1.111			
6	"	936	41	50	22						26	4	26	30	1.135			
12	cijelu godinu	593		12							29	6		640				
8		127													127			
40		600													600			
20		345													345			
18	cijelu godinu	128													128			
5	"	705	6									4	2	5	722			
10		25													25			
10																		
30																		
nema namještaja		445	5			14	3				16	19		502				
10		30													30			
4	cijelu godinu	736													736			
8		29													29			
18	cijelu godinu	150									2				2			
															152			
Ukupno		15.980	150	68	25	19	3	1	—	227	4	95	52	16.624				

* * * 1. V. — 30. VI, 1 IX. — 30. IX. ned.; 1. VII — 31. VIII. stalno.

Imovina podružnice iznosila je koncem 1935. Din 740.—. Predsjednik podružnice Josip Fröhlich.

»Diljgora« — Sl. Brod.

Glavna godišnja skupština održana je 16. II. 1936. Podružnica broji 125 članova, imade Ski-sekciju. Prema broju članova spada među jače podružnice H. P. D-a, a i u prošloj godini taj se broj znatno povećao. Svega su izvršena 53 izleta sa 389 učesnika. No zapravo je na ovim izletima sudjelovalo dosta malen broj članova, jer su to u glavnom bili stalni i isti učesnici. Dne 12. V. 1935. održala je podružnica jednu značajnu priredbu, a to je zbilo otvorenje i posveta skloništa Dra Josipa Torbara na Lipovici Bazovcu. Na toj je proslavi sudjelovalo preko 300 Brodjana i Hrv. pjevačko društvo »Davor«, koje je prigodom posvete pjevalo misu. Bila je zastupana i središnjica, te podružnica iz Osijeka sa 10 članova. Baš toga dana uvidjeli su mnogi građani, da i u Brodu imadu prilike i mogućnosti za priređivanje izleta u bližu okolicu. Od većih izleta može se spomenuti uspjeli duhovski izlet na Plitvice. Podružnica je sudjelovala na mnogim priredbama drugih podružnica i na glibi »Tomislavovog doma«. Odborske sjednice nisu se održavale, ali zato društveni sastanci svakog četvrtka, koji su bili dosta slabo posjećeni. Knjižnica društva lijepo je napredovala. Nove markacije putova nisu vršene, ali su zato stare na mnogo mjesta popravljene. Ski-sekcija je po broju članstva također uznapredovala, no zbog slabog vremena održan je samo suhi tečaj. Imovina podružnice koncem god. 1935. Din 9.690.—. Predsjednik podružnice Eugen Šrepel.

»Stožer« — Bugojno.

Glavna godišnja skupština održana je 28. III. 1936. Podružnica broji 27 članova, a kako je osnovana tek u prosincu 1935. nije do glavne skupštine mogla još pokazati veću aktivnost. Na skupštini je odlučeno, da se osnuje i putna blagajna, kako bi se članovima omogućio i koji veći izlet. Imovina podružnice koncem godine 1935. Din 157.—. Predsjednik podružnice Lavoslav Jerg.

»Željezna Gora« — Čakovac.

Glavna godišnja skupština održana je 22. III. 1936. Podružnica broji 36 članova, te imade Ski-sekciju. Tokom godine bila je podružnica preko svojih članova u prijateljskim vezama sa susjednim podružnicama, a sudjelovala je i na otvorenju planinarske kuće na Kalniku. U god. 1936. priređeno je svega 12 većih izleta po hrvatskim i slovenskim planinama, a i veći broj malih izleta u bližu okolicu Čakovca. Priredena su i dva propagandna predavanja za širenje planinarstva i turizma. Imovina podružnice koncem 1936. Din 3.353.—. Predsjednik podružnice Dr. Blaž Ilijanić.

»Vrani Kamen« — Daruvar.

Glavna godišnja skupština održana je 13. III. 1936. Podružnica broji 81 člana. U prošloj godini podružnica je u svakom pogledu lijepo uznapredovala. Održano je 8 odborskih sjedница, na kojima su rješavana sva aktuelna pitanja podružnice, a također su održana i dva propagandna predavanja. Dne 30. IV. 1935. posvećena je novosagrađena piramida na Petrovom Vrhu. Skupni izleti organizirani su dosta često, te je priređen svega 41 izlet sa 613 učesnika. Planinarska kuća na Poganom vrhu brojila je 736 posjetnika. Na samoj kući provedeni su razni nužni popravci. Obnovljena je nadalje markacija puta Daruvar — Petrov Vrh — Pogani Vrh — Vrani Kamen, a novo su markirani putovi Crni Vrh —

Jovanovica — Vočin (3 sata hoda), Stupčanica — Dobra kuća (1 sat hoda),
Bukovje — Vrani Kamen (3 sata hoda) i Batinjani — Dobra kuća (1 sat hoda).
Imovina podružnice koncem 1935. Din 211.—. Predsjednik podružnice Dr. Ljubomir
Vlađen.

»Risnjak« — Delnice.

Glavna godišnja skupština održana je 29. III. 1936. Podružnica broji 56 članova, te imade Ski-sekciju. U posljedne dvije godine pokazuje podružnica znatan napredak. Rad društva kretao se je u god. 1935. u raznim pravcima, i to uglavnom oko priredivanja planinarskih izleta, zatim oko vođenja akcije za fuziju mjesnih Ski-sekcija u Ski-sekciju H. P. D-a, te oko priredivanja predavanja i zabava. Društvena maskirana zabava uspjela je vrlo dobro, ali su dva održana planinarska predavanja prilično podbacila. U pogledu markiranja putova bila je podružnica pasivna, jer nije markiran nijedan put, te će se taj manjak u radu, koji se u Gorskom Kotaru prilično osjeća nastojati u narednim godinama nadoknaditi. Nekoliko markacija provelo je Mjesno klimatsko povjerenstvo. Priređeno je i nekoliko skupnih izleta, i to osobito u blizu okolicu na Risnjak, u Lokvarsku spilju, na Zeleni Vir, Medvedak i t. d. Pojedini članovi pravili su i dalje izlete. Kakogod ovaj rad još ne odgovara posve mogućnostima podružnice, opaža se ipak, nakon prošlih 9 godina prilične stagnacije, vidni napredak u svakom pogledu. Posebno poglavljje dobrog i plodonosnog rada pokazuje društvena Ski-sekcija, koja je u svoju sredinu zahvatila veliku većinu odličnih delničkih skijaša time, što se je fuzionirala sa Ski-sekcijom Deške. Svakako je napredak Ski-sekcije u skladu sa izvanrednim položajem Delnica kao Gorsko-kotarskog centra zimskoga športa. Momčad delničkih skijaša afirmirala se je odlično i na prirebi Z. Z. S. P-a na Sljemenu, pa to daje mnogo nade da će Ski-sekcija u svome radu ove godine još nadopuniti ono, što je izgubila zbog slabe sezone 1935.—1936. Imovina podružnice koncem god. 1935. Din 1.362.—. Predsjednik podružnice Dr. Vilim Tausani.

»Orjen« — Dubrovnik.

Glavna godišnja skupština održana je 18. III. 1936. Podružnica broji 96 članova, te imade skijašku, špiljarsku i foto-sekciju. Prošle godine održan je u Dubrovniku planinarski kongres, koji je stajao u prirebi podružnice »Orjen«, te je u svakom pogledu uspio. Usprkos dosta slabih vremenskih prilika održano je 29 skupnih izleta sa 399 prisutnika, neubrojivši ovamo izlete priređene prigodom kongresa. Ove će se godine poduzeti i malo veći izleti, osobito na Rumiju, Durmitor, Jablanicu i t. d. Dubrovačko parobrodarsko društvo uvodi ove godine izlete po Jadranu, koji će biti spojeni i sa planinarskim turama. Tako će se planinarima omogućiti da uz najbolji komfor i niske cijene posjete sve naše planine od Sušaka do Bojane. Sekcije podružnice pokazale su lijepi napredak. Za narednu godinu odlučeno je, da se veći broj učestvovanja članstva na izletima omogući putnom blagajnom, sastavljenom od redovitih društvenih prilosa. Imovina podružnice koncem 1935. Din 68.093.—. Predsjednik podružnice Dr. Gjuro Orlić.

»Vinica« — Dugaresa.

Glavna godišnja skupština održana je 28. I. 1936. Podružnica broji 70 članova, te imade Ski-sekciju. U broju članova bilježi ova podružnica porast. Tokom godine 1935. održano je 8 odborskih sjednica, te je priređeno 8 skupnih izleta, a održan je i veći broj izleta u manjim grupama i pojedince. Društveni sastanci

održavali su se svakog četvrtka, uglavnom zbog dogovora za izlete. Imovina podružnice koncem god. 1935. iznosi Din 12.649.—. Predsjednik podružnice Gabor Mainc.

»Visočica« — Gospic.

Glavna godišnja skupština održana je 16. II. 1936. Broj članova iznosi 284. te podružnica spada brojno među najjače. Imade skijašku, speleološku i foto-sekciju. Premda je broj članova tokom prošle godine nešto spao, podružnica je stvarno napredovala, jer je uspješno širila planinarsku ideju i pokazala solidan rad. Osim propagandnog djelovanja podružnica podignuto je malo sklonište kraj Marasova vrela na Strugama podno Babjega vrha (1741 m). Popravljen je i uređen »Gojtanov dom« na Visočici, a banovinskom i općinskom pomoći započeto je izvođenje novoga puta preko Točilnice do doma na Visočici. Svega je izvedeno 36 skupnih izleta sa 573 učesnika, i to u glavnom u razne dijelove Velebita. Posjećene su Visočica, Štirovača, Šatorina, Igrađenica, Sv. Brdo i t. d., a sa 4 člana sudjelovala je podružnica u Dubrovniku na planinarskom kongresu. Član podružnice g. Pichler izradio je relijef Visočice i okolice, koji je izložen u Gospicu i Zagrebu, gdje je ugodno iznenadio svojom vjernošću i preciznošću. Podružnica posjeduje također malu knjižnicu za članove te zbirku geografskih karata. Imovno stanje podružnice koncem 1935. Din 162.000.—. Predsjednik podružnice Ivan Gojta n.

»Ivančica« — Ivanec.

Glavna godišnja skupština održana je 8. III. 1936. Podružnica broji 39 članova. Prošle godine priređeno je svega 5 društvenih izleta sa 172 učesnika, i to na Ivančicu, Ravnu Goru i Kalnik. Na Kalniku bila je podružnica zastupana prigodom otvorenja planinarske kuće, a sudjelovala je i na kongresu u Dubrovniku. Dne 11. kolovoza 1935. priređen je planinarski dan na Ivančici, kojom prilikom se тамо skupilo vrlo mnogo planinara i iz susjednih podružnica, te oko 200 seljaka iz Ivance i okolice. Za planinarsku kuću na Ivančici nabavljen je novi namještaj, tako da je kuća sada vrlo udobna. Kuća je opskrbljena od 1. V.-30. IX., a god. 1935. ju je posjetilo 1025 planinara. Piramida i vidikovac nalaze se također u dobrom stanju, te ove godine ne će trebati popravka. Nadalje je izgrađen novi skijaški put preko Prekrizja na Ivančicu, koji će zimskim športašima vrlo dobro doći. Sekcije podružnice nisu na žalost pokazale nikakvog napredka, pa je fotosekcija likvidirana, a isto je tako prestala s radom i Ski-sekcija. Imovina podružnice koncem 1935. 125.000.— dinara. Predsjednik podružnice Dr. Albert Špiler.

»Plješivica« — Jastrebarsko.

Glavna god. skupština održana je 4. IV. 1936. Podružnica broji 47 članova, te ima skijašku, glazbenu i fotosekciju.

Tokom godine 1935. održano je 5 odborskih sjednica. Priređeno je 7 izleta. Izleti su priređivani uglavnom na južni dio samoborskog gorja, te su članovi tako dolazili u vezu i sa bratskom podružnicom »Japetić« u Samoboru, prisustvujući također i na godišnjoj zabavi ove podružnice. Od sekcija naročito se istakla glazbena sekcija, dok druge nijesu pokazale veće aktivnosti.

Imovinski je podružnica pasivna zbog zaledenih uložnica. Predsjednik podružnice Josip Brkić.

»Martinšćak« — Karlovac.

Glavna godišnja skupština održana je 12. III. 1936. Podružnica broji 99 članova. Tokom godine održano je 7 odborskih sjednica, na kojima su se rješavali

tekući poslovi i utvrđivao program izleta. Tražilo se načina, da se obnovi markacija na Martinšćak, no to nije uspjelo, jer se nije našlo članova, koji bi tu markaciju obnovili. Trebalo bi svakako odrediti jednoga člana odbora, koji bi se uz pomoć drugih članova brinuo specijalno za poslove markiranja putova. Pitanje vidikovca na Ljubimovcu i piramide na Martinšćaku nije još riješeno, jer nije došlo do sporazuma glede zemljишta. Lijepo je uznapredovala društvena zborka geografskih karata, a osnovana je i mala apoteka za članove podružnice. Društvene edicije i »Hrvatski planinar« raspačavali su se vrlo dobro. U travnju 1935. sazvan je širi članski sastanak, no zbog premalog interesa članova, taj nije uspio. Rad društva očitovao se prošle godine osobito u lijepim i mnogobrojnim izletima, kojih je priređeno 33 sa 226 učesnika. Za požaliti je tek to, da je na izletima učestvovao stalno isti uži krug članova. Od daljih izleta uspjeli su naročito oni na Orjen i u Julijske Alpe. Ski-sekcija, koja je već lani likvidirala, nije se zbog slabih vremenskih prilika ni ove godine mogla obnoviti. Podružnica je također sudjelovala na priredbama drugih podružnica i planinarskih društava, te je bila zastupana na otvorenju kuće na Kalniku, Runolistovog doma na Sljemenu i t. d. Kako je intenzivni planinarski rad provodio samo mali procenat članova, to će biti zadaća uprave, da ove godine privuče u planinarsku saradnju što više članova, te da ujedno produbi rad članova, koji su i prošle godine živo saradivali u podružnici.

Imovina podružnice koncem godine 1935. Din 68.605. Predsjednik podružnice: Ing. Zlatko Satler.

»Bilo« — Koprivnica.

Glavna godišnja skupština održana je 8. III. 1936. Podružnica broji 45 članova. Društveni život ove podružnice nije u god. 1935. bio osobito živ. Odborske sjednice održavale su se redovno, no članskih sastanaka nije bilo. Izvedeno je 7 skupnih izleta sa vrlo dobrom učestvovanjem članova. Najviše se je išlo na Kalnik, a bili su izvedeni izleti na Triglav i na Golicu. Osim toga su i pojedini članovi posjetili čitav niz naročito hrvatskih planina. Za buduće odlučeno je, da se što više posjećuje bliža okolica, dok se o gradnji kakve planinarske kuće ili skloništa za sada ne može govoriti.

Imovina podružnice koncem god. 1935. Din 131.—. Predsjednik podružnice: Pavao Orlović.

»Strahinjščica« — Krapina.

Glavna godišnja skupština održana je 26. III. 1936. Podružnica broji 48 članova. U prošloj godini priređeno je 17 društvenih izleta sa 69 učesnika, i to najviše na okolna brda Strahinjščicu i Brezovicu, na ostale bliže hrvatske planine, Velebit, te Julijske Alpe i Karavanke. Sa ostalim krapinskim društvima proslavila je podružnica 100-godišnjicu hrvatske himne, a priredila je i tradicionalnu planinarsku zabavu, koja je u svakom pogledu uspjela. Usprkos skromnoga rada podružnica pokazuje lijepi napredak na podizanju planinarstva i članskog drugarstva. Imovina podružnice koncem 1935. Din 16.875.—. Predsjednik podružnice: Josip Kompare.

»Kalnik« — Križevci.

Glavna godišnja skupština održana je 28. IV. 1936. Podružnica broji 56 članova. Nakon visegodišnjeg slabijeg rada društva pokazuje ono u 1935. godini znatni napredak, te se opaža i sve življiji interes članstva za društvo. Priređeno je više zajedničkih i pojedinačnih izleta i to u glavnom na Kalnik, gdje je 25. VI. 1935.

održano posvećenje i otvorenje lijepog planinarskog doma. Dne 6. X. 1935., prigodom godišnjice blagoslova temeljnog kamena istoga doma, održana je uspjela zabava pod imenom »Berba grožđa«. U veljači 1936. održao je Dr. Cividini predavanje »Lijepa naša domovina« (kao i u nekim drugim podružnicama), te je tom prigodom priredena i uspjela čajanka, koja je propagandno vrlo dobro djelovala. Materijalno stanje društva također se je popravilo, te je sigurno, da će 1936. godina završiti posvemašnjim izravnjanjem društvenih dugova. Predsjednik podružnice: Josip Heršak.

»Biokovo« — Makarska.

Glavna godišnja skupština održana je 26. I. 1936. Podružnica broji 51 člana, te imade posebnu sekciju voda. Zbog slabih materijalnih prilika i prihoda podružnice nisu prošle godine bili omogućeni veći radovi i popravci planinarske kuće na Biokovu. Izvršeni su samo najnužniji popravci, koje je zahtijevalo oštećenje od vlage i t. d. Na zemljишtu oko doma društvo je pošumilo 3 hektara gologa krša, no upravi nije uspjelo ishoditi kod općine, da zemljiste zbog bolje paske prede u vlasništvo društva. Na inicijativu uprave podružnice popravljen je temeljito put Makar—Škrbina. Osim toga društvo je izvelo o svom trošku novi put, koji vodi od Škrbine do vrha V. Vošca u duljini od 400 m. Isti je i markirala. Dom na Biokovu brojio je u 1935. godini 833 posjetilaca. Iz internog rada društva može se spomenuti, da je održano 5 odborskih sjednica, više članskih sastanaka i jedna izvanredna skupština. Za ovogodišnju ljetnu sezonu predviđeno je nekoliko radova, osobito na pregradivanju doma na Biokovu, zatim izvađanje markacija na sjevernoj i zapadnoj strani Biokova, te postavljanje nekih orientacionih tabala. Društvenih izleta u god. 1935. uopće nije bilo, jer članstvo ne pokazuje dovoljno interesa. Kraj ovako lijepih prilika za planinarenje kao što ih imade na Biokovu treba ipak donekle podići interes članstva i za skupne izlete. Izvedeno je naprotiv više pojedinačnih izleta, te izleta pojedinih voda u društvu sa strancima, posjetiocima Makarske. Imovina podružnice koncem 1935. Din 180.000.—. Predsjednik podružnice Dragan Koukal.

»Strmac« — Nova Gradiška.

Glavna godišnja skupština održana je 31. III. 1936. Podružnica broji 37 člana. Interes za planinarstvo u Novoj Gradiški dosta je slab, te se prema tome prilike od lani nisu popravile. Podružnica je tokom godine održala 7 odborskih sjednica, te je priredila 3 skupna izleta, od kojih 1 na Plitvička Jezera. Održana su i 2 propagandna predavanja, koja su bila vrlo dobro posjećena. Ove će se godine održati za propagandu planinarstva u Slavoniji »Slavonski planinarski dan« dne 12. VI. na livadi Veliki Gaj kod piramide i kolibe iznad ljetovašta Šumetlica. Ovu će priredbu organizirati podružnica. Imovina podružnice koncem 1936. Din 635.—. Predsjednik podružnice Dr. Niko Gržetić.

»Klek« — Ogulin.

Glavna godišnja skupština održana je 22. III. 1936. Podružnica broji 74 člana te imade Ski-sekciju. Nakon stanke od nekoliko godina podružnica je opet proradila 5. X. 1935. Kako u jesenjoj sezoni nije bilo prave prilike za priređivanje izleta i za drugi planinarski rad podružnice, to su se članovi ograničili privremeno samo na organizatorski rad. Na pokladni utorak priredena je zabava, koja je kao prvi javni nastup preporodene podružnice dobro uspjela. Članovi ogulinske podružnice bave se ponajprije mišlju o gradnji planinarske kuće ili skloništa na Kleku, koji je

usprkos zgodnog položaja i interesantnosti terena planinarski dosta zapušten. U podružnici je osnovana i Ski-sekcija, koja zbog slabih vremenskih prilika nije mogla doći do izražaja. Imovina podružnice koncem 1935. Din 2.817.— u gotovini a veća suma i u uložnici. Predsjednik podružnice Dr. Franjo Steka.

»Jankovac« — Osijek.

Glavna godišnja skupština održana je 7. II. 1936. Podružnica broji 245 članova te spada među najjače podružnice. Imade skijašku, kajak i fotosekciju. Prošle godine slavila je podružnica 10-godišnjicu svoga djelovanja, kojim djelovanjem je ona došla usprkos terenski nezgodnog smještaja Osijeka u red jakih i vrlo agilnih podružnica. Sama proslava bila je spojena izletom na Jankovac, a na njoj su sudjelovali članovi i delegati mnogih slavonskih podružnica i središnjice H. P. D-a. Tokom godine priređeno je 12 skupnih izleta sa 112 učesnika. U planinarski dom na Jankovcu investirano je prošle godine dosta sredstava, pa ovaj sada odgovara svim zahtjevima posjetnika. Upravni odbor održao je svega 21 sjednicu, a održan je i 1 društveni sastanak, dok se drugi nije mogao održati zbog slabog interesa članstva, kao što je to i u drugim podružnicama. Kao naročiti spedijalitet podružnice vrijedno je spomenuti kajak sekciju, koja je kraj zgodnih prilika za razvoj kajak-sporta u Osijeku sakupila znatan broj članova. Ovi su po lijepom vremenu izlazili obično subotom pojedince, a i u grupama na logorovanje uz Dravu i na vožnju po njoj. Imovina podružnice koncem 1935. Don 69.449.—. Predsjednik podružnice Dr. Zlatko Springer.

»Mali Rajinac« — Otočac.

Glavna godišnja skupština održana je 15. III. 1936. Podružnica broji 24 člana. Društvenu djelatnost nije u godini 1935. prema prijašnjim godinama uspjelo pojačati. To je u glavnom posljedica naročitih prilika, koje su kroz posljednjih nekoliko godina utjecale na djelatnost svih društava, pa i ove podružnice. Tek polovicom 1935. bilo je moguće otpočeti skromnim radom, koji se očitovao naročito u priređivanju izleta na obližnje velebitske vrhove. Najbolje je uspio izlet na Ograđenicu, gdje su sudjelovale 33 osobe. Imovina podružnice koncem 1935. Din 332.—. Predsjednik podružnice Mr. Fran Častek.

»Psunj« — Pakrac.

Glavna godišnja skupština održana je 22. III. 1936. Podružnica broji 80 članova. U pr. godini održano je 15 odborskih sjednica, 2 zabave i 1 propagandno predavanje. Nadalje je priređen 31 skupni izlet sa 351 učesnikom. Učinjene su mnoge predradnje za gradnju planinarske kuće na Vel. Poljani te su uglavljene glavne građevne i tesarske radnje. Dne 26. IV. 1936. održana je izvanredna glavna godišnja skupština zbog izbora novog odbora. Imovina podružnice koncem 1935. Din 10.633.—. Predsjednik podružnice Mr. Josip Svoboda.

»Zrin« — Petrinja.

Glavna godišnja skupština održana je 29. III. 1936. Podružnica broji 49 članova, te imade fotosekciju. Tokom godine 1935. održano je 6 odborskih sjednica. Izvedeno je 7 skupnih izleta, ponajviše na Cepeliš do piramide, a u 2 navrata posjećeno je i Hrvatsko Primorje. Takoder je izveden i jedan zajednički izlet na Cepeliš sa članovima središnjice i podružnice u Sisku. Markirana su 2 puta i to: Stara Hrastovica—Glavica—piramida, i Hrastovica—piramida—Pecko Jezero. Održana su i dva propagandna predavanja, a 22. X. 1935. priređen je na brdu Dujnić oproštaj

članova od člana prof. Vencea, koji je napustio Petrinju. Imovina podružnice koncem 1935. Din 4.936.— Predsjednik podružnice Matija Filjak.

»Sokolovac« — S. Požega.

Glavna godišnja skupština održana je 2. II. 1936. Podružnica broji 106 članova. Tokom godine održano je 14 odborskih sjednica i 6 širih sastanaka članova, koji su bili vrlo dobro posjećeni, što ukazuje na intenzivan društveni život ove marljive podružnice. Održano je također 9 predavanja, pretežno planinarskih sa prikazivanjem diapozitiva, te jedna ljetna zabava i proslava 100-godišnjice hrvatske himne. Priredeno je 5 skupnih izleta sa 125 izletnika, kojima su prilikom posjećivane naročito slavonske planine, t. j. planinski skupovi oko požeške kotline. Sklonište Antunovac bilo je u prošloj godini veoma slabo posjećeno. Nastojalo se osnovati i glazbenu sekciju, no to nastojanje nije dovelo do onog rezultata, kako su to članovi željeli. Kod lijepog broja članstva podružnice opaža se veliki manjak omladine, kojoj kao i u drugim podružnicama školski zakon priječi upisivanje u društvo. Osobito se pomanjkanje mlađih članova teško osjeća kod provadanja markacija putova, koju zadaču podružnica nije u prošloj godini nikako izvršila. Imovina podružnice koncem 1935. Din 5.374.— Predsjednik podružnice Julije Strelački.

»Bjelolasica« — Ravna Gora.

Glavna godišnja skupština održana je 28. II. 1936. Podružnica broji 23 člana, te imade Ski-sekciju. Tokom godine 1935. izvela je podružnica 13 većih izleta po Gorskom Kotaru i Jadranu, a veliki broj izleta izvršila je i Ski-sekcija, koja je prisustvovala i na dva natjecanja. Na novo su markirani putovi: Ravna Gora—Skrad preko naselja Hlevci, te Skrad—Kiclove Jame. Put na Bjelolasicu markiran je vojničkim znakovima sa ceste Begovo Razdolje—Jasenak, a do tamo vodi markacija podružnice. Podružnica posjeduje geografski nacrt bliže i dalje okolice sa oznakom izletišnih mesta i unesenim putovima. Mjesto službenih odborskih sjednica održavali su se osobito prije izleta društveni dogовори članova. O svim izletima društva i sekcije pišu se iscrpni referati, koji ostaju u arhivu podružnice. Imovina podružnice koncem god. 1935. Din 301.— Predsjednik podružnice Ivan Marković.

»Japetić« — Samobor.

Glavna godišnja skupština održana je 29. II. 1936. Podružnica broji 253 člana, te u broju članstva pokazuje i ove godine vidni napredak, koji je stavlja u red najjačih podružnica. Imade i Ski-sekciju. Tokom godine 1935. priredeno je 9 skupnih društvenih izleta sa 79 učesnika, a osim toga organizirali su pojedini članovi još 78 zajedničkih izleta u manjim grupama, kod kojih je sudjelovalo 449 učesnika, tako da je ukupno priredjeno 87 izleta sa 528 članova. To je najveći broj izleta, što je koja podružnica priredila. Većinom se je posjećivalo samoborsko gorje, no priredeni su i dalji izleti u Split, Makarsku, Dubrovnik, na Plitvice i t. d. Svojim izaslanicima prisustvovala je podružnica na većem broju priredaba i proslava drugih podružnica, te na glihi »Tomislavovog doma« na Sljemenu, a bila je u bliskoj saradnji i sa bratskom podružnicom »Plješivicom« iz Jastrebarskog. Naročito marljiva bila je podružnica u provođanju markacija, i to isključivo na svome radnom podružju, u Samoborskem gorju. Provedene su nove markacije: Smeroviše—Četinski Vir—Veliki Lipovec—Šoćeva kuća; Samobor—Gradišće—Draganja sela—Slanidol—Smeroviše—Šoćeva kuća—preko Vrata do Vranindola. Osim toga obnovljene su mnoge stare markacije. U kolovozu 1935. izgrađen je kod Šoćeve kuće

vrlo ukusan zdenac, koji je spojen sa obližnjim izvorom. Povodom otvorenja toga zdenca, koji će vrlo dobro doći planinarima i okolnom narodu, popravljena je i Šoćeva kuća, te je održana uspjela proslava uz sudjelovanje brojnih okolnih seljaka te samoborskih i zagrebačkih planinara. Na glavnem trgu u Samoboru postavljene su propagandne slike uz zemljopisnu kartu samoborskog gorja. Imovina podružnice koncem 1935. Don 28.902.—. Predsjednik podružnice: Franjo Flasari.

»Bjelašnica« — Sarajevo.

Glavna godišnja skupština održana je 23. I. 1936. Podružnica broji 216 članova, te imade Ski-sekciju. Malo koja podružnica pokazuje toliko svestrani rad i napredak tokom god. 1935. — Gorovita i sa planinarskog gledišta neiscrpno interesantna Bosna pružila je ovoj podružnici prilike za intenzivnu djelatnost na svim poljima. Sama činjenica, da je društvo u minuloj godini sagradilo 2 planinarske kuće, kazuje, da se je čitavi društveni rad kretao oko toga, da se što bolje i potpunije rješi postavljeni zadatak, t. j. da se bosanske planine učine planinarama poznatijima i pristupačnijima, nego što su to dosad bile. Od internog društvenog rada može se spomenuti, da je održano 26 odborskih sjednica i cio niz članskih sastanaka, koji su od reda bili dobro posjećeni. Usprkos zaposlenosti čitave podružnice kod gradnje kuće, priređena su i 72 izleta sa 1.403 izletnika. Održan je i veliki godišnji izlet u trajanju od 7 dana, i to u planinarski manje posjećene krajeve smjerom: Kupres—Cincar—Livanjsko Polje—Troglav—Dinara—Knin. Nadalje je izvedena nova markacija, i to: Sarajevo—Grdanj—Čavnjak—Glavice—Tovarište —Bukovik. Izvedene su u zajednici sa drugim društvima i neke skijaške markacije, te je postavljen velik broj putokaza. Kako je već spomenuto, izgradila je podružnica prošle godine lijepu planinarsku kuću na Bukoviku, a kako se ukazala potreba, da se putem na Bjelašnicu podigne prikladno skijaško sklonište, sagrađeno je i sklonište u Kasovdolu. Lijepi napredak pokazale su prošle godine fotosekcija, koja je nekoliko slika dala u jubilarni album H.P.D.-a, te novo osnovana Ski-sekcija, koja je osim podignuća skloništa uspješno reprezentirala društvo na natjecanjima. Prigodom otvorenja novosagrađenih objekata priređene su istovremeno i planinarske proslave sa velikim brojem učesnika, a održano je i tradicionalno »Martinje sijelo« na Bukoviku. Imovina podružnice koncem 1935. Din 60.589.—. Predsjednik podružnice: Dr. Josip Flegier.

»Gvozd« — Sisak.

Glavna godišnja skupština održana je 29. III. 1936. Podružnica broji 61 člana, te ima Ski-sekciju. U prošloj godini održane su 3 odborske sjednice i jedna društvena veselica sa odličnim moralnim uspjehom, koja je osim toga donijela Din 650.— čistoga. Izvedeno je 10 većih izleta sa 86 učesnika, osobito na Sljeme i Hrastovici. Ski-sekcija radila je početkom 1935. godine marljivo, no prošle zime nije razvila svoju djelatnost zbog slabe sezone. U siječnju i veljači 1935. izvela je sekacija 7 većih izleta. Tokom ljeta otvoren je i društveni paviljon na Viktorovcu, te je taj lijepi vidikovac posjetilo i mnogo građana. Imovina podružnice koncem 1935. Din 6.415.—. Predsjednik podružnice: Viktor Borovečki.

»Mosor« — Split.

Glavna godišnja skupština održana je 30. I. 1936. Podružnica broji 283 člana. Spada među najaktivnije podružnice H.P.D.-a; mnogi uspješno izvedeni pot hvati jasno govore o svestranom djelovanju ove podružnice tokom 10 godina njenoga opstanka. Najznačajniji su pothvati podružnice za to vrijeme: izgradnja planinarskog doma na Mosoru, uređenje pećine Vranjače, sklonište društva na Ka-

mešnici, planinarska kuća na Vagnju, početak zidanja skloništa na Vidovoj Gori, brojna predavanja, radovi oko pošumljivanja krša, izgradivanje staza i rad na markacijama, a napose i humani rad u zabitnoj i siromašnoj dalmatinskoj Zagori. Tokom pr. godine izvršeno je 47 izleta sa 120 učesnika, na kojim je izletima prevaljeno oko 1.500 km, pretežno planinarskog terena. Jedan od najvećih izleta bio je onaj po sjeverozapadnoj Bosni sa usponom na Vlašić-planinu. Kroz lansku godinu održano je 12 predavanja, te je napisano mnogo stručnih članaka iz planinarstva i prirodopisa u različitim časopisima i novinama. Kao posebna brošura izdana je zanimljiva radnja prof. Girometta o spiljskim nalazima Sjeverne Dalmacije. Dne 11. XI. 1935. priređen je na Mosoru »šumski Dan« sa 150 učesnika. Podružnica je nadalje poduzimala sve što je bilo u njezinoj moći, da se stane na put zatiranju šume na Dinarskim planinama, pa je 9. X. 1935. »Mosor« nagrađen diplomom »Jugoslavenskog šumarskog udruženja« za svoj rad oko pošumljivanja krša. Nadalje je izvršeno proširenje skloništa na Kamešnici, otvorena je nova planinarska kuća na Vagnju, a započeto je već spomenuto zidanje skloništa na Vidovoj Gori na Braču. Lanske je godine priređena i prva skijaška utakmica na Dinarskim Alpama, te je istražena novo otkrivena špilja u Mosoru. Vrijedno je spomenuti, da je učestvovanjem članova podružnice uspjelo izvaditi jedno nastrandalo pastirče iz 40 m duboke jame u Kozjaku, no unesrećeno dijete bilo je već mrtvo. Imovina podružnice koncem 1935. Din 1.100.000.—. Predsjednik podružnice: prof. Umberto Girometta.

»Paklenica« — Starograd.

Glavna god. skupština održana je 22. III. 1936. Podružnica broji 14 članova. Prošle godine članovi podružnice »Paklenica« nastojali su osobito, da u selima velebitskog podgorja razjasne svrhu i cilj planinarskog društva, te da upute seljake u čuvanje prirodnih ljepota, naročito u špiljama, kojih se u Velebitu dosta nalazi. Kod Direkcije šuma na Sušaku društvo je nastojalo, da se sagradi planinarski put od Anić-Kuka do ulaza u Manitu Peć. Predsjednik splitske podružnice prof. Girometta održao je u Starigradu nekoliko predavanja o gajenju šuma, o zaštiti planinske flore, te o aktuelnom pitanju gradnje vodovoda za Starograd. Podružnica »Paklenica« kao jedino društvo u Starigradu nije se mogla ograničiti samo na planinarski rad, nego se je naročito istaknula u solidnom kulturnom i prosvjetnom radu među primorskim pučanstvom oko Starigrada. Imovina podružnice koncem 1935. Din 205.—. Predsjednik podružnice: Don Ante Adžija.

»Velebit« — Sušak.

Glavna god. skupština održana je 2. IV. 1936. Podružnica broji 343 člana, te i po radu spada među najaktivnije podružnice. Imade marljivu skijašku i fotografiju. Tokom godine održano je 15 odborskih sjednica, na kojima je rješavan cjelokupni rad društva. Dne 7. XI. 1935. sazvana je izvanredna glavna skupština, na kojoj je odobren prijedlog za podignuće zajma kod Sušačke Gradske Štedionice, te za nabavu kamiona, kćiji je kasnije služio kod izgradnje kuće na Platku i za društvene izlete. Sastanci članova održavali su se svakog četvrtka, ali je posjet na njima bio dosta slab. Dne 15. XII. 1935. privremeno je otvoren novi planinarski dom na Platku u Gorskom Kotaru, te je toga dana tam bio na okupu oko 150 planinara i skijaša. Kada će biti potpuno dovršen, moći će taj lijepi dom primiti pod krov do 100 planinara, te će i po komforu odgovarati svim zahtjevima. Do sada je izgrađeno samo prizemlje i podkrovje, a kasnije će se domu nadograditi I. kat. Tokom godine 1935. priređeno je nadalje jedno predavanje i prikazivan je jedan skijaški film. Priređen je 21 društveni izlet sa 216 učesnika, osobito u Gorski

Kotar i na Plitvice. Markacije putova na području podružnice obnavljati će se ove godine. Vidni napredak pokazala je fotosekcija, koja je sudjelovala na izložbi u Zagrebu, Beogradu i na Sušaku. Jednako je uznapredovala ski-sekcija, koja je 17. II. održala skijaško natjecanje na Platku, gdje uz dobre snježne prilike imade izvanrednih skijaških terena. Dne 22. II. 1935. priredena je uspjela tradicionalna maskirana zabava društva. Osim novo otvorene kuće na Platku bila je dobro posjećena i kuća na Obruču, te će ove dvije kuće zajedno sa kućom središnjice na Risnjaku sačinjavati vrlo zgodan cilj za priređivanje većih izleta po Gorskem Kotaru. Imovina podružnice koncem 1935. Din 57.004.—. Predsjednik podružnice Dr. Viktor Ružić.

»Ravna Gora« — Varaždin.

Glavna godišnja skupština održana je 29. III. 1936. Podružnica broji 175 članova, te ima skijašku i fotosekciju. Pošle je godine izvedeno 14 skupnih izleta, i to najviše na Ravnu Goru, gdje je otvoren i ureden vrlo prikladni planinarski dom. Osim sudjelovanja na skupnim izletima posjećivali su pojedini članovi i ostale hrvatske i slovenske planine. Dne 18. I. 1936. priredilo je društvo svoju prvu zabavu, koju je posjetilo oko 500 ljudi, te je zabava u svakom pogledu uspjela donijevši također Din 3.500.—. Veliku aktivnost pokazala je društvena fotosekcija, koja broji 17 članova. Ski-sekcija nije mogla ove sezone raditi zbog slabih vremenskih prilika, kao i u većini drugih podružnica. Lijepi napredak pokazao je osobito planinarski dom na Ravnoj Gori, koji bilježi sve više posjetnika. Imovina podružnice koncem 1935. Dinara 169.288.—. Predsjednik podružnice prof. Krešimir Filic.

»Papuk« — Virovitica.

Glavna godišnja skupština održana 1. III. 1936. Podružnica broji 72 člana te ima skijašku, glazbenu i fotosekciju. Naročiti napredak u pr. godini pokazala je novo osnovana Ski-sekcija podružnice, postigavši pobjedu u natjecanju za prvenstvo Virovitice. Podružnica je bila u stalnoj vezi sa susjednim podružnicama te je sudjelovala na proslavama na Kalniku, Jankovcu i u Križevcima. Priređeno je 5 većih izleta i 10 društvenih sastanaka u cilju međusobnog upoznavanja članstva i propagiranja planinarstva. Podružnica je preuzela priredbu »Slavonskog planinarskog dana« 7. VII. 1935., no zbog slabog vremena nije ta priredba onako uspjela, kako se očekivalo. Prije proslave markirani su putevi do plan. doma na Vražjem Vršcu. Podružnica je bila zastupana i na kongresu u Dubrovniku. Prošle godine nisu glazbena i foto-sekcija posve ispunile ono, što se je od njih očekivalo i ako je foto-sekcija sudjelovala na foto-izložbi u Beogradu. No glazbena sekcija započela je ove godine marljivim radom, pa je 16. II. 1936. priredila krabuljnu zabavu, koja je iznad očekivanja uspjela. U prosincu 1935. održano je planinarsko sijelo u obliku zabavice s predstavom, koja je u moralnom pogledu uspjela, ali je materijalna korist izostala. Tokom godine održana su i 4 propagandna predavanja.

Imovina podružnice koncem 1935. Din 23.810.—. Predsjednik podružnice Lovro Bakotić.

»Oštrelj« — Zlatar.

Glavna godišnja skupština održana je 11. III. 1936. Podružnica broji 21 član. Premda po broju članova ova mala podružnica pokazuje u radu veliku agilnost i mnogo smisla za izvršavanja ovih zadaća, kojih se je kao planinarsko društvo prihvatisa. U god. 1935. priređeno je 11 skupnih izleta sa 102 učesnika. Najbolje je

bio posjećen izlet na proslavu podružnice iz Varaždina na Ravnoj Gori, povodom planinarskog dana. Kako je veliki broj izleta bio i zimi na skijama, to podružnica osniva i Ski-sekciju. U ljetnoj i jesenskoj sezoni 1935. markirano je nekoliko puteva, osobito na Ivančici. Markirani su putevi: Belec — Sambolići — piramida; Belec — Med peći — piramida; Belec — Starigrad — Crne Mlake — piramida, planinarska kuća — Crne Mlake — Oštrc — Lobot, Lobot — Ribičaci — Crne Mlake i Crne Mlake — Belige — Stari Belec — Lončari. Planinarsku kuću na Ivančici posjetilo je pr. godine preko 300 izletnika, a vrlo mnogo bilo ih je i na piramidi.

Imovina podružnice koncem 1935. god. Din 891.—. Predsjednik podružnice Josip Rauer.

»Skradski Vrh« — Skrad.

Glavna zadaća podružnice bila je izgradnja skakaonice, pa su u tu svrhu otkupljene dvije parcele zemljišta. Loša zima nije dozvolila, da se obavi otvorenje skakaonice, što je bilo već pr. godine predviđeno. Podružnica broji 21 člana. Predsjednik je Josip Lončarić. Ostali podaci manjkaju.

»Svilaja« — Sinj.

Poslije održane skupštine 14. IV. o. g. počeo je ponovno rad podružnice nakon više-godišnje stanke. Podružnici je otpisan dug od 1.118 dinara, koji postoji još od god. 1927. Napravljeno je nekoliko zajedničkih izleta, a društvo broji sada 32 člana. Manjkaju podaci o zaključnom radu za pr. god.

»Jelenac« — Gerovo.

Podružnica nije u pr. godini pokazala nikakovog života, pa je na poticaj matice održana na 26. IV. o. g. konstituirajuća skupština sa predsjednikom Josipom Turkom na čelu. Nadamo se, da ćemo moći u narednoj godini više o radu podružnice izvjestiti.

»Viševica« — Fužine.

Podružnica je dugo mirovala, jer su članovi odbora većinom napustili Fužine. Dolaskom ing. Lovrića kao šefa Šumske uprave pokrenuto je pitanje obnove rada. Sakupivši nekolicinu ljubitelja prirode zaključati održati izvanrednu skupštinu na 20. lipnja 1935., na kojoj izabraše novi odbor. Rad podružnice nije se mogao razviti, jer, što je zanimljivo, u najljepšem mjestu Gorskog Kotara imade najmanje smisla za planinarstvo. Tako se podružnica jedva održava, jer stanovaštvo ne pokazuje mnogo interesa za propagandu svoje lijepo okolice. Prema tomu nije podružnica mogla o radu dati izvještaj.

»Rudnik« — Čabar.

Malu stanku u radu ove podružnice prekinula je glavna skupština na 22. srpnja pr. g., kojoj je prisustvovalo brojno članstvo. Nakon premještaja predsjednika Dr. Muhvića sazvana je izvanredna skupština 12. X. pr. god., koja je izabrala za novog predsjednika Mirka Župana, župnika. Otvorena je čitaonica, a dobrotvornim prinosima pretplaćeni su mnogi dnevničari. Održana je ljetna zabava, koja je dobro uspjela. Proslavila je 100.-god. opstanka hrvatske himne. Društvo raspolaže imovinom od Din 1.329.—.

Podružnice u Donjoj Stubici, Lokvama, Rabu, Senju, Mostaru, Gračacu, Brodu na Kupi nisu u prošloj godini pokazivale nikakovog rada, te o njima ne možemo podnijeti izvještaj.

Podnašajući izvještaj o prošlogodišnjem radu napominjem, da je bilo još mnogo drugog sitnijeg rada, što nije moglo ući u izvještaj, jer bi bio preopsežan. To je vidljiv znak napredovanja Hrvatskog planinarskog društva, što mu svi od srca želimo!

U Zagrebu, dne 15. svibnja 1936.

Tajnik: **Josip Plaček v. r.**

Predsjednik stavlja upit na skupštinu, da li je potrebno, da se čita tajnički izvještaj, koji se je već prije skupštine mogao dobiti štampan u posebnom svesku zajedno sa izvještajima blagajnika i radnog odbora.

Skupština to ne nalazi sa potrebno. — Tajnik čita nadalje imena u prošloj društvenoj godini preminulih članova, te im se kliče: Slava!

Nakon toga prima se izvještaj tajnika bez diskusije.

3. IZVJEŠTAJ BLAGAJNIKA

Slavna glavna skupštino! Drugarice i drugovi!

Predlažem konačne godišnje račune društvenog poslovanja za godinu 1935. to račun prihoda i rashoda i račun razmjere kako slijedi.

Molim slavnu glavnu skupštinu, da predložene račune odobri.

U Zagrebu, dne 14. svibnja 1936.

blagajnik:

Antun Glad v. r.

Na upit predsjednika prima skupština izvještaj bez diskusije.

4. IZVJEŠTAJ RADNOG ODBORA

Radni odbor nije mogao ove godine svoju zadaću do kraja izvršiti. Predviđeni zajam nije se mogao ostvariti. Koraci kod štedionica ostali su bezuspješni, budući da na zemljištu nismo vlasnici već samo najamnici, pa banke nisu našle uobičajno pokriće. Vjerovatno će nam uspjeti pribaviti zajam kod štedionice savske banovine, no i to se pitanje dosada zavuklo.

Tako je rad tog odbora ograničen na to, da se Tomislavov dom sa raspolozivim sredstvima stavi pod krov i da mu se osigura provizorni pogon, električno svjetlo i voda. To je postignuto.

Koncem prosinca 1935. otvoren je dom u režiji društva. Članovi su proslavili staru i dočekali novu godinu pod svojim krovom, opskrbljeni hranom i pićem iz izvrsne kuhinje svog doma.

U vrijeme 61. godišnje skupštine podizalo se je donje prizemlje zgrade. 29. rujna 1935. proslavljen je na svečan način »gliha«, završetak postavljanja zgrade pod krov. Tom prilikom opetovano je u govorima istaknuto, da je Tomislavov dom veliki pothvat, najveći od postojanja H. P. D.-a i da ga treba svim silama podupirati i nastojati, da se što prije svrši.

Polovicom prosinca 1935. prekinut je uslijed nastupa zime svaki rad na izgradnji doma, a kuhinja sa jednom blagovaonom kao i 9 soba sjevernog krila provizorno su uredene za primanje posjetnika.

U prvoj polovici svibnja 1936. nastavljen je rad sa izgradnjom velike prizemne blagovaone. Do sada postojeće prostorije nisu mogle više svladati navalu

Račun prihoda i rashoda 31. prosinca 1935.

Rashodi :		Prihodi :	
Uprava kuće	67.446,50	Upisnina	6.422,10
Hrvatski Planinar	15.153,—	Članarina	6.165,—
Tiskak i troškovi	22.707,—	Doprinos za gradnju	90.927,—
Potpisatelj i oglasi	41.582,—	Iskažnice i pravilnici	19.867,—
Najamnina uredskih prostorija	4.725,90	Znakovi	3.196,—
Plaći i socijalni tereti	4.108,—	Putne objave	3.279,—
Raspjeta i ogrev	4.725,90	Kamatni	2.316,—
Tiskanicice i uredske potreštine	4.854,25	Pristupnina piramide	20.119,29
Poštarina, brzopakave i telefon	2.811,—	Članarina podružnica	7.575,—
Porez	3.120,25	Predavanja i priredbe	22.427,28
Propaganda	1.866,—	Osiguranje	1.187,75
Sekcije	3.846,25	Razno	99,—
Markac je	10.077,—		2.266,52
Opisi : Zaliba vodiča	29.980,—		
Nekretnine	6.490,89		
Podružnice	46.547,89		
Poslovni višak	21.675,19		
			179.418,83
			179.418,83

U Zagrebu, dne 14. svibnja 1936.

Predsjednik :
Dr. Ante Cividini v. r.

Pregledano, s glavnim i sporednim kaijigama stavljen i u redu pronađeno.
U Zagrebu, 14. svibnja 1936.

Blagajnik :
Antun Glad v. r.

NADZORNI ODBOR :
Milivoj Benković v. r. Ivka Crnetić v. r. Rudolf Štefan v. r.

Račun razmjerje 31. prosinca 1935.

Aktiva			Pasiva	
Blagajna		2.398.25	Vjerovalici	47.935.50
Postianska Štedionica u Zagrebu		534.48	Tomislavov Dom na Sijemenu:	
Gradsko Štedionica u Zagrebu		138.320.—	Fond	1.356.733.57
Uložnica Grad. Zagreb. za Dom			Isplate	1.157.272.20
Ostale uložnice		63.528.23	Fondovi za građnjku kuća:	199.461.37
Podružnice		56.592.33	Za Tomislavov Dom	
Dužnici		59.662.95	Za druge kuće	49.636.25
Namještaj poslovnicke		5.262.75	Prenosni računi za godinu 1936.	59.156.51
Knjižnica i zbirke		2.980.50	Društvena novina. Početna	12.665.50
Zalihu vodiča		9.127.75	Poslovni višak	
Nekretnine		131.935.90		129.449.07
				21.675.19
				151.124.26
		470.343.14		
				470.343.14

U Zagrebu, dne 14. svibnja 1936.

Predsjednik :

Dr. Ante Cividini v. r.

Blagajnik :

Antun Glad v. r.

Pregledano, s glavnim i sporednim knjigama srađeno i u redu pronađeno.

U Zagrebu, 14 svibnja 1936.

NADZORNI ODBOR:

Milivoj Benković v. r. Ivka Crnetić v. r. Rudolf Štefan v. r.

gostiju. Isto tako se je počeo izrađivati namještaj za spomenutih 9 soba, sve iz vlastitih sredstava, bez zajma.

Električna struja uvedena je u dom 21. prosinca 1935. Tog dana svečano je proslavljen u prisutnosti pretstavnika gradske općine i munjare značajan dogodaj, kada je prvi puta zasjalo električno svjetlo na Sljemenu. Prilikom prošlogodišnje glavne skupštine još smo pregovarali sa gradskim poduzećima, odnosno sa općinom, da nam uvede električno svjetlo ili da nam dozvoli iskorišćenje vrela sa njezinog zemljišta za gradnju vlastite hidrocentrale. Konačno je to pitanje riješeno odlukom gradske munjare, da Slijeme opskrbi sa električnom strujom, te je prvoga dana zime naš dom zasjao u punoj svijetlosti, isto kao i piramida. Snijeg je prekinuo radove na dovodu struje do našeg vrela, na kojem se je voda pumpala benzinskim motorom. Nastupom proljeća izgrađen je i taj ogrank električnog voda; danas se na vrelu pumpa sa elektromotorom, a voda nas na Tomislavovom domu stoji mnogo puta jeftinije nego prije.

Cesta još nije dovedena do doma. Potpuno smo svjesni toga, da dom bez ceste ne može društvu odbacivati onaj dohodak, s kojim se zapravo računa. Zato su mnogi napor i radnog odbora i ostalih pretstavnika društva bili upereni na to, da se cesta izvede i da se omogući pristup autom do doma. Do danas je gradska općina izvela otkop zemlje i planirala trasu na čitavom potezu od mjesta sadašnjeg skloništa H. P. D. ispod Tomislavovog doma pa dalje do Sv. Jakoba, a nadamo se, da će prema svojim zaključcima ove godine početi sa potpunom izgradnjom ceste i njezinog ogranka do našeg doma.

Tomislavov dom postavljen je na hrbat Medvednice nedaleko glavnog vrha sa svrhom, da se posjetiocima omogući vidik na jug i na sjever, na Zagreb i na Hrv. Zagorje. Ali još uvijek okolišna šuma smeta vidiku, jer do danas unatoč svih očevida i molba nisu stigle potrebne dozvole za krčenje onih stabala, koja smetaju vidiku. Od toga ne smijemo odustati, jer nije badava utrošeno mnogo muke, da se dom sagradi na hrptu, gdje nije postojala cesta i gdje je dovoz materijala bio sigurno skuplji, nego da se je gradilo negdje niže, ali bez mogućnosti vidika.

Stara bojazan, da će vjetar na tom mjestu oštetiti naš dom, pokazala se je kao neopravdana. Orkanski vjetar dne 4. veljače 1936. srušio je na sve strane stotine stabala, kod našeg doma je oborio samo jednu, već davno potkopanu jelu, a na krovu pomaknuo je svega 5 crijevova. Tako je dokazana naša tvrdnja, da je glavica, na kojoj je sazidan naš dom, posebnom konfiguracijom svog okoliša zaštićena od prejakog vjetra.

Sunce obasjava naš dom od ranog jutra sve do mraka, a dobro se sjećamo, da ga na starom domu već u 2 sata popodne nije bilo.

U gradnju Tomislavovog doma uključivo pripadajućeg dijela vodovoda i dovoda električne struje utrošeno je do sada okruglo 1,500.000.— dinara, od čega se oko 60.000.— dinara imade gradskoj munjari u mjesечnim obrocima otplaćivati kroz dvije i po godine.

Zgrada je u svom vanjskom obliku dovršena, iznutra grubo izgrađena, uvedeni su svi cjevovodi za vodu, električnu struju i centralno loženje toplim zrakom u blagovaonama. Dovršeno je 6 zahoda i 1 kupaona, u 10 soba postavljeni su umivaonici. Drveni kat još nije iznutra izgrađen.

Računa se, da će za potpuno dovršenje zgrade, uređenje terasa oko doma i podizanje potrebnih gospodarskih zgrada biti potrebno utrošiti još oko 900.000.— te se iz toga vidi, koliki rad čeka članove društva, kojima će se povjeriti izgradnja doma i sabiranje potrebnih sredstava. Namjerava se uvesti centralno loženje toplim zrakom i u sobe, jer se je grijanje pećima dosada pokazalo nepraktično radi onečišćavanja zgrade i velike opasnosti od požara; osim toga u malim sobama peći ne stvaraju ugodnu toplinu.

Mnogo se spominje izgradnja plivačkog bazena na maloj ravnici, oko stotinu metara zapadno od doma. Troškovi tog bazena nisu sadržani u predračunu od 900.000.— dinara, no kako tu akciju pokreću agilni društveni radnici, nadamo se, da će im uspjeti sakupiti potrebna sredstva i za tu svrhu, jer će bazen privući mnogo kupača ljeti, a sklizača zimi. Oko bazena iskrčiti će se velika livada za sunčanje i razne igre; treba samo čekati, dok zato stignu dozvole od strane vlasti.

Još će mnogo vjetra prohujati nad Tomislavovim domom, dok ćemo ga potpuno dovršiti. Na nama je, da to vrijeme što više skratimo, jer time dobiva društveni dohodak solidnu podlogu. Još će trebati mnogo borbe, mnogo muke, dok bude sve gotovo, trebati će velika ustrajnost, ali kao prošle, tako i ove godine nagašujemo, da tu ustrajnost mi planinari hvala Bogu posjedujemo, pa sigurno ne ćemo stati na tričetvrt puta, nego ćemo po svom običaju dovršiti, što smo započeli.

Zagreb, 11. svibnja 1936.

Za Radni odbor:

Pročelnik:

Tajnik:

Dr. Zlatko Prebeg v. r.

Ing. Lujo Senderdi v. r.

Odbor:

Arh. Aleksandar Freudenreich v. r., Josip Plaček v. r., Vladimír A. Veiler v. r.

V. Zrnc primjećuje obzirom na izvještaj radnog odbora o gradnji »Tomislavovog Doma«, da bi bilo potrebno podnijeti detaljni referat o svim troškovima u vezi sa »Tomislavovim Domom«, i to bilo da se podnese odmah na skupštini, bilo pak preko društvenog glasila, jer je to pitanje, koje članove vrlo zanima.

Dr. Cividini primjećuje, da je to upozorenje posve umjesno, te da je i sam upravni odbor svijestan toga, da mora dati članovima podrobniji pregled čitave novčane bilance o gradnji doma. Stoga napominje, da će dr. Janečović kao pročelnik sabirne akcije iznijeti odmah pregled novčanih sredstava, kojima je društvo do sada raspolagalo, a koja su osim same imovine društva namaknuta izvanrednim pripomoćima osobito u okviru sabirne akcije.

Dr. Janečović prelazi odmah na taj izvještaj i spominje, da je bila zadaca odbora da na Sljemenu stvori dom, koji će biti ne samo na korist nego i na ponos društva, grada Zagreba, pa i čitavog naroda. Kako za izvršenje ovako zamašnog plana nisu dostajala sredstva, kojima je društvo raspolagalo u početku gradnje, bilo je potrebno, ako se je željelo, da naum bude doista proveden, da se namaknu daljnja sredstva pomoću jedne sabirne akcije. Međutim u toj sabirnoj akciji nije društvo našlo onakav odaziv, kako je to očekivalo. Paralelno sa ovom širom sabirnom akcijom vodena je i posebna »akcija hiljade« unutar samoga društva, kod koje se je htjelo isključivo među članovima društva naći tisuću takvih, koji bi za gradnju doma dali po Din 500.—. No niti ova akcija nije onako uspjela, kako se je očekivalo. Nadovezujući na to, čita dr. Janečović poimenično sve darovatelje, koji su u sabirnoj akciji dali po Din 500.— i više.

Nakon pročitanih imena darovatelja spominje pročelnik Alpinističke sekcijske Čubelić, da je i ta sekcijska sudjelovala sa prinosom od Din 500.—, što nije spomenuto. Jednako spominje delegat podružnice »Sokolovac« T. Mrnjavić, da je podružnica sudjelovala u akciji u dva navrata, dok je spomenut samo jedan prinos.

Dr. Janečović napominje, da se ti prilozi nalaze u glavnoj knjizi, ali su ispali kod sastavljanja ovog preglednog izvještaja. Nadalje kaže, da se u društvu u svako doba mogu dobiti detaljne informacije o dosadanjuj akciji, kao i

sabirni arci, kojima mogu pojedini članovi sabirati doprinose. Spominje nadalje razne institucije i vlasti, koje su sudjelovale ponekad i sa većim prilozima. Ne može zaboraviti niti na nekoje vrlo agilne članove društva, koji su svojski radili oko sabirne akcije. U prvom redu zahvaljuje odborniku Vl. Veileru, koji je pomogao, da je društvo dobilo veće doprinose od vlasti, a isto tako tajniku J. Plačeku, A. Plićaniću i drugim članovima, koji su donijeli lijepih rezultata sabirnim arcima. Zahvaljuje i zagrebačkoj stampi, koja je redovno izvještavala o društvu i o potrebama društva, te još jednom apelira, da se dadu makar i najmanji prilozi za gradnju doma, koji će ostati trajni dokumenat požrtvovnosti i rada društva za opće dobro.

V. Zrnc odgovara na to, da prima sa zadovoljstvom ovaj izvještaj o sabirnoj akciji, no traži, da se ipak bilo u »Hrvatskom planinaru«, bilo usmeno izvijesti o pojedinim utrošenim sumama, jer samim izvještajem dra Janečkovića nije na njegovu primjedu odgovoren. Što se tiče daljnog sabiranja sredstava za gradnju doma apelira i on sam na članstvo, da se pomogne ta akcija, te spominje, da bi se od pojedinih zagrebačkih tvrtki i poduzeća mogli zamoliti i veći doprinosi, jer su se i na taj način mnoga društva znatno pomogla.

Tajnik podružnice »Sokolovac« T. Mrnjavčić spominje, da bi i podružnice možda živjele sudjelovale u sabirnoj akciji, da je za čitavu stvar bila napravljena malo veća propaganda te da se je pojedine podružnice o tom obavijestilo.

Dr. Cividini kaže na to, da je akcija bila oglašena svim podružnicama putem društvenog glasila, te je i s te strane odbor učinio sve, što je mogao. Nаглашава, да су и same podružnice u svome djelovanju skučene, pa nije čudo, da nisu u akciji mogli sudjelovati onako aktivno, kako bi to možda i trebalo. Sa strane odbora pak ne bi bilo zgodno, da se je činila ikakva presija na podružnice, na kojima konačno samima stoji da čitaju društveno glasilo i da odgovore na eventualne apele maticе.

Jednako nadovezuje i dr. Janečković, te kaže, da se je u početku mnogo učinilo za propagandu sabirne akcije i putem glasila i putem novina i tiskanica. Član dr. Borković spominje, da bi se u odboru sabirne akcije moglo uvesti i druge članove i građane, pa se i sam javlja, da bi u tome pogledu pomogao u akciji.

V. Zrnc također izjavljuje, da bi pomogao u pitanjima akcije, ali zbog prezaposlenosti ne može sudjelovati u samom odboru. Napominje nadalje, da bi Hrvatsko planinarsko društvo moglo stupiti u vezu i sa drugim zagrebačkim društvima, naročito sa gospojinskim, jer bi zajednička saradnja za jednu ovako zamašnu stvar dobro došla.

Dr. Janečković u ime odbora sabirne akcije zahvaljuje obojici predgovornika na obećanoj saradnji.

Na pitanje predsjednika dra Cividinija, da li se prima izvještaj o gradnji Tomislavovog Doma, napominje član dr. Barać, da su ovi izvještaji odbora još uvijek samo neko krparenje, jer bi ipak trebalo podnijeti detaljni izvještaj o samome utrošenom novcu.

Član Grivičić tvrdi na to, da je izvještaj o novčanim sredstvima već primljen, pa da o tome više ne može biti debate.

Dr. Cividini predlaže na to, da blagajnik Glad iznese pregled računa o gradnji doma.

Blagajnik Glad čita nato izvještaj sviju primljenih i utrošenih novčanih sredstava u vezi s Tomislavovim domom.

Skupština prima ovaj izvještaj blagajnika.

Proračun za godinu 1936.

Prihodi:	Rashodi:
Upisnina	5.000—
Glanarina	89.000—
Prinos za gradnju	19.000—
Iskažnice i pravilnici	3.000—
Društveni znakovi	3.000—
Puine objave	1.000—
Pristupnina na piramidu	6.000—
Trećina članarine poduznica	20.000—
	Najamnina uredskih prostorija . . . . .
	Beriva namještenika . . . . .
	Svetlo i ogrev . . . . .
	Tiskarice i uredske potrebstine . . . . .
	Postarina, brzojavke, telefon . . . . .
	Propaganda . . . . .
	Društvene sekcije . . . . .
	Markacije i putevi . . . . .
	Manjaki „Hrvatskog Planinara“ . . . . .
	Uzdržavanje kuća . . . . .
	Uprava kuća . . . . .
	Porez . . . . .
	Osiguranje . . . . .
	Razni nepredviđeni izdaci . . . . .
	4.000—
	146.000—
	146.000—

U Zagrebu, dne 28. svibnja 1936.

Predsjednik :

Dr. A. Cividini v. r.

Blagajnik :

Antun Glad v. r.

Na prijedlog dra Cividinija, nadovezuje Ing. L. Sengjergji, referent građevne sekcije, detaljni izvještaj o čitavom djelovanju radnoga odbora. Da konično podignuti dom može udovoljiti zahtjevima svih posjetilaca i građana, osnovana je jedna zamašna gradnja, koja je procijenjena na Din 2,500.000.—. Sve radnje podijeljene su pojedinim poduzećima i obrtnicima na sistemu licitacije. Kako su međutim još ove gradnje u toku, to ne možemo iznositi već sada definitivne cifre o tome, koliko je koja radnja u cijelosti stajala. Nakon toga iznosi angažiranih radova i faktično utrošenog novca.

Nakon detaljnog razlaganja ing. Sengjergija prima skupština s održavanjem izvještaj radnoga odbora.

Slijedi:

5. IZVJEŠTAJ NADZORNOG ODBORA

Izvještaj podnosi članica nadzornog odbora I. Crnetić kako slijedi:

Slavna glavna skupštino!

Čast nam je izvjestiti, da smo pratili rad odbora kroz čitavu godinu 1935., te smo pregledali poslovne knjige i sa temeljnim ih sravnili. Zatim smo pregledali i sravnili zaključne račune i pronašli da je poslovanje u redu vodeno.

Molimo slavnu glavnu skupštinu, da nam kao i upravnom odboru podijeli razrješnicu.

Izvještaj se prima, nakon čega slijedi odmah daljnja točka dnevnoga reda:

6. PODIJELJENJE ODRJEŠNICE UPRAVNOM I NADZORNOM ODBORU

Na upit dra Cividinija podjeljuje skupština odrješnicu upravnom i nadzornom odboru.

Slijedi:

7. ODOBRENJE GODIŠNJEG PRORAČUNA

Blagajnik Glad podnosi proračun društva za slijedeću godinu.

J. Mautner napominje, da se u proračunu ne smije štediti na stavci za propagandu društva. Jednako predlaže, da se iznosi što više detaljnih izvještaja o cijelokupnom poslovanju društva putem novina i društvenog glasila. Stoga predlaže, da se u budžetu stavka za propagandu društva poveća.

Blagajnik Glad napominje, da čitane sume i onako nisu definitivne, nego će se prema momentanoj potrebi mijenjati, te je time uključen i prijedlog člana Mautnera. Član g. Gjurić predlaže, da se proračun društva unese u štampani godišnji izvještaj. Dr. Cividini odgovara, da se potpuni proračun ne može unijeti u godišnji, dok se ne dobiju izvještaji svemu podružnica. Stoga upozorava podružnice, da na vrijeme šalju svoje godišnje izvještaje. G. Gjurić predlaže da se ipak štampa proračun u izvještaju, makar i ne bio konačan. Prijedlog se prima.

Slijedi:

8. PRIJEDLOZI UPRAVNOG ODBORA, PODRUŽNICA I ČLANOVA

Dr. Cividini predlaže delegate za plenarni kongres u Sarajevu, koji će se održati dne 6. rujna o. g. I. delegat Dr. Zlatko Prebeg, zamjenik Dr. Vlastimir Vimpushek i III. delegat Dr. Fran Kušan, zamjenik Josip Plaček. Prijedlog se prima.

Dr. Cividini predlaže da se za začasnog člana izabere predsjednik podružnice u Križevcima J. Heršak, koji je svojim odličnim i nesebičnim radom Hrvatsko planinarsko društvo vrlo zadužio. Prima se.

Dr. Cividini spominje nadalje prijedlog podružnice »Diljgora«, da se unutar središnjeg odbora izabere nekoliko odbornika, kojih će zadaća biti, da održavaju vezu sa podružnicama i da prate rad podružnica. Kako je i sam upravni odbor odlučio, da što više pojača vezu s podružnicama, pretresti će se prijedlog »Diljgora« na prvoj odborskoj sjednici, te će se nastojati reorganizirati rad središnjice u smislu toga prijedloga. Ujedno upozorava predsjednik sve podružnice, da budu strpljive, naročito kod korespondencije, jer se na sve upite i prijedloge ne može odmah odgovoriti, dok se ne iznesu na odborskoj sjednici. Poslovi će se svakako rješavati, što je moguće brže. Odgovor se prima.

V. Zrnc upozorava da bi bilo potrebno, da se skupštine održavaju u subotu ili povodom kakvog planinarskog dana u Zagrebu, da ne bude uvijek zastupanja podružnica na skupštinama, nego da prisustvuju sami delegati podružnica.

J. Mautner nadovezuje, da bi se trebalo unaprijed dogovoriti sa podružnicama, koje bi željele držati tokom godine planinarski dan. Dr. Cividini spominje na to, da je podružnica »Strmac« odlučila održati planinarski dan u srpnju 1936. kod Strmca. Na prijedlog V. Zrnc-a za uspostavljanje što boljih veza s podružnicama veli dr. Cividini, da je svaka prva srijeda u mjesecu odredena za planinarski sastanak odbora matice s delegatima podružnica. Naglašava nadalje, da je posjećivanje podružnica po pojedinim odbornicima matice zbog materijalnih prilika često vrlo teško, jer nije zgodno, da se kod tako skučenih prilika putuje bilo na račun matice, bilo na račun podružnice, a niti na račun odbornika samoga. Ipak će se i u tome smjeru učiniti sve što je moguće.

M. Somogji daje nadalje izvještaj o zastupanju podružnica na ovoj glavnoj skupštini. Ovjerovljeno je 30 punomoći (spomenutih na početku zapisnika). Ne može se ovjeroviti punomoć podružnice »Biokovo«, jer je izdana brzozavno, zatim podružnice »Petrova Gora«, jer je osnovana tek ove godine i podružnice »Senjsko Bilo«, jer ta podružnica u god. 1935. nije radila niti ubirala članarine.

Izvještaj se prima.

Prelazi se na slijedeću točku dnevnog reda:

9. IZBOR UPRAVNOG I NADZORNOG ODBORA

Dr. Cividini predlaže sa strane odbora slijedeću nadopunska listu:
Predsjednik: Dr. Cividini; odbornici: Dr. Prebeg, Glad, Grubanović, grad. Horvat, Dr. Barić, ing. Sengjergji, Plaček, Dr. Katičić, Veiler; Nadzorni odbor: Crnetić, Benković, Štefan.

L. Grivičić predlaže da se bira ova lista.

J. Plaček izjavljuje, da se na prošloj odborskoj sjednici nije u načelu složio s ovom listom, te stoga predlaže skupštini drugu nadopunska listu, uz koju vezuje svoj daljnji rad u odboru i koja glasi ovako: Predsjednik: Dr. Cividini, odbornici: Dr. Prebeg, Glad, Grubanović, grad. Horvat, Dr. Barić, ing. Sengjergji, Plaček, Dr. Šuklje, Veiler. Nadzorni odbor: Benković, Štefan, Korotaj.

Dr. Kušan izjavljuje, da svoj daljnji ostanak u odboru i vršenje uredništva »Hrv. planinara« vezuje uz listu, koju je predložio Plaček. U skupštini nastaje živahnja debata, nakon čega član V. Zrnc ponovno čita obe liste i sravnjuje ih. Dr. Cividini predlaže pismeno glasovanje u smislu pravila, protiv čega ustaje

M. Čubelić, A. Heinz i Branić naglašavaju, da je na skupštini prije tri godine odbor sa predsjednikom drom Cividinijem na čelu izabran usmenim glasovanjem. Dr. Cividini to pobija tvrdeći, da je tada odbor izabran per acclamationem, što nije isto. Dr. Kušan upozorava, da u predloženim listama nije razlika samo u 2 lica, budući da u odboru predloženom po predsjedniku ne želi sudjelovati niti on niti J. Plaček.

Gospodja dra Vimpulšeka predlaže, da se u odbor svakako bira i jedna žena.

Nakon daljnje debate, tokom koje se čine pripreme za glasovanje, izjavljuje I. Crnetić da odustaje od svoje kandidature u listi dra Cividinija.

Kratko vrijeme iza toga potaknut prijedlogom L. Grivičića zahvaljuje se i Dr. Katičić na kandidaturi, spominjući, da ne želi biti jedina osoba, u kojoj se spomenute dvije liste razlikuju.

Prema tome prima se s odobravanjem nova lista upravnog i nadzornog odbora predložena po J. Plačeku.

Nakon toga slijedi posljednja točka dnevnoga reda:

10. EVENTUALIJA

Član Loidl predlaže, da bi bilo vrlo dobro, kada bi svaki član mjesечно barem jednu ciglu pridonio za Tomislavov dom, tj. da se ovakovim malim prilozima stalno potpomaže gradnja doma.

Prijedlog se prihvata.

J. Mautner poziva nadalje sve prisutne članove, koji žele ići u Sarajevo i na bosanske planine, neka se priključe izletu podružnice »Diljgore«.

Prima se.

V. Zrnc predlaže članovima, da još kod odlaska sa skupštine kupuju štampane izvještaje, tako da svaki može s jedne strane dobiti uvid u rad društva, a s druge strane, da se isplati tisak samih izvještaja.

Prima se.

Kako se nitko više ne javlja za riječ, zahvaljuje predsjednik Dr. Cividini svima prisutnim članovima na posjetu skupštine, zahvaljuje nadalje prisutnom izaslaniku policije na strpljivosti i predlaže, da se otpjeva »Lijepa naša domovina«.

Nakon otpjevane himne završava se skupština u 23 sata 30 minuta.

Dovršeno!

Predsjednik:

Dr. Ante Cividini v. r.

Perovoda:

Boris Vrtar v. r.

Ovjerovitelji zapisnika:

Juraj Vuković v. r. Duro Tonkres v. r.

Hrvatsko društvo planinara »Runolist« održalo je 20. svibnja ov. g. svoju glavnu godišnju skupštinu i izabralo odbor sa g. Petrom Došekom kao predsjednikom.

Markacija Samoborskog gorja. Podružnica HPD-a »Japetić« u Samoboru provela je u mjesecu lipnju o. g. markiranje planinarskih puteva i staza gorja, koje se proteže sjeverozapadno, zapadno i jugozapadno od Samobora, a koje usprkos tome što obiluje prekrasnim predjelima nije do sada bilo gotovo nikako posjećivano od planinara.

Označen je put od Samobora kroz Gabrovicu na Sv. Duh (678 m), dalje na Japetić (802 m) te u novo sagradeni planinarski dom pod Lipovac Gradom, u »Šoićevu Kuću«, koja po svom sadašnjem uredaju pruža planinarima udobno odmaralište, konačište te ujedno i ljetovakšte. (Tokom mjeseca srpnja bit će kuća potpuno uređena.) Putevi tek u dva smjera:

I. smjer: Samobor kroz Ludvić u Gabrovicu, dalje kroz Gaj na Stojdragu (520 m), na Sv. Duh (678 m), odakle vodi put prema želiću dalje na Japetić-Šoićevu Kuću ili pak preko Vilinskih Jama u Samobor (kroz Ludvić).

Put Samobor-Stojdraga-Sv. Duh i natrag u Samobor 8½ sati hoda.

Put Samobor-Stojdraga-Sv. Duh-Japetić-Šoićeva Kuća-Samobor 10½ sati.

Ako se pak polazi na ovaj put iz Brežica pa na Stojdragu, ušteduje se 2 sata hoda. (Moramo primjetiti da put od Brežica na Stojdragu nije markiran, no nadamo se da će S. P. D. ovaj put markirati). Ovaj put je najzanimljiji i najljepši. On vodi planinara predjelima, koji planinarima daju svaki čas drugu

sliku, vodi ga kroz krasne šume, dolinama obraslim sočnom gorskom travom, punom prekrasnog gorskog cvijeća. Raznolika struktura gorja zadržava i ushićuje svakog planinara. Pruža mu se vidik na cijelokupno Žumberačko gorje, u čijoj se pozadini plave Kamničke alpe. Duž ovoga puta redaju se planinaru vidići na dominantne gore toga kraja: Stipkov (754 m), Špica (615 m), Plješivica (730 m), Veliki Lomnik (747 m), Mali Lomnik (512 m), Japetić (802 m), Plješevica (780 m). Od Gabrovice na Stojdragu stiže se također lijepom dolinom Osretka (Stara Glažuta) kroz Gradovicu za isto vrijeme kao kroz Gaj.

II. Smjer: Samobor kroz Ludvić-Gabrovicu-Osredrek, kroz Dobri Potok na Sv. Duh i natrag u Samobor kroz Vilinske Jame i Ludvić (7½ sati hoda). Ako se tim putem produlji na Japetić-Šoićevu Kuću-Samobor, onda put iznalaža 8½ sati hoda. Ovaj put je također pun prirodnih ljepota.

Ovi se izleti mogu uveliko da olakšaju, ako se noći prije glavnog i najduljeg puta, u Osretku, što je moguće u gostionici Juraj Ogriz. Imade 4 sobe po 2 postelje, pristojno čisto uredene. No u svakoj sobi može da noći na strunjačama i više osoba uz cijenu od Dinara 20.— po sobi (bez obzira na broj osoba). Hrana dobra domaća, objed 10.— Din, večera 8 Din. Kani li veća grupa subotom noćiti, preporuča se najaviti sa kartom 4 dana prije (Juraj Ogriz, Osredrek pošta Samobor).

Noći li se u Osretku, omogućen je pravovremeni dolazak u Samobor na vlak, a da se ne ubrzava hodanje i ne skraćuju odmori.

Planinari! Posjetite ovaj kraj, nećete požaliti. Upoznati ćete se sa novim ljepotama Samoborskog Gorja.

Čuvajte iskonski planinski svijet, štedite ugroženo planinsko bilje, budite prijatelji životinja!

Časopisi

Planinski vestnik. Ljubljana. — Lipanj 1936: Nastavak članka J. Mlakara: Spomini in opomini. — S. Lupinc: Kanin v pomladnem snegu. — U. Župančič opisuje uspon na Mojstrovku po snježnom žlijebu. — B. Režek: Pozabljeno plezanje v severovzhodnem razu Kalške gore. — Ing. V. Šega: La Meije (3982 m). — A. Debeljak: Križ na Matterhornu. — B. Jordan: Zimskopomladna smučišča od Raduhe do Smrekovca. — P. Kunaver: Na Mont Everest. — Dr. B. Vošnjak: Na Monte Rosa med svetovno vojno. — P. Kemperle: Na Konjna na sv. Treh kraljev dan. — Prekrasne snimke Martuljkove skupine (J. Skerlecp) i Petog triglavskog jezera (J. Skerlecp) upotpunjaju ovaj nadasve raznoliki svezak slovenskog časopisa.

Bulgarski turist. Sofija. — Svibanj 1936. Sve dotjeraniji i ljepši časopis Bugarskog planinarskog saveza donosi u ovom broju: Domovina (A. Karalijčev). — Karljek (V. Karov). — Visokoplaničko bilje (A. Radoslavov). — Pazar-dere (S. Popov). — Aleko i turist (Dr. B. Kovachevski). — Osogovo (A. Ikonomov). — Osvajanje Materhorna. — Vrijednost planinarstva (Dr. I. Popivanov). — Je li B. T. S. planinarska organizacija (Prof. V. Zahariev). — Karl Blodig (S. Popov). — Planinska fotografija (N. I. Božinov).

Kao posebni časopis izdaje B. T. S. i »Mlad turist«, kojega primamo u zamjenu.

Rivista mensile del Club Alpino Italiano. Roma. — Svibanj 1936: Torre Trieste (D. Rudatis). — Alpi sconosciute (V. Cottafavi). — Sa skijama na Cresta Bianca, 2932 m (G. Degnerio). — La montagna gelosa (M. Melli). — Maloja in maggio (Dr. G. L. Luzzatto). — Alpinismo in atto alla Ia Mostra naz. d'arte sportiva in Roma (G. Massano). — B. Gastaldi (B. Ferro).

Berg und Ski. Wien. — Lipanj 1936: Napredak u kartografiji Istočnih alpa. — O kućama i prilazima u Kalser planinama. — Ljeto u Istočnom Tirolu.

Revue du Club Alpin Francais. Paris. — Travanj 1936: U dolini Etages-a i na okolnim vrhovima (H. Le Breton). — Na putu prema vrhovima Karakoruma (H. de Séogone, voda francuske ekspedicije na Himalaju). — Uspon preko sjeveristočne strane Etret-a (A. Manhès).

Der Gebirgsfreund. Wien. — Lipanj 1936: Područje oko St. Nikolai u Grossen Sölktaal (L. B. Jäkle). — Brojne društvene vijesti.

Mitteilungen d. Deutsch. u. Österr. Alpenvereins. München. — Lipanj 1936: Zaštita prirode u području Glocknera (Prof. dr. Clair). — Izvještaji o udruženju itd.

Österreichische Alpenzeitung. Wien — Lipanj 1936: Nova plinanarenja na Korisci (Chr. Mosl u. Dr. T. Ochsenreiter).

Časopis turistů. Praha. — Svibanj 1936: S vrlo dotjeranim slikama i na najboljem papiru donosi ovaj svezak mnogo manijih sastavaka o ljepotama prirode u Čehoslovačkoj: Prachovske Skaly, Český Meran itd.

Die Alpen — Les Alpes — Le Alpi. Bern. — Svibanj 1936.: Planinarenje u srcu Sahare (W. Hauser). — Dolina Göscheneralpa (G. Binder). — Osvajanje Tschingelhörnera nad Elmom (C. Loetscher). — Preko sjeverne stijene Ghiridona (B. Rainier). — Periodske promjene ledenika u švicarskim Alpama. — Preko sjeverne strane na srednji vrh Bouquetins d'Arolla (R. Rey).

Lipanj 1936. — Po Oisanu (H. Gertsch). — Guido Rey (P. Geissler). — Dolina Göscheneralpa (G. Binder). — Sjeverna stijena Tiefenstocka (S. Pletz). — Die Schleirkante (H. Schwyz). — Manje ekspedicije na Himalaju (M. Kurz). — Volgaudemar (A. Saint Jacques). — Prvi uspon preko grebena Schneestocka (A. Amstad).